

**MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”**

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

Buletin metodic
Fascicula 24

CHIȘINĂU 2015

CZU 027.625=135.1=111=161.1

C27

Responsabil de ediție: ***Claudia Balaban***

Coordonator: ***Lilia Teaci***

Redactor: ***Claudia Gurschi***

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cartea. Biblioteca. Cititorul: buletin metodic / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău: Baștina-Radog, 2015 -. – ISBN 978-9975-928-15-1. – ISSN 1857-1182.

Fasc. 24. – 2015. – 112 p. – Texte: lb. rom., engl., rusă. – Bibliogr. în notele de subsol. – 500 ex. – ISBN 978-9975-4232-7-4.

027.625:01

C 27

ISBN 978-9975-928-15-1

ISBN 978-9975-4420-7-4

Firma Editorial-Poligrafică „Baștina-Radog” SRL,
MD-2005, mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 49.
Tel./fax 29-40-95,29-40-86
e-mail: producere@radog.md; www.radog.md

Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, fascicula 24, include articole cu referire la acțiuni și experiențe interesante din domeniul activității bibliotecare cu copiii și adolescenții, realizate în bibliotecile din republică și de peste hotare.

Informații despre activitățile de promovare a cărții și lecturii, desfășurate pe parcursul anului 2014 (Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XVIII-a, Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte”, ediția a III-a, Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXIV-a, Concursul republican „Pagini din istoria familiei mele”), sunt prezentate la rubrica *Eveniment*.

Specialiștii din biblioteconomie și domenii adiacente vor regăsi la rubrica *Teorie și practică* mai multe articole care au ca temă specificul literaturii pentru copii, pedagogia lecturii, implementarea serviciilor și metodelor inovative în activitatea bibliotecilor pentru copii. Unele dintre ele au fost prezentate în cadrul întrunirilor profesionale „Servicii inovative de bibliotecă pentru copii și adolescenți” (aprilie 2014) și „Bibliotecile în serviciul copiilor: modernitate, diversitate, interactivitate” (noiembrie 2014).

În sprijinul activității practice a specialiștilor din bibliotecile publice și cele școlare vine rubrica *Portofoliul bibliotecarului*. Articolele incluse reflectă experiența Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” în realizarea unor proiecte și programe de promovare a lecturii și de formare a competențelor de informare și dezvoltare a tinerilor.

Rubrica *Oameni și cărți* include articole despre personalități din cultura și literatura națională.

Compartimentul *Informații de peste hotare* propune un articol despre evenimentul important din domeniul literaturii pentru copii – Congresul IBBY, care s-a desfășurat în septembrie 2014 la Mexico.

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel./Fax: 22 95 56
E-mail: bncreanga@dnt.md

Book. Library. Reader bulletin, the 24th issue, includes articles about interesting activities and experiences in the library services for children and adolescents in our country and abroad.

Information about several reading and book promotion activities organised during 2014 (the 18th International Children and Youth Book Fair, „Children of Moldova Read One Book” National Campaign, „At the Beginning of Wisdom” literary contest (the 24th issue) and the Republican Contest „Pages From the History of My Family”) are brought together in the *Event* chapter.

In the *Theory and practice* chapter, specialists in library science and other adjacent fields will find more articles about peculiarities of the literature for children, the pedagogy of reading, deployment of innovative services and methods in children libraries. Some of them have been presented at the conferences „Library Innovative Services for Children and Adolescents” (April 2014) and „Libraries for Children: Modernity, Diversity, Interactivity” (November 2014).

The chapter *Librarian's Portfolio* is aimed to support the practical activity of the specialists from public and school libraries and reflects „Ion Creangă” National Children's Library's experience of fulfilling new projects and programs of promoting reading and forming the information and development competences of young people.

People and books chapter includes articles about important personalities of national culture and literature.

Information from abroad chapter is dedicated to a very important event in the field of children's literature – IBBY International Congress (Mexico, August 2014).

This bulletin is available in electronic form on the web site <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

The authors are responsible for the content of the articles.

Please, send opinions, suggestions, and articles to the address:

„Ion Creangă” National Children's Library
65 Șciusev street
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone/Fax.: 022 229509, 022 229556
E-mail: bncreanga@dnt.md

SALONUL – LUMINĂ ETERNĂ A CĂRȚII

Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret este una dintre cele mai importante manifestări culturale ale copilăriei și cărții pentru copii.

Aici se întâmplă cea mai firească reuniune a autorilor, ilustratorilor, editorilor, traducătorilor, cititorilor, bibliotecarilor, librarilor, tipografilor, care au un singur scop – promovarea cărții și a lecturii.

Această sărbătoare, ajunsă la cea de-a XVIII-a ediție, nu și-a pierdut spiritul, astfel motivând în continuare editarea cărții adresate tinerilor cititori, dar și susținerea acelor care creează cartea națională pentru copii și tineret.

Tonul festivității a fost dat de Fanfara Poliției de Frontieră (dirijor Andrei Florea) și Studioul muzical-coral „Lia-Ciocârlia” (director artistic Luminița Istrati). Au binecuvântat Salonul Gheorghe Postică, viceministru al Culturii, Liliana Nicolăescu-Onofrei, viceministru al Educației, Sergiu Stanciu, viceministru al Tineretului și Sportului, Margareta Timofti, prima-doamnă a R. Moldova, Bogdan Stanoevici, ministru delegat pentru românii de pretutindeni, Leonid Bujor, consilier al prim-ministrului, Valeriu Matei, director al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”.

Programul Salonului, desfășurat în perioada 3-6 aprilie 2014, a întrunit peste 150 de edituri din 9 țări: România, China, Germania, Franța, Polonia, Italia, Rusia, Azerbaidjan, Moldova, care au expus peste 15000 titluri de carte în diferite limbi, îndemnând copiii spre lectură și cunoaștere.

În cadrul Salonului, în afară de expoziție de carte, a fost organizată expoziția de ilustrații de carte în original, au fost lansate peste 110 titluri de carte. Lansările și prezentările de carte, desfășurate la Moldexpo, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu”, liceele „Prometeu”, „Spiru Haret”, „Orizont”, s-au axat pe următoarele volume: cartea-surpriză „Așchii de cer” de Nicolae Dabija (Editura pentru Literatură și Artă), „O inimă de broscuță”, vol. IV-VI de Gheorghe Vârtosu (Editura „Adenium”, Iași), „Domnișoara Poimâine și joaca de-a Timpul” de Adina Rosetti (Editura „Curtea Veche”, București), „Copilăria Sfintei Parascheva de la Iași” de Olguța Creangă-Caia, „Starețul Macarie de la Optina”, „Starețul Moisei de la Optina”, „Starețul Isaachie de la Optina”, „Starețul Ilarion de la Optina”, „Patericul Lavrei Peșterilor de la Kiev”, traduceri de pr. prof. Teoctist Caia (Editura „Doxologia”, Iași), Colecția „Biblioteca Ion Creangă” în 30 de volume (Editura „Princeps Multimedia”, Iași), „Pragul sau

alte fărâme de suflet” de Aurelian Silvestru (Editura „Tocono”), „Scenete pentru copii” de Vitalie Filip, „Cu o carte sunt mai mare”, „Lumea din jur în ghicitori”, „De-ale aventurii. Teatru pentru copii” de Ala Bujor (Editura „Epigraf”), „Vreau să fiu pasăre” de Titus Știrbu (Editura „Pontos”), „Am venit la voi, copii...”, „În căsuța melcului” de Nina Soroceanu (Tipografia Centrală), „Viața ca amintire” de Ion Anton (Editura „Iulian”), „Hieroglife pe ceruri” de Marcela Mardare, „Dimitrie Cantemir. Tentații metafizice” de Dumitru Pasat (Editura „Pontos”), „Din culisele vieții” de Ion Diordiev (Editura „Balacron”), „Opere politice” de Mihai Eminescu, ediție îngrijită de Cassian Maria Spiridon (Editura „Timpul”, Iași), „Basarabia, pământ românesc” de Mihai Eminescu, „Drumuri prin Basarabia românească” de Liviu Papuc, „Rostirea postmodernă. Generația poetică ’80 în literatura română” de Daniel Corbu (Editura „Princeps Multimedia”, Iași), „Psalmi de dragoste” de Nicolae Dabija (Editura „Detectiv”, București), „Poemele Cotnarului”, „Din poezia vinului” de Valentin Talpalaru (Editura „Opera Magna”, Iași), „Minienciclopedia piciiului”, „Hai, mămico, la zoo”, „În hățișul pădurii”, „Grădina bunicii”, „Livada bunicului”, „Să cunoaștem lumea împreună” de Silvia Ursache (Editura „Silvius Libris”), „Și eu sunt Guguță”, „Copii în cătușele Siberiei” de Spiridon Vangheli (Editura „Guguță”), „Eminescu și Creangă la Junimea” de Constantin Parascan (Editura „Timpul”, Iași), „Acasă la Ion Creangă. Humulești – Neamț și Țicău – Iași” de Constantin Parascan (Editura „Panfilus”, Iași), „Curcubeul” de Grigore Vieru, Colecția „Poezia naturii”, alcătuitor Anatol Vidrașcu, „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă (Editura „Litera”), „Așa cum l-am cunoscut” de protoiereul mitrofor Ioan Ciuntu, „Balade”, alcătuitor Eugen Lungu, „Ghicitori” de Sergiu Moraru, „Proverbe și zicători” de Efim Junghietu, „Legende” de Nona Vrabie, „Povești și snoave” de Grigore Botezatu, „La drum prin poveste” de Valentina Lungu (Editura „Arc”), „Atacul de noapte” de Ion Muscalu (Editura „Danaster”), „Galeria cu oglinzi. Portrete pentru fiul meu”, „Viața pe tabla de șah. Jurnalul unei săptămâni de foc” de Petru Frăsilă (Editura „Timpul”, Iași), „Omul și natura” de Nicolae Busuioc (Editura „Vasiliana”, Iași), „Viața are prioritate. Ghidul elevului. Siguranța vieții umane” de Victor Zepca, Ion Bahnarel, Pavel Cerbușca, Alexandru Ilco, Odetta Țiganaș, „Vladimir Beșleagă. Cronotopul zborului frânt” de Aliona Grati (Editura „Arc”), „Isprăvile lui Guguță în viziune cinematografică” de Violeta Tipa (Editura „Epigraf”), „Harababura” de Cristian Bădiliță (Editura „Cărțile Tango”, București).

În cadrul Salonului literar-artistic „La Creangă” au fost lansate cărțile tinerilor autori: „Mi-e dor de îngeri” de Lucia Stegărescu (Editura

„Pontos”), „Curcubeul timpului” de Valeria Corsac (Editura „Gens Latina”, Alba Iulia), „Plaiul dorului” de Vlad Badrajan (Editura „Iulian”), „Stropi de sensibilitate”, antologie de creații ale profesoarei Galina Matcovschi și ale discipolilor ei.

S-a păstrat și frumoasa tradiție a cărții-surpriză. În cincisprezece mii de familii a intrat cartea-surpriză „Așchii de cer” de Nicolae Dabija, grație susținerii financiare a Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Ministerului Tineretului și Sportului, Primăriei municipiului Chișinău, Băncii Moldova Agroindbank, SRL „Baștina-Radog”, Editurii pentru Literatură și Artă, cărora le mulțumesc în numele copiilor – deținători ai acestei minunate cărți.

Pe parcursul Salonului, copiii au fost antrenați în mai multe activități interactive: Atelierul de animație cu Sebastian Oprea, Atelierul de desen cu Cristina Radu, Atelierul multimedia „Platforma Culturethèque – un spațiu virtual interactiv”, organizat de Alianța Franceză din R. Moldova, moderat de Doina Pînzari, Clubul „MeșteRICH” de la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a oferit un master class „Cum se naște un fluture” pentru copiii pasionați de lectură, arte aplicate și handmade.

La Forumul laureaților Concursului republican „Pagini din istoria familiei mele”, în memoria Alexandrinei Rusu, redactor-șef la revista „a” MIC”, organizat de către Secția Națională IBBY, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, revista „a” MIC”, săptămânalul „Florile dalbe”, Baștina-Radog SRL, a avut loc premiarea elevilor care au scris cele mai bune eseuri despre participarea familiei sau a unora dintre membrii familiei la derularea unui eveniment istoric important. Premiul Mare a fost acordat elevei Ghiaur Cătălina, Liceul Teoretic cu Profil Real „Mihai Marinciuc”, Chișinău; Premiul I: Bratcu Adriana, elevă la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”, s.Giurgiulești, Cahul; Premiul II: Grusca Lia, Liceul Teoretic Gordinești, Edineț; Premiul III: Mircos Catalina, elevă la Liceul Teoretic Mingir, Hîncești. Mai multor elevi li s-au acordat mențiuni.

Cu susținerea Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, în cadrul Salonului a fost organizată Expoziția de ilustrație de carte „Se vede ce facem. Clubul Ilustratorilor povestește”. Clubul Ilustratorilor din România a prezentat la expoziție peste 30 de artiști, ilustratori de carte – reprezentanți ai celor mai noi tendințe în ilustrația de carte românească.

Variate au fost și întrunirile profesionale: Conferința „Proprietatea intelectuală și dreptul de autor – repere internaționale” susținută de prof. dr. conferențiar Mircea Regneală, președinte al Asociației Bibliotecarilor din România; Sesiunea de comunicări „Servicii inovative de bibliotecă pentru

copii și adolescenți”, cu participarea specialiștilor din România, Azerbaidjan și Republica Moldova, referindu-se la următoarele teme:

- „Bibliotecile pentru copii pe calea Independenței Azerbaidjanului”, *Zahira Dadaşova*, director adjunct, Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kociarli”, Bacu, Azerbaidjan;
- „Clubul PDA – o istorie de succes”, *Vera Curjos*, șefa bibliotecii, Biblioteca pentru Copii „Grigore Vieru”, Cahul;
- „Argument pentru o literatură a adolescenților”, *Dan Nicolae Doboş*, scriitor, director, Biblioteca Judeţenă „Gh. Asachi”, Iași, România;
- „Activitatea extramuros – o strategie viabilă a bibliotecii”, *Ana Botezat*, șefa bibliotecii, Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă”, Bălți;
- „Programul „Împrietenește-te cu biblioteca” în școlile strășenene”, *Vera Ciocan*, bibliotecară, Biblioteca Liceului Teoretic „Mitropolit Nestor Vornicescu”, s. Lozova, Strășeni;
- „Ludoteca – serviciu comunitar”, *Maria Cudlenco*, Biblioteca Publică, s. Crihana Veche, Cahul;
- „Servicii inovative de bibliotecă pentru copiii aflați în dificultate”, *Raisa Bordei*, Biblioteca Publică, s. Țibirica, Călărăși;
- „Standardele, textul și produsele elevului, componente ale profilului de cititor pe care le formăm prin limba și literatura română ca disciplină școlară”, *conf. univ. dr. Adrian Ghicov*;
- „Biblioteca pentru copii – mai atractivă prin oferta de servicii noi”, *Aurelia Dobjanschi*, Biblioteca Publică Raională „Vasile Alecsandri”, Telenești;
- „Dezvoltarea competențelor de lectură ale elevilor în biblioteca școlară”, *Roman Ioan*, președinte, Filiala Harghita a Asociației Bibliotecarilor din România;
- „Securitatea informațională – un nou trend în formarea culturii informației”, *Lolita Caneev*, șef secție, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău;
- „Relații de comunicare intergenerațională”, *Mila Șeremet*, șef oficiu, Filiala „Transilvania”, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Chișinău;
- „Школьная библиотека и новые технологии (Biblioteca școlară și noile tehnologii)”, *Olga Cuzneţova, Elena Garbuzova*, bibliotecare, Biblioteca Liceului Teoretic „Nikolai Gogol”, Chișinău;
- „Ecuția comunicării – factori și premise pentru deschidere și inovație în bibliotecă”, *Angela Timuş*, director, Filiala „Maramureș”, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, Chișinău;
- „Biblioteca școlară în postcomunism – înnoiri paradigmatică”, *Nina*

Negru, bibliotecară, Biblioteca Liceului Teoretic „Mircea Eliade”, Chișinău.

Cu titlul de noutate în cadrul Salonului a avut loc o întâlnire a bibliotecarilor cu ministrul delegat pentru românii de pretutindeni, domnul Bogdan Stanoevici, cu genericul „Cartea românească – o prioritate și o conștiință”, unde directorul general al Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi”, doamna Zvetlana Ileana Preoteasa, a oferit o donație de 2000 de volume din colecția „Biblioteca Ion Creangă” (Editura „Princeps Multimedia”) pentru bibliotecile publice din Republica Moldova.

Un moment marcant al Salonului este decernarea premiilor, care de data aceasta au fost distribuite în felul următor:

- Premiul **Ion Creangă** (pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii), acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău – *Aurelian Silvestru*;
- Premiul **Igor Vieru** (pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii), acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău – *Gheorghe Vrabie*;
- Premiul pentru poezie „**Grigore Vieru**”, acordat de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău – *Claudia Partole*;
- Premiul **Cartea anului**, acordat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova – *Spiridon Vangheli*, pentru cartea „Și eu sunt Guguță” (Editura „Guguță”);
- Premiul **Simpatia copiilor** (s-a acordat în baza deciziei Juriului copiilor) – *Aurelian Silvestru*, pentru cartea „Pragul sau alte Fărâme de suflet” (Editura „Tocono”);
- Premiul **Cartea cognitivă** – *Tudor Cozari*, pentru cartea „Atlas zoologic” (Editura „Știința”);
- Premiul **Cartea de referință** – Editura *Gunivas*, pentru cartea „Dicționar general de sinonime al limbii române” de Doina Cobeț și Laura Manea;
- Premiul **Cea mai reușită colecție de carte pentru copii** – Editura *Arc* (Chișinău), pentru colecția „Cele mai căutate perle folclorice”;
- Premiul **Cea mai reușită prezentare grafică a cărții** – *Carolina Rabei*, pentru prezentarea grafică a cărții „Curcubeul” de Grigore Vieru (Editura „Litera”);
- Premiul **Cea mai reușită ilustrație de carte în original** – *Ilie Bogdesco* (postmortem), pentru ilustrațiile la cartea „Don Quijote” de Cervantes;
- Premiul **Cea mai reușită traducere** – *Sorin Petrescu*, pentru traducerea seriei de autor Pete Johnson (Editura „Corint Junior”);

- Premiul **Cel mai frumos amenajat stand** – Editura *Adenium*, Iași;
- Premiul **Pentru mass-media** – IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, *Valentin Talpalaru*, Radio Iași.

Premii speciale:

- Premiul **Ministerului Culturii al Republicii Moldova** – *Vasile Romanciuc*, pentru cartea „Am un nume frumos” (Editura „Prut Internațional”), *Iulian Filip*, pentru cartea „Urmele mele frumoase” (Editura „Prut Internațional”);
- Premiul **Ministerului Educației al Republicii Moldova** – *Ion Muscalu*, pentru romanul „Atacul de noapte”, vol. I și II (Editura „Danaster”), *Adina Rosetti* și *Cristina Radu*, pentru cartea „Domnișoara Poimâine și joaca de-a Timpul” (Editura „Curtea Veche”), *Constantin Cucos*, pentru cartea „Educația. Experiențe, reflecții și soluții” (Editura „Poliorom”);
- Premiul **Ministerului Tineretului și Sportului al Republicii Moldova** – *Daniel Corbu*, pentru volumul „Rostirea postmodernă. Generația poetică ’80 în literatura română” (Editura „Princeps Multimedia”), *Ion Gheorghe Anton*, pentru cartea „Viața ca amintire” (Editura „Iulian”);
- Premiul **Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO „Carte pentru promovarea spiritului de toleranță”** – *Olguța Creangă-Caia*, pentru volumul „Copilăria Sfintei Parascheva de la Iași” (Editura „Doxologia”);
- Premiul **Primăriei Chișinău** – *Mihai Ștefan Poiată*, pentru volumul „Rockul, „Noroc”-ul & noi” (Editura „Arc”);
- Premiul **Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”** – *Arcadie Suceveanu*, pentru cartea „Ceasornicul din tei” (Editura „Litera”), *Gheorghe Calamanciuc*, pentru cartea „Teatru pentru copii” (Editura „Tipo Moldova”), *Violeta Tipa*, pentru cartea „Isprăvile lui Guguță în viziune cinematografică” (Editura „Epigraf”);
- Premiul **Asociației Naționale a Uniunilor de Creație din Republica Moldova** – *Pr. Ioan Ciuntu*, pentru cărțile „Nicușor, băiat poznaș” și „Așa cum l-am cunoscut”, *Cătălina Orșivski*, pentru cărțile „Alfabetul” și „Glasul copilăriei” (Editura „PIM”);
- Premiul **Uniunii Scriitorilor din Moldova** – *Mircea V. Ciobanu*, pentru cartea „Deziluziile necesare” (Editura „Arc”);
- Premiul **Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova** – *Stela Railean*, pentru ilustrațiile la cartea „Ghidușel în Țara Viețuitoarelor” de Ala Bujor (Editura „Epigraf”), *Victoria Rață*, pentru ilustrațiile la cartea „Am un nume frumos” de Vasile Romanciuc (Editura „Prut Internațional”);
- Premiul **Secției Naționale IBBY** – *Andrei Vartic* (postmortem), pentru

cartea „Paravanul dintre actor și rol” (Editura „Vicovia”), *Aliona Grati*, pentru cartea „Mihai Cimpoi: Sunt un om de cultură devenit un destin” (Editura „Prut Internațional”), *Nicolae Busuioc*, pentru cartea „Aperto Libro” (Editura „Vasiliana ’98”), *pr. Teoctist Caia*, pentru colecția de traduceri „Cuvioșii stareți de la Optina” (Editura „Doxologia”), Editura *Princeps Multimedia*, pentru colecția „Ediții critice”, Editura *Corint*, pentru cartea „Enciclopedia lumii pentru copii”, *Dumitru Vacariu*, pentru cartea „Pădurea vrăjită” (Editura „Doxologia”);

- Premiul **Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere”** – Editura *Prut Internațional*, pentru colecția „Cele mai frumoase povești clasice”;
- Premiul **Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”** – *Ion Șpac*, pentru volumul „Cartea în vâltoarea vieții”;
- Premiul revistei „**Florile Dalbe**” pentru cea mai bună carte a unui autor elev – *Vlad Badrajan*, pentru cartea „Plaiul dorului” (Editura „Iulian”), *Valeria Corsac*, pentru cartea „Curcubeul timpului” (Editura „Gens Latina”);
- Premiul **Fundației Culturale „Eco Art” din Iași „Danaster” pentru proză pentru copii** – *Gheorghe Marin*, pentru cartea „Pe răbojul istoriei” (Editura „Pontos”).

Salonul este o nouă provocare de a impulsiona interesul față de lectură. Or, numai în ea, în carte, poți găsi adevărul. Prin organizarea Salonului se caută noi căi de motivare a tinerilor de a citi, de a conștientiza importanța lecturii în formarea intelectuală a personalității. Lectura pune mintea în mișcare, iar aceasta din urmă face posibilă apariția unei noi identități, cea de cititor, scop pe care îl urmăresc organizatorii acestui eveniment, desfășurând diverse activități interesante, utile și formative pentru copii și adolescenți.

Reușita Salonului se datorează organizatorilor, coordonatorilor, sponsorilor, editurilor participante, scriitorilor, ilustratorilor de carte, bibliotecarilor, profesorilor, cărora le mulțumesc pentru susținerea și ajutorul acordat, transformând astfel Salonul într-un paradis al cărții și al copilăriei.

Claudia BALABAN,
președinte al Secției Naționale IBBY în Republica Moldova,
director general al Bibliotecii Naționale
pentru Copii „Ion Creangă”

SĂ CITIM ÎMPREUNĂ

Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte”

Ediția a treia a Campaniei Naționale „Copiii Moldovei citesc o carte”, organizată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în colaborare cu scriitorii, editorii, ilustratorii de carte, bibliotecile publice din republică, desfășurată sub patronajul primei-doamne a Republicii Moldova, Margareta Timofti, a fost consacrată cărților lui Spiridon Vangheli „Și eu sunt Guguță” și „Copii în cătușele Siberiei”. Această acțiune de amploare, pe lângă faptul că are ca scop atragerea copiilor la lectură, promovarea cărților valoroase pentru copii și adolescenți ale autorilor autohtoni, este și o bună metodă de a-i incita pe copii la lectură. Meritul acestei provocări le aparține, în bună parte, organizatorilor campaniei care știu să selecteze cărți cu adevărat valoroase și pe placul copiilor. Anume aceasta îi și determină pe mulți copii să participe benevol și cu mult interes la acest eveniment, fapt îmbucurător atât pentru organizatorii campaniei, cât și pentru întreaga societate.

Analizând rapoartele textuale ale bibliotecilor publice din republică, putem constata că campania și-a atins scopul propus. Ea s-a desfășurat cu succes în 30 de raioane ale republicii, întrunind mii de copii pasionați de lectură. Formele de activitate utilizate de bibliotecile publice și cele școlare pentru promovarea și lectura cărților respective au fost diverse și atractive. În cadrul lor copiii au avut posibilitatea nu doar să-și expună, oral sau în scris, impresiile pe marginea cărților citite, dar au fost antrenați și în discuții, lucru care i-a făcut să se cunoască și să înțeleagă mai bine mesajele textelor literare.

Cu toate că sunt două cărți total diferite, ambele îl au pe copil ca centru al universului, în jurul căruia gravitează toate. Dacă cartea „Și eu sunt Guguță” reprezintă un dialog între scriitor și cititorii săi, care nu sunt alții decât copiii de azi, a căror copilărie e una fericită și lipsită de griji și necazuri, atunci „Copii în cătușele Siberiei” descrie drama copiilor de la mijlocul sec. XX, care, alături de părinții și bunicii lor, au fost deportați în Siberia de regimul sovietic.

Cea de-a doua carte le-a provocat emoții puternice celor care au citit-o, deoarece fiecare filă a ei este străbătută de o mare durere, un strigăt împotriva nedreptăților și cruzimii pe care au îndurat-o mulți compatrioți ai neamului nostru. Emoționați până la lacrimi, copiii au scris următoarele: *„Copii în cătușele Siberiei” este cartea care m-a cutremurat până în adâncul sufletului. Istoria Olguței m-a făcut să mă întreb, cum de a putut o fetiță să îndure atâtea chinuri? Nu am știut că un copil poate fi atât de puternic. Astfel de oameni sunt adevărați eroi tăcuți ai neamului.”* (V.

Ipatii, s. Delacău, Anenii Noi); „*Am citit plângând, oftând și sperând la un final luminos, dar, spre regret, finalul este tragic ca și întreaga operă.*” (Ana-Maria Rotaru, Florești).

Campania a finalizat cu o Conferință republicană de totalizare, desfășurată pe data de 9 decembrie 2014, la Filiala de Carte Românească a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, la care au participat scriitori, elevi, profesori, bibliotecari din raioanele și municipiile republicii. Elevii veniți la conferință au prezentat un vast program literar-artistic. Vladimir Țurcanu și Augustin Postolachi, elevi la Liceul „Ginta Latină” din Chișinău au dat tonul sărbătorii, interpretând piesa „Ce avem mai sfânt” (versuri Vasile Roman-ciuc, muzică Gheorghe Mustea). Membrii Cenaclului literar-dramatic „La steaua” de la Liceul „Andrei Vartic” din Ialoveni au impresionat publicul cu prezentarea teatralizată a fragmentului „Trenule, unde ne duci?” din cartea „Copii în cătușele Siberiei”. Eugenia Ciorba, elevă la Liceul „Vasile Ane-tiade” din satul Sărătenii Vechi, Telenești a recitat poezia „Copii în cătușele Siberiei”, creație proprie inspirată din cartea lui Spiridon Vangheli. Olga Bunduchi de la Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Telenești a prezentat eseu-l „Povestiri adevărate despre destine mutilate”. Un grup de elevi de la Gimna-ziul Temeleuți, Călărași, îndrumați de profesoara Claudia Spinei, ne-au invi-tat la „O întâlnire la Volovița” din cartea „Și eu sunt Guguță”. De la Liceul „Mihai Eminescu” din Edineț au venit Luminița Marchici și Alexandru Mo-raru, care au prezentat, respectiv, monologul „Din ciudățeniile scrisului” și o „Scrisoare adresată lui Spiridon Vangheli”. Grigoraș Cerneanu, discipolul profesoarei Elena Bivol de la Școala de Arte „Valeriu Poleacov” din capitală, a adus în scenă monologul „Scrisoare din Grecia – 2013”, iar Eugen Ciuma-cenco, elev la Școala Primară „Alexandru Donici” din Cahul, a prezentat cu mult haz monologul „Ciuboplanul” din cartea „Împărăția lui Ciuboțel”.

După ce i-a ascultat cu mare atenție pe acești copii minunați, Spiridon Vangheli a menționat „*Deși s-au adunat din diverse școli și licee, copiii au prezentat un spectacol nemaipomenit. Sunt din fire un om foarte pre-tențios, dar astăzi am avut impresia că un regizor nevăzut dirija cu acești copii talentați care, în pofida condițiilor climaterice: ghețuș, ploaie, s-au trezit cu noaptea în cap să ajungă la Chișinău în căutarea Frumosului. N-a biruit calculatorul. Cartea lucrează și îi mobilizează*”. Perfectă dreptate are maestrul. Pentru că anume cartea este cea care formează baza trainică a culturii noastre, oricât de mult nu s-ar diversifica și perfecționa celelalte mijloace de informare.

Maria HAREA,
*șef secție „Asistență de specialitate, coordonare și cooperare”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*

CONCURSUL LITERAR „LA IZVOARELE ÎNȚELEPCIUNII” Ediția a XXIV-a „Dumitru Matcovschi”

Anul 2014 a fost declarat în Republica Moldova „Anul *Dumitru Matcovschi*”. În acest context s-a desfășurat ediția a XXIV-a a Concursului literar „La izvoarele înțelepciunii”, consacrată scriitorului, de la a cărui naștere s-ar fi împlinit 75 de ani. Concursul a fost organizat de Ministerul Culturii al RM, Ministerul Educației al RM, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a mun. Chișinău, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Neamț, Inspectoratul Școlar Județean Neamț, Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, Uniunea Scriitorilor, Fondul Copiilor, Secția Națională IBBY din Republica Moldova, Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport din Șoldănești, Primăria satului Vadul-Rașcov, Gimnaziul „Dumitru Matcovschi” și Muzeul „Dumitru Matcovschi” din s. Vadul-Rașcov, Șoldănești.

Etapa republicană, care s-a desfășurat pe 17 mai 2014, a întrunit circa 70 de elevi – învingători în etapa raională (municipală). Câștigătorii Premiului I au fost promovați în etapa finală, care a avut loc la 5 iulie 2014 la baștina protagonistului acestei acțiuni, în satul Vadul-Rașcov, raionul Șoldănești. Oaspeții au fost întâmpinați cu pâine și sare la Gimnaziul „Dumitru Matcovschi”, unde s-a petrecut concursul. Dna director, Rita Negru-Vodă, a prezentat cartea de vizită a acestei instituții. Concurenții, 10 elevi din Republica Moldova și 10 elevi din județul Neamț, România, au avut sarcina de a realiza, într-un discurs oral, o interpretare creativă a unui text literar din creația lui Dumitru Matcovschi.

Din componența juriului, prezidat de Adrian Ghicov, doctor în filologie, au făcut parte Claudia Balaban, director general al BNC „Ion Creangă”, Iustina Franțuz, specialist principal la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din municipiul Chișinău, scriitoarea Claudia Partole, Eugenia Bejan, prim adjunct al directorului general al BNC „Ion Creangă”, Victoria Tomuz, redactor-șef la Redacția emisiuni pentru copii a Companiei Publice „Teleradio-Moldova”, Constantin Bostan, cercetător, Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț, Cristina Niculăieș, profesoară de limba română la Colegiul „Calistrat Hogaș” din Piatra-Neamț. Membrii juriului au apreciat prestața participanților, ținând cont de expresivitatea lecturii, interpretarea adecvată a textului poetic, originalitatea ideilor emise, corectitudinea și coerența discursului oral.

Învingătorii concursului au primit premii, iar ceilalți concurenți –

mențiuni de participare. Pe locul I s-au clasat Crina Durughian (Liceul Teoretic „Pan Halippa” din s. Cubolta, Sângerei) și Alexandra Lupu (Colegiul Național „Gh. Asachi” din Piatra-Neamț). Locul II l-au ocupat Antonina Rotari (Gimnaziul „Ion Vatamanu” din s. Pârlița, Ungheni) și Cristina Ionescu (Colegiul Național „Calistrat Hogaș” din Piatra-Neamț). Locul III le-a revenit elevilor Nicoleta Andoni (Gimnaziul „Ștefan cel Mare” din s. Văleni, Cahul) și Elvis Dumitru (Colegiul Național „Gh. Asachi” din Piatra-Neamț).

Participanții la concurs au beneficiat de o excursie la Stejarul lui Ștefan cel Mare în satul Cobălea, raionul Șoldănești, o vizită la mănăstirea Cușeleuca, un concert pe malul Nistrului, prezentat de elevii din localitate și membrii ansamblului vocal „Voci nistrene”, condus de Ludmila Prepeliță. Petru Gulică, elev la Gimnaziul „Dumitru Matcovschi”, a recitat din creația proprie poezia „Baladă cu poetul”. A urmat un popas relaxant la tabăra de odihnă „Dumbrava”.

Cele mai emoționante momente au fost vizita la Muzeul „Dumitru Matcovschi” din satul Vadul-Rașcov și depunerea de flori la mormântul scriitorului. La casa părintească, în ograda cu flori și grădina prin care curge Nistrul, ghizi ne-au fost Valentina Rotari, sora poetului, și Stela Gavriliță, nepoata poetului.

„Este o ediție inedită. Vizitarea locurilor apropiate poetului a sensibilizat, a pregătit elevii pentru a intra în proba de concurs. Elevilor li s-a oferit șansa de a alege textul, s-au creat condiții egale pentru fiecare. Toți participanții au citit opera, au dat dovadă de o co-participare la creație. Remarc sufletul mare al concurenților și organizatorilor, care au contribuit la această operă comună”, a menționat Adrian Ghicov.

Vorbind despre copiii din județul Neamț, Cristina Catană de la Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț avea să remarce: *„Copiii au descoperit locuri care le-au umplut inima de emoții. Au câștigat enorm de la acest concurs. Și-au îmbogățit sufletul cu poezia lui Dumitru Matcovschi. Ar fi avut o lipsă fără ea. Inima lor bate mai românește datorită fraților de peste Prut”.*

Alexandra Lupu, elevă la Colegiul Național „Gh. Asachi” din Piatra-Neamț, a spus: *„Un concurs excepțional! Locurile, oamenii și dragostea lor pentru țară mi-au lăsat o amintire minunată. Nu am cuvinte să-mi exprim profunda-mi admirație față de organizatori și față de ceilalți concurenți”.* Dna Claudia Balaban, director al BNC „Ion Creangă”, susține că *„acest concurs și-a atins scopul: o pregătire excelentă a concurenților; interesul vădit al elevilor din Piatra-Neamț, care până la concurs l-au cunoscut mai*

puțin pe Dumitru Matcovschi ca scriitor, fiindcă nu-l au în programele școlare”.

În perioada 8-11 august, pentru elevii participanți la etapa finală din Republica Moldova, a fost organizat un program cultural turistic în România. În drum spre Putna au vizitat mănăstirile Voroneț, Suceava, Moldovița. Grație bunăvoinței scriitorului Ion Muscalu, un vechi prieten al BNC „Ion Creangă”, membrii delegației din Republica Moldova au fost cazați la mănăstirea Putna, iar a doua zi au participat la liturghia de dimineață, s-au închinat la mormântul lui Ștefan cel Mare și Sfânt. La Tîrgu Neamț erau așteptați de familia Caia și enoriașii Bisericii „Sf. Haralambie”. În atmosfera duhovnicească a sfântului lăcaș a fost prezentată cartea „Copilăria Sfintei Teodora de la Sihla”, scrisă de Olguța Creangă-Caia, ilustrată de Violeta Zabulică-Diordiev și apărută la Editura „Doxologia” din Iași. Oaspeții au mai vizitat Casa de la Humulești, unde s-a născut și a copilărit Ion Creangă, Casa memorială „Veronica Micle”. Deosebit de impresionantă a fost excursia la Cetatea Neamț. Itinerarul turistic a mai cuprins mănăstirile Agapia, Văratice, Secu, Sihăstria, Sihla, peștera Sfintei Teodora de la Sihla. *„A fost o călătorie minunată. Concursul „La izvoarele înțelepciunii” ne-a adus o enormă încărcătură spirituală și ne întoarcem acasă cu intenția să mai vizităm locurile sfinte împreună cu familiile noastre. Ceea ce am văzut și trăit ne va rămâne în memorie pentru întreaga viață. Anul Matcovschi ne-a îmbogățit sufletele și mințile. Mulțumim organizatorilor”*, au menționat elevii.

Tamara PERETEATCU,
bibliotecar principal,
secția „Asistență de specialitate, coordonare și cooperare”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

CONCURSUL „PAGINI DIN ISTORIA FAMILIEI MELE”

Trecutul Moldovei cunoaște o istorie bogată, tumultuoasă, plină de evenimente dramatice. „...Poate că timpul a făcut ca unele evenimente să se estompeze, dar acest lucru nu este semnificativ deoarece toți cei care au trăit acele vremuri au suferit mult prea mult ca să nu-și amintească fiecare amănunt” (Gleb Drăgan). Cine nu își cunoaște istoria și nu își respectă înaintașii nu va ști să-și cunoască viitorul și va repeta greșeli ale trecutului ce îi vor umbri prezentul. De multe ori ne întrebăm despre cât cunoaștem

din trecutul țării și al poporului din care facem parte, în mijlocul căruia ne-am născut și unde ne creștem și educăm copiii. Conștientizarea de către copil a apartenenței sale la Patrie și neam se manifestă prin atașamentul față de pământul natal, prin identificarea deplină cu poporul din care face parte, prin aprecierea și respectarea limbii materne, a valorilor culturale, prin cinstirea trecutului istoric, a tradițiilor și obiceiurilor poporului din care face parte.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, „Baștina-Radog” SRL și Revista „a”MIC” a organizat, în perioada ianuarie-aprilie 2014, Concursul republican de eseuri „Pagini din istoria familiei mele”, în memoria Alexandrinei Rusu, fost redactor-șef al revistei „a” MIC”. Concursul a avut ca scop stimularea și promovarea potențialului creativ și de documentare al copiilor prin intermediul realizării unui eseu vizând participarea sau contribuția familiei sau a unuia (unora) dintre membrii familiei sale la derularea unui eveniment istoric.

La concurs au participat 52 de elevi ai claselor a IX-a – a XII-a din raioanele Edineț, Telenești, Florești, Ungheni, Strășeni, Anenii Noi, Nisporeni, Cahul, Ialoveni, Râșcani, Cimișlia, Orhei, Hîncești și Drochia.

Conform regulamentului, era necesar ca participanții să respecte anumite criterii care au fost luate în considerație și la jurizare: conținutul lucrării să fie unul interesant, bogat și semnificativ. La lucrare au putut fi anexate copii de pe documente ale epocii din arhiva familiei: portrete, fotografii, scrisori, cărți poștale, precum și alte acte ce dovedesc participarea persoanei(lor), despre care s-a relatat în lucrare, la evenimentul istoric vizat.

Juriul în următoarea componență: Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” – președintele juriului, Claudia Partole, scriitoare, Valentina Romanciuc, colaborator al redacției revistei „a”MIC”, Tamara Pereteatcu, jurnalistă, Maria Harea, șef secție, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Mariana Ursu, bibliotecar principal, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, secretar al juriului, a decis să se acorde următoarele premii și mențiuni: **Premiul Mare** – *Cătălina Ghiaur*, cl. XII, Liceul cu Profil Real „Mihai Marinciuc”, Chișinău (500 lei), **Premiul I** – *Adriana Bratcu*, cl. XII, LT „Mihail Sadoveanu”, s. Giurgiulești, Cahul (450 lei), **Premiul II** – Lia Grusca, cl. XI, LT Gordinești, Edineț (400 lei), **Premiul III** – *Catalina Mircos*, cl. IX, LT Mingir, Hîncești (350 lei), **Premii Speciale** – *Ionuț Luncașu*, cl. VI, LT „Prometeu”, s. Grozești, Nisporeni (250 lei), *Alexandru Melnic*, cl. IX, Gimnaziul Volodeni, Edineț (250 lei) și **Mențiuni** (câte 200 lei): *Mariana Bunduchi* – Colegiul de Construcții, Chișinău; *Ion Rusanovschi* – cl. IX,

Gimnaziul Ruseni, Edineț; *Ilinca Verejan* – cl. IX, Gimnaziul Târnova, Edineț; *Dan-Dumitraș Olaru* – cl. VIII, LT „Olimp”, s. Puhăceni, Anenii Noi; *Nadejda Lupu* – cl. XI, LT „I. Inculeț”, s. Vorniceni, Strășeni; *Radu Boboc* – cl. IX, Gimnaziul „Valeriu Bulicanu”, s. Boldurești, Nisporeni; *Maria Țepordei* – cl. XII, Liceul cu Profil Tehnologic pentru copii cu vedere slabă, Chișinău; *Vladimir Badrajan* – cl. XII, Liceul Academiei de Științe a Moldovei; *Ionela Bîrdan* – cl. IX, LT „Mitropolit Nestor Vornicescu”, s. Lozova, Strășeni; *Iulia Baleanu* – cl. X, LT „Ioan Vodă”, Cahul; *Mirela Burduja* – cl. IX, LT „Alexei Mateevici”, s. Cricova, mun. Chișinău; *Victoria Morozan* – Liceul cu Profil Real „Mihai Marinciuc”, Chișinău; *Gheorghe Stoianov* – cl. XII, LT „Ioan Vodă”, Cahul; *Ana Țurcanu* – s. Pelinia, Drochia.

Premierea învingătorilor a avut loc pe data de 5 aprilie 2014, la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, în cadrul „Forumului Copiilor”.

Lucrările prezentate la concurs pot fi accesate în format electronic pe site-ul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”.

Mariana URSU,
bibliotecar principal,
secția „Asistență de specialitate, coordonare și cooperare”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

ARGUMENT: LITERATURA PENTRU COPII ȘI PENTRU ADOLESCENȚI

Literatura pentru copii este definită în multe feluri, dar majoritatea lor se referă mai degrabă la gradul de utilizare a unor texte de către copii, decât la caracteristici ale textului respectiv. Cu alte cuvinte, literatura pentru copii este definită uzual a fi cam tot ceea ce citesc copiii, inclusiv textele care nu pot fi declarate ca aparținând ficțiunii literare.

Literatura pentru adolescenți e chiar și mai greu de definit în acest mod incluziv și utilizățional deoarece, date fiind devenirea școlară și cerințele educaționale la care sunt supuși adolescenții, ei trebuie să citească practic întreaga gamă de texte literare sau neliterare. Este însă *Decameronul* lui Boccaccio literatură pentru adolescenți? Cu siguranță nu, sau cel puțin, nu în accepțiunea acestei lucrări.

Dat fiind că este deci destul de greu și, de ce să nu recunoaștem? – oarecum superficial să identificăm literatura unei anumite grupe de vârstă cu totalitatea lecturilor grupei respective, devine evident că efortul de definire a celor două literaturi trebuie să plece dintr-o altă zonă și să speculeze acele falii care ne pot oferi o privire în secțiune a istoriei culturale a unei asemenea literaturi. Din fericire, căutarea nu este prea îndelungată fiindcă mulți teoreticieni pretind, în chip discutabil, că literatura pentru copii are o „istorie” care își întinde originile și filonul mitic până în antichitate.

O privire atentă la așa-zisa istorie a literaturii pentru copii scoate însă la iveală zone consistente de discontinuitate, fiindcă basmul Scufiței Roșii, de pildă, avea în Evul Mediu conotații sexuale și descrieri de un naturalism (înțeles în sensul strict lexical și nu ca dominantă a curentului literar cu același nume), care nu s-ar potrivi deloc pe schemele pedagogice ale prezentului și nici pe sufletele copiilor noștri. Din literatura română, exemplul cel mai simplu de analizat este *Soacra cu trei nurori* a lui Creangă, care, deși este prezentată copiilor din România a fi o poveste pentru ei, are ca text original descrierea unei crime cu premeditare, urmată de ritualuri deloc creștinești de profanare a cadavrului victimei. E greu de crezut deci că, în epocă, aceste istorii erau menite uzului exclusiv al copiilor, această idee instalându-se ulterior, odată cu rescrierea, adaptarea și chiar „îmblânzirea” textelor. Acceptând însă, de dragul exercițiului intelectual, ideea că ele erau destinate copiilor, se impune cu claritate certitudinea că,

de-a lungul istoriei, ideea de „copil” a suferit transformări uriașe. Felul în care diferitele societăți s-au raportat la segmentul lor juvenil a variat într-adevăr semnificativ, știut fiind faptul că antichitatea vedea copiii ca pe niște adulți mai mici, viziune rafinată de Renaștere și apoi de modernitate.

Se poate afirma deci că, în căutarea unei definiții a literaturii pentru copii și pentru adolescenți, trebuie să pornim de la definiția copilului și de la cea a adolescentului, pe care să le punem însă în raport cu necesitățile de lărgire a orizontului, cu sensibilitatea specifică a vârstei, respectând paradigma culturală a momentului. Deși este evident o simplificare a acestei problematici, ajunși în acest punct, ne putem baza pe ideea că identificarea unei caracteristici esențiale a celor două literaturi trebuie să plece de la preocupările și nevoile cele mai generale ale respectivei categorii de vârstă, așa cum sunt ele definite de psihologia modernă.

Putem deci afirma că, în condițiile în care, actualmente, educația copiilor are ca scop central capacitatea acestora de a distinge binele de rău, literatura pentru copii este acea parte a ficțiunii literare și a scrierilor de nonficțiune care prezintă, dezbate și educă în domeniul atât de delicat și de complex al diferenței între bine și rău, cu toate nuanțele intermediare.

Pentru ca ideea de mai sus să poată căpăta valabilitate, trebuie precizat că atunci când ne referim la bine și la rău avem în vedere categoriile filozofice și nicidecum vreo particularizare. Mai mult decât atât, aceluia care spun că și o bună parte din literatura considerată pentru adulți dezbate procesul explorării graniței inefabile dintre bine și rău li se poate răspunde că această calitate stă și la baza succesului extraordinar pe care îl au adaptările pentru copii ale unor cărți celebre, de la *Biblie* la *Odiseea*. Dând exemplul ultimei opere citate, e limpede că un copil de șapte ani va citi cu mare greutate versurile lui Homer, dar va fi extrem de sensibil la ideea de bine (reprezentat prin simbolul familiar „acasă”, în Itaca) față de cel al pribegiei nesfârșite pe mări, care e rea.

Extrapolând această concluzie, putem identifica și faptul că literatura pentru copii mai are câteva caracteristici, fără însă ca acestea să o poată individualiza. La nivelul lexicului este mai mult decât evident că literatura pentru copii necesită o anumită adecvare a limbajului. Ca orice îngrădire, această necesitate îndepărtează pe mulți creatori care s-ar putea manifesta în acest gen, iar această deplasare a scriitorilor către operele destinate vârstelor mai rotunde devine și mai evidentă în momentul în care vorbim despre simboluri. La vârsta copilăriei, cunoașterea simbolică este extrem de puțin dezvoltată, literaturii revenindu-i, de fapt, rolul de a o desăvârși. Ca atare, creatorul de literatură pentru copii este cumva văduvit de plăcerea

de a opera în spațiul delicat dar atât de ofertant al simbolisticii înalte, ceea ce este destul de greu de profesat pentru mulți scriitori. Există, desigur, și creatori care reușesc să clădească și straturi simbolice multiple în textele lor pentru copii, dar asemenea exemple nu sunt foarte multe.

Definirea literaturii pentru adolescenți este ceva mai complicată, fiindcă adolescentul este o invenție modernă a psihologiei și a științelor educației, motiv pentru care încadrarea în tipare a acestei vârste e încă o imensă dezbatere. Cunoaștem desigur modul ușor caraghios în care copiii se transformă din îngerași puri și inocenți în caricaturi de adulți, lungite și presărate de coșuri, care revarsă sute de negații pe oră și nu se sfiesc să declare că nu sunt înțeleși de nimeni. Dar sunt oare toate acestea de ajuns pentru a defini o vârstă? Cu siguranță nu.

Este extrem de tentant să definim literatura *pentru* adolescenți ca fiind literatura *cu* personaj-adolescent. Deși este o definiție incluzivă, această afirmație este destul de acoperitoare, putând funcționa perfect pe un anumit nivel de cunoaștere, mai ales dacă ne interesează concluzii legate de concretețea lumii editoriale, public-țintă, tiraj și încasări. Și aproape că n-ar avea sens să mergem mai în profunzime dacă în minte nu ne-ar veni *Romeo și Julieta*, povestea de iubire dintre doi adolescenți din Verona, operă care aduce fiecărui om în minte faptul că există o diferență între felul în care adolescența și elanurile ei ne-au format și continuă permanent să ne definească și tumultul sufletesc pe care l-am simțit în anii aceia. Spre deosebire de copilărie, adolescența împlinită și încheiată este sursa multor caracteristici personale esențiale la care artistul, scriitorul poate cânta precum zeul Apollo la faimoasa-i harpă. Este deci nevoie de ceva mai mult, ceva care să facă diferența între reperele adolescenței încheiate și tensiunea adolescenței în curs de a fi trăită.

Mulți teoreticieni sunt de acord că adolescența începe în momentul în care copilul sesizează, instinctiv sau conștient, că și părinții săi sunt oameni, că greșesc, că au micimile lor, că nu sunt mereu învingători și, mai ales, că nu urmează întocmai învățăturile pe care le-au profesat cu atâta ardoare, că nu sunt călăuziți exclusiv de dorința de a face bine. Urmează perioada în care, incapabil să compună instantaneu substanța omenească necesară unui model fundamental nou, dar ars de dorința de a fi altfel decât părinții, adolescentul adoptă singura conduită posibilă, aceea a negării carteziene a sfaturilor și a inițiativelor părintești. Imediat intervine identificarea de idoli-mentori, fie că este vorba de șeful găștii de cartier, fie de vreun profesor excepțional. Sfârșitul adolescenței și intrarea în perioada tinereții adulte sunt marcate de descoperirea că nici idolii nu provin dintr-o lume ideală.

Acceptând cuprinderea adolescenței între cele două ritualuri de trecere pomenite mai sus și că forța motrice a traversării acestei perioade este o acută nevoie de individualizare, de identificare a unei variante proprii a adevărului, putem destul de lesne avea acces la o definiție mai acurată a literaturii pentru adolescenți ca fiind acea parte a ficțiunii literare care prezintă și dezbate din punctul de vedere al adolescentului toate aceste evenimente.

Principala critică a unei asemenea definiții ar putea veni din direcția acelor care consideră adolescentul ca fiind un protonucleu al unei personalități adulte, care se construiește și pe alte direcții ale spațiului socio-cultural decât explorarea privilegiată a propriilor nevoi și angoase. Cu alte cuvinte, există și adolescenți care au și alte preocupări decât petrecerile, relațiile și teama de viitor. Fără a nega existența unor asemenea adolescenți (pe care îi regăsim de obicei în zona marilor performanțe artistice sau sportive), insistăm totuși că ei sunt excepții și că egocentrismul specific copilăriei se șterge în mod normal cu mult după anii tinereții mature. Adolescentul este deci preocupat în cea mai mare măsură de propriile probleme, afective, fiziologice și sociale și va valoriza în primul rând informațiile și emoțiile menite a-i rezolva aceste conflicte cu lumea înconjurătoare. Va iubi deci și cărțile despre cei ca el.

Este foarte adevărat că în cazul adolescenților, realitatea în care ar trebui să funcționeze definiția unei literaturi specifice e ceva mai nuanțată, mai ales în condițiile în care orizontul lor cognitiv nu se rezumă la literatura care le este destinată direct. Fiind definită ca o vârstă a explorării, adolescența ajunge adeseori în locuri unice, fabuloase sau bizare, de înaltă ținută morală sau de suferință și degradare atroce, ba chiar uneori se închide într-o autosuficiență vecină cu autismul. Tocmai de aceea și cărțile care se cocoată în vârful clasamentelor de împrumut la bibliotecă sau de vânzare în librării, datorită prizei lor la publicul adolescent, sunt destul de diverse și aparent greu de așezat în același raft. Adesea sunt violente în limbaj sau în conținut, cronic-superficiale sau catastrofal de filozofice, realiste sau fantastice, utopice sau distopice, personajele sunt capodopere sau biete crochiuri, infinit-puternice sau fundamental-slabe... Cu toate acestea, o a doua lectură impune cu caracter de certitudine faptul că aceste cărți vorbesc despre cele două ritualuri de trecere și despre necesitatea de a-ți găsi vocația proprie în vacarmul social care te înconjoară. Iar în acest domeniu, fie și o singură idee pe care o poate desprinde adolescentul, este o rază de soare ce străpunge cerul veșnic neguros al vârstei respective.

Dacă vă îndoiiți, căutați printre propriile amintiri!

Care carte este pentru copii? Există cărți pentru adolescenți? Cum putem clasifica noi întâi, ca bibliotecari, și apoi recomanda cititorilor fără teama de a greși? Cu siguranță, tema nu a fost epuizată aici, dar sper să fi dat măcar câteva idei acelora care, ca și mine, se confruntă, acasă sau în biblioteca la care lucrează, cu câte un pui (mai mic sau mai mare) de om care zice cu ochi senini „Vreau să citesc ceva. Ce-mi recomandați?”.

Dan DOBOȘ,
scriitor, director, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași

PERSONAJE INCOMPATIBILE ÎN POVEȘTILE CULTE

În această prezentare vom analiza trei povești ale literaturii culte, în care cele două personaje principale, cu toate că reprezintă dimensiuni diferite ale realității, formează un cuplu mai degrabă armonios decât antagonist. În literatura pentru copii, modul de a înfățișa personajele și relațiile dintre ele este una dintre principalele modalități de a transmite anumite idei și valori. În opinia Mariei Nikolaeva, „caracterizarea prin intermediul relațiilor interumane /.../ este mult mai importantă în literatura pentru copii decât în literatura în ansamblu, întrucât protagonistul unei opere pentru copii este extrem de rar prezentat ca fiind izolat. /.../ Este aproape imposibil să construiești subiectul unei povești cu un singur personaj. Personajele literare sunt de obicei descrise prin intermediul interacțiunii lor cu alte personaje...”¹

Un alt aspect important al acestei prezentări îl constituie rolul educativ dintotdeauna al literaturii tradiționale pentru copii, aceasta având ca scop inocularea valorii unor relații interumane tradiționale și prezentarea legilor lumii exterioare copilului, ceea ce a dus la faptul că aproape întotdeauna poveștile au evocat o lume logică, sistematizată și adecvată, în special atunci când e vorba despre lumea naturii. În asemenea cazuri, personajele, de obicei, se aseamănă: păsările țin companie altor păsări, dar întotdeauna s-ar teme de pisici; iepurele poate fi prieten cu un arici, dar ambii ar urî vulpile etc. Aceleași principii sunt valabile și pentru poveștile din literatura pentru copii lituaniană, publicate până la mijlocul sec. XX și în perioada sovietică (1940-1990). În literatura contemporană aceste principii însă nu mai sunt respectate și povestea nu mai este construită în jurul unor

1. Nikolaeva, Maria. The rhetoric of Character in Children's Literature. – The Scarecrow Press, Inc. Lanham, Maryland, and London. 2002, p. 110.

personaje asemănătoare (din aceeași specie); de fapt, aceste principii sunt subminate intenționat.

Care este scopul îmbinării unor personaje atât de incompatibile și care este mesajul pe care autorii intenționează să-l transmită cititorului copil? Aceasta este întrebarea-cheie a prezentării mele.

Mulți dintre voi, cu siguranță, ar crede că o asemenea îmbinare de personaje este un exemplu tipic de nonsens. Și veți avea dreptate: potrivit cercetătorilor discursului nonsens, unul din trucurile literaturii absurdului este „juxtapunerea unor idei sau obiecte absolut normale, dar incompatibile”². Făcând o revizuire a istoriei discursului absurd în literatură, acești cercetători s-au referit la particularitățile fabulei. „O trăsătură comună pe care o împărtășesc fabulele și literatura absurdului este alcătuirea cuplurilor de animale incompatibile. Cu mult înainte ca Edward Lear să-și pună bufnița și pisica în aceeași barcă, o bufniță în una din povestirile lui Esop visa să se căsătorească cu fiica unui vulture. În altă fabulă, un corb moare încercând să devină porumbel”³. Cercetătorii identifică destul de multe exemple de astfel de „tovărășii dintre animale incompatibile”⁴ în literatura secolului XX.

În literatura pentru copii lituaniană, stilistica discursului absurd a fost instituită destul de târziu, abia în anii 1990. Un rol important în evoluția acestei noi tendințe l-a avut în special scriitorul noii generații, Vytautas V. Landsbergis (născut în 1962). În una din cele mai impresionante cărți ale sale, „The Apple Tales” [Poveștile mărului], autorul împletește câteva linii de subiect, dând naștere unor perechi de personaje cu adevărat paradoxale: un măr pe nume Antanas, care este personaj masculin, se îndrăgostește de personajul feminin Frost (nota trad.: *frost* – frig, ger (fenomen natural)), în timp ce personajul feminin Crow (nota trad.: *crow* – cioară) se căsătorește cu un personaj istoric, regele Vytautas Magnus.

O altă pereche de personaje incompatibile o alcătuiesc eroii principali ai unei alte cărți a lui Vytautas V. Landsbergis, „Dominikas the Horse in Love” [Dominykas, calul îndrăgostit], apărută în 2004 și tradusă în suedeză, ucraineană și letonă. Deși autorul evocă natura, el nu se conformează legilor ei. Dominykas este un cal sălbatic care în poveste este deseori comparat cu caii domestici – modalitate de a scoate în evidență ideea de libertate. El savurează plăcerile oferite de natură și se

2. Anderson, Celia Catlett and Apseloff, Marilyn Fian. Nonsense Literature for Children. / Library Professional Publications, 1989, p. 5.

3. Op. cit., p.14.

4. Op. cit., p.32.

joacă împreună cu broscuțele. Autorul recurge la o structură a subiectului tipică literaturii pentru adulți, în special romanelor de dragoste, iar unele elemente ale subiectului corespund romanului cavaleresc. Povestea începe cu momentul în care calul Dominykas se îndrăgostește la prima vedere. Urmărind o aromă minunată, el ajunge la o splendidă floare – o Albăstrea, de care se îndrăgostește. O îngemănare atât de neașteptată de personaje surprinde și chiar îl șochează pe cititor și, de asemenea, creează impresia de nonsens. Dar, cu toate că povestea abundă în detalii comice, narațiunea poetică are o pondere mai mare decât narațiunea comică. Albăstreaua e un personaj nerăbdător, mofuros și pretențios. O serie de critici au menționat că portretul ei amintește de Trandafirul din „Micul prinț”. Albăstreaua poate fi considerată un personaj catalizator. Atunci când vine toamna, ea îi spune lui Dominykas că trebuie să o ascundă undeva, iar el să plece în Africa – patria florilor de albăstrea – unde îi va putea simți din nou aroma. Spre deosebire de personajul lui Antoine de Saint-Exupery, Dominykas reprezintă portretul unei persoane adulte. În drumul său spre Africa, acesta nu doar învață lucruri noi despre viață, ci și împărtășește înțelepciunea proprie cu alții; el accentuează importanța valorilor morale și ia în derâdere mercantilismul. Portretele personajelor lui Vytautas V. Landsbergis înfățișează foarte clar trăsăturile specifice ale bărbaților și femeilor. Calul Dominykas ilustrează lumea bărbaților: el e puternic, responsabil, grijuliu, în timp ce Albăstreaua e fragilă, romantică, ea îl inspiră pe Dominykas să acționeze. După ce calul găsește rudele Albăstrelei și le transmite urările de bine ale iubitei sale, el se grăbește înapoi: „Trebuie să mă întorc în Lituania pentru că iubita mea Albăstrea mă așteaptă. Degrabă va începe primăvara și eu trebuie să reușesc să o plantez în pământ”. După reîntoarcerea sa în Lituania, Dominykas o ajută pe Albăstrea să răsară încă o dată și îi dă numele de Svajonė, ceea ce înseamnă *vis*.

Această poveste se pretează diverselor interpretări. La prima vedere pare că descrierea dragostei dintre două personaje incompatibile are drept scop crearea unui efect comic, dar, de fapt, aceasta este o istorie despre responsabilitate și fidelitate față de cineva care, cu toate că e diferit, este totuși iubit.

În povestea „The devil and the Skylark” [Diavolul și ciocârlia] (2005), scriitorul lituanian Selemonas Paltanavičius creează cuplul alcătuit dintr-un personaj mitologic și o ființă a naturii. Un drăcușor găsește într-o mlaștină un ou mic și îl roagă pe tatăl său să-i permită să-l păstreze: „Aceasta va fi comoara mea. Și până la urmă, niciodată nu am avut ceva care să-mi aparțină”. Dorința de a avea ceva propriu, de a avea ceva sau pe cineva

de care să ai grijă reprezintă o idee importantă pe care autorul o exprimă prin intermediul visului tânărului diavol. Când mica pasăre iese din ou, ea îl consideră pe drăcușorul care în tot acel timp a încălzit oul în mâinile sale drept fratele său, chiar dacă toți îi spun că sunt diferiți. „Și ce dacă el este diferit de mine? Un frate poate fi altfel, nu-i așa? Frații sunt diferiți. Nu îi poți alege – ei sunt așa cum sunt și trebuie să fii mulțumit că ai unul”. Însă atunci când Ciocârlia începe să zboare, fratele ei devine trist și deznădăjduit, simțindu-se și mai rănit atunci când mica pasăre îi aduce vestea că știe cine este de fapt: „Am zburat sus de tot în cer și mi-am întâlnit mama și tatăl. Ei mi-au spus că sunt copilul lor. Îți mulțumesc, scumpul meu drăcușor. Ai fost cel mai minunat frate. Nu voi mai avea nicicând un frate ca tine. Și acum așază-te, zâmbește, ia-ți rămas bun de la mine și ascultă-mă cântând.”

Spre deosebire de povestea menționată anterior, personajele antropomorfizate din poveștile lui Paltanavičius sunt copii. Chiar dacă atunci când cresc ei își descoperă adevărata identitate și încep să perceapă diferențele dintre ei, conexiunea lor emoțională nu dispare. Mesajul acestei cărți îl constituie ideea: este permis și merită să iubești pe cineva care e diferit.

Povestea scriitorului lituanian poate fi comparată cu cea a spaniolului Luis Sepúlveda – „The Story of a Seagull and the Cat Who Taught Her to Fly” [Povestea pescărușului și a pisicii care l-a învățat să zboare]. Cartea a fost tradusă în lituaniană în anul 2008 și a avut un impact puternic atât asupra cititorilor, cât și asupra criticilor literari din țară. Succesul cărții s-a datorat în mare parte și ilustrațiilor executate de talentata pictoriță din Lituania Lina Dūdaite.

Titlul poveștii face referire la un pescăruș. La începutul cărții cititorilor li se oferă informații elementare din zoologie despre pescăruși. Al treilea capitol scoate în evidență un subiect cu referire la problemele de mediu: aripile pescărușului sunt murdare de ulei din cauza scurgerilor de ulei în mare; pescărușul face eforturi mari pentru a ajunge la Hamburg și când acest lucru, în sfârșit, îi reușește, el se prăbușește în balconul unei clădiri rezidențiale. Totuși, în această carte pisicile sunt personajele care au parte de o mai mare atenție. Sepúlveda dă dovadă de multă ingeniozitate în continuarea bogatei tradiții de a înfățișa pisicile în literatura pentru copii și nu numai. În literatura realistă pisicile nu sunt altceva decât animale, pe când în povești ele sunt antropomorfizate. Maria Nikolaeva, care a cercetat diferite modalități de a înfățișa pisicile în literatură, afirmă că „cele mai complexe imagini ale animalelor sunt cele în care trăsăturile omenești

și animale se combină într-o asemenea măsură încât simpla categorisire a personajelor întâmpină dificultăți⁷⁵. Acesta este și cazul pisicilor din povestea lui Sepulveda. Pisicile (care de fapt sunt motani) nu merg pe două picioare, iar folosirea limbii oamenilor și în general comunicarea cu oamenii este un taboo pentru ele. Comunitatea pisicilor, descrisă în această carte, nu este altceva decât societatea omenească. Este destul de ușor să identificăm anumite grupuri și tipuri sociale; pisicile posedă abilități intelectuale proprii oamenilor și respectă principiile morale ale acestora. În carte, fuziunea trăsăturilor omenești cu cele proprii animalelor este o sursă de comic (de exemplu, în unul din capitole motanii studiază schemele de aerodinamică ale lui Leonardo da Vinci). Ca privire de ansamblu însă povestea scoate în prim-plan niște idei extrem de serioase. Personajul principal, motanul Zorba, care, de altfel, submină imaginea pisicii negre aducătoare de ghinion, îi promite pescărușului muribund trei lucruri: 1) să nu-i mănânce ultimul ou; 2) să încâlzească oul până când micul pescăruș va ieși din el și 3) să-l învețe pe acesta să zboare. Cea de-a treia promisiune se dovedește a fi pentru Zorba și prietenii săi cea mai greu de realizat. Zorba respectă însă „codul de onoare al pisicilor din port. El i-a promis pescărușului aflat pe moarte că va învăța micuța pasăre să zboare și va face acest lucru. Încă nu știe cum, dar, cu siguranță, o va face”. Pentru a-și îndeplini promisiunea, pisicile chiar încalcă principalul lor taboo și cer ajutorul oamenilor.

Este destul de simplu să înțelegi că pisicile nu sunt altceva decât imaginea oamenilor adulți. Pe tot parcursul poveștii, pescărușul rămâne un copil de care pisicile au grijă. Un moment important îl constituie faptul că micul pescăruș se crede pisică și îl consideră pe motanul Zorba drept mama sa. Pescărușul este un copil pe care îl iubesc și de care au grijă. Astfel, este evidentă paralela dintre pescăruș și un copil adoptiv. La fel ca în viața reală, este inevitabil șocul psihologic cauzat de aflarea adevărului. Acest lucru se întâmplă atunci când unul din personajele negative, o maimuță, îi spune cu cinism pescărușului că el nu este o pisică, ci o pasăre, și că pisicile au grijă de el doar pentru că așteaptă ca acesta să se mai îngrașe și apoi să-l mănânce. Sepulveda transpune în cuvinte problema toleranței față de cei care sunt diferiți. Discutând cu pescărușul șocat și speriat, motanul Zorba recunoaște că acela într-adevăr e o pasăre, însă asta nu i-a împiedicat pe motani să îl îndrăgească. „Noi te iubim ca pe un pescăruș. /.../ Este foarte ușor să-i acceptăm și să-i iubim pe cei care sunt la fel ca noi, dar

5. Nikolaeva, Maria. *Power, Voice and Subjectivity in Literature for Young Readers*. – Routledge, New York and London. 2010, p. 165.

este extrem de greu să-l iubești pe cineva diferit, și tu ne-ai ajutat să facem acest lucru”.

Cele trei povești prezintă perechi de personaje care în realitate nu ar avea nimic în comun și chiar s-ar dușmăni. După cum vedeți, unul dintre membrii perechii este mai puternic decât celălalt. Calul Dominykas poate zdrobi cu ușurință floarea de albăstrea, drăcușorul poate ucide ciocârliia și, conform legilor naturii, ar fi normal ca pisica să mănânce pescărușul. Personajele puternice reprezintă lumea adulților sau cel puțin a celor de o vârstă mai mare. În majoritatea cazurilor, celălalt personaj din pereche poate fi considerat un catalizator ce declanșează acțiunile și faptele celuiilalt. Dar ceea ce contează cel mai mult este faptul că acesta are nevoie de grijă și afectiune. Cu toate că respectivele cupluri de personaje îi fac pe cititorii-copii în primul rând să zâmbească, aceste povești nu sunt neapărat niște texte comice, absurde. În operele literare moderne, efectul comic este depășit de idei fundamentale, importante, cum ar fi simțul responsabilității pentru ceilalți, afecțiunea față de cei diferiți de noi și toleranța. Rezumând mesajele transmise de aceste povești, vom spune că asemenea îmbinări de personaje promovează importanța incluziunii, ideea că într-o lume globalizată și nestatornică ca a noastră fiecare trebuie să învețe să se implice, să se integreze în comunitatea oamenilor printre care trăiește și să accepte diversitatea lor – idei importante mai ales pentru asemenea țări mici ca Lituania.

Kęstutis URBA,
profesor asociat la Universitatea din Vilnius,
președinte al Secției Naționale IBBY din Lituania,
traducere din engleză de Irina Tcaci

TEXTUL CA NOTAȚIE SAU CUM GHIDĂM CITITORUL SĂ INTERPRETEZE INFORMAȚIA CULTURALĂ A UNUI MESAJ

(coordonate teoretice și metodologice)

În accepție didactică, intenționalitatea textului ca ofertă educațională trebuie văzută drept o invitație, o provocare spre a-i descifra și înțelege „partitura” generatoare de sensuri plurale. Obiectivul vectorizează construcția și realizarea sensului didactic propriu-zis spre o zonă sensibilă, cea a unui demers diferențiat, profund personalizat, în aspectul receptării sau interpretării de text. Pentru că, în relația directă *text-cititor*, fiecare

beneficiar are dreptul la propria viziune, la propria idee, la propria opțiune. Or, textul, prin natura și specificul său, este deschis variilor interpretări și are un impact definitoriu în formarea profilului intelectual al cititorului, iar, în alt context – un rol utilitar determinant.

Motivația didactică de a gândi liber în raport cu textul, de a naviga fără prejudecăți și complexe în lumea textului ca într-un remediu existențial alternativ realității (în cazul textului literar, să nu uităm convingătoarea interpretare aparținând Gabrielei Duda despre literatură ca o lume paralelă lumii reale), curajul de a se regăsi instantaneu și continuu în text ca într-un univers complex, capacitatea de a relaționa și esențializa aspectele *intra* și *extra* textuale ca integralitate cu multiple deschideri spre elementul cultural și intercultural – toate acestea plasează ființa elevului cititor într-o unică experiență spirituală, ontologică chiar.

Având conștiința de cititor inițiat, care vede textul ca pe un *organism viabil*, ce funcționează în baza unui angrenaj de elemente relaționate și care își poate obiectiva, explica, argumenta experiența trăită în lumea textului de orice tip sau în universul creației scriitorului, atunci când avem în obiectivul interpretării textul literar, la nivelul operațiilor acționale, de proces, cititorul face opțiunea valorică în favoarea textului. Acest fapt se produce ca atare și semnalizează că, în calitate de actant al unui scenariu de lectură, cititorul acționează **pro-textual** și, în consecință, demonstrează fidelitate, devotament textului ca *sursă* de documentare, de comunicare și ca *resursă* de formare a personalității umane în plan spiritual și social. Astfel, în calitate de lector avizat, cititorul pune în aplicare, prin elemente de competență, un comportament **pro-textual**, argumentând, prin acesta, că este în favoarea textului, fapt care îi permite o avansare a cunoașterii lumii și a sinelui prin text ca mesaj-reflector al imaginii umane, al proiecției acesteia în aspectul necesităților de realizare și afirmare prin relația directă cu realități palpabile sau virtuale.

O listă a **produselor** de lectură, care formează cititorul cu necesarele competențe de integrare reușită în viața socioculturală prin relaționare directă și eficientă cu semenii, îl va ajuta să formuleze și să răspundă la întrebări; să completeze chestionare vitale pentru activitatea zilnică, să argumenteze alegerea unui răspuns din multiple oferite; să rezolve itemi, probleme și/sau să țină un portofoliu tematic; să înțeleagă texte de autor și să se producă în calitate de autor al textelor științifice, argumentative, meditative, rezumative; să facă prezentări orale convingătoare; să întocmească o notă de lectură și să țină o agendă de lectură, un jurnal reflexiv sau să se integreze în echipa unui proiect comun; să elaboreze și să dezvolte un portofoliu electronic, un grafic conceptual, o hartă cognitivă, o prezentare cu suport TIC etc. În felul acesta, vom reuși să edificăm, gradual,

dar pertinent și convingător, profilul unui om care ar putea să reușească o inserție socială potrivită. Nu este acest obiectiv o componentă esențială a paradigmei competențelor pentru prezent și viitor?

Nimic însă fără axiologia lecturii și fără exercițiul interpretării de text. Or, reușita interpretării textului în procesul educațional apare ca rezultat al unei conștientizări active a cititorului. Reprezentarea lumii, grație puterii evocatoare a cuvântului, mai exact modalitățile de creștere a acestei puteri generatoare de sensuri noi, constituie obiect de reflecție.

A înțelege prin repetarea cuvintelor celuilalt, fără a descoperi ceva ce n-a fost spus și fără bucurie, este, pur și simplu, un act invalid. Oricât de personală, o interpretare are șansa de a fi acceptată ca pertinentă în măsura în care se sprijină pe realitatea textului, își trage argumentele din datele lui.

Iată de ce, în realizarea educației lingvistice și literar-artistice, conceptul de textualitate devine primordial la relevarea emolumentelor educaționale ale interpretării textului din perspectiva cititorului care se poate regăsi în universul acestuia, cu impact în potențarea experienței spirituale pe care o trăiește acesta, savurând plăcerea coparticipării la evenimentul ori starea în jurul căroră se încheagă scriitura ca text.

Textul, în esența sa, poate să clarifice, să interpreteze, să se substituie unei realități. În acest sens, există texte *despre realitate*, în care este vizată o experiență cunoscută, texte *pentru realitate*, care oferă puncte de reper într-un cadru natural al existenței umane, și *texte ca realitate*, acesta fiind textul informativ, care este atât de detaliat, încât ni se adresează, practic, ca o realitate. În felul acesta, lumea abundă în texte și informații. Rapiditatea promovării tehnologice a informației face concurență textului ca atare și, în special, textului realmente spiritual. Tehnologia informației surpă extensiile realității și reperele culturale care confereau coerență acestei realități ca text.

Apariția informației culturale, care se centrează în text, a marcat apariția unei noi relații dintre om și realitate, ajutând la transformarea morală și materială a condiției umane. Informația culturală este, în temei, pentru modelarea realității, afirmă A. Borgmann [1, p. 57]. Informația culturală este smulșă și abstractizată din realitate, poartă un *conținut distinct* și adoptă o *formă durabilă*. Structura are o mare importanță pentru text și informația lui, iar studierea structurii este căutarea *secretului naturii de referință* – legătura dintre semne și lucruri. Atunci când textul ne informează despre realitate, el ne reamintește elocvența lucrurilor sau ne îndeamnă să ne imaginăm exprimarea lor. Prin urmare, un text poate fi produs atât de o structură impusă, cât și de o structură revelată sau de elocvența transmisă. Informația culturală, transpusă într-un text, ne permite să ne aventurăm și dincolo de realitate, autorul textului convertind-o într-o articulare a concepțiilor personale *pe îndelete și în detaliu*. Semnele textuale devin

vectors ce direcționează spre lucruri, niște „instrucțiuni” pentru structurarea unei anumite realități ca o nouă viziune asupra lumii, a spațiului, a timpului. Când ating perfecțiunea, aceste structurări îmbogățesc lumea moral, practic și tangibil, sporind prosperitatea.

Pornind de la aceste idei de referință și fiind în căutarea unor interpretări originale în contingența textului, am elaborat, pentru cititorii avizați și formatorii specializați ai domeniului, un set de sarcini aplicative, având ca obiectiv câteva aspecte importante: înțelegerea informației *culturale* a textului, care vizează faptul de a lua un plan abstract și de a-i da viață în lumea concretă. Or, înțelegerea informației textului este întotdeauna o întâlnire neprevăzută și, uneori, lupta dintre ideea proiectului și contingența realității. Aceasta este o provocare pentru elevul cititor; *citirea în intimitate a informației culturale* a textului, fapt ce presupune că, deși cititorul textului pare a fi rupt de restul lumii, el, de fapt, este angajat într-o acțiune caracterizată de vigoare și consecvență, în orice caz, așa trebuie să fie atunci când textul este bun, iar cititorul competent; *convertirea informației culturale* a textului, fapt ce presupune că cititorul oferă textului un context al inteligenței sale, iar textul, la rândul său, extinde contextul realității cititorului, infirmându-l cum să plaseze lumea reală a prezentului și a posibilităților sale dominante. O notație stângace a cititorului este un obstacol în calea demonstrării cunoașterii și descoperirii textului. Un text, în orice notație la care s-ar putea face referire ca fiind dovada unei structuri pure, oferă răspunsuri problemelor ridicate într-o manieră particulară. Când analizăm *cum*-ul și legitimarea textului, vorbim despre structura lui, iar când avem în vedere *ce*-ul, vorbim despre contingență. Anume contingența și structura formală și de conținut a textului sunt modalitățile principale prin care poate fi prezentată realitatea. Aderarea la analiza structurilor de conținut ale textului este o încercare de a obține controlul asupra realității, prin divizarea pe niveluri, pe unități, pe elemente. Valoarea *notației textului* constă în a prezenta conținutul într-o imagine suficient de substanțială pentru a surprinde imaginea de conținut particulară și a o diferenția de celelalte.

A interpreta notația textului înseamnă a înțelege o structură care a apărut din circumstanțele fertile și distincte ale lumii autorului respectiv și și-a asumat o realitate, înseamnă a incorpora din nou această structură în cadrul dens și specific al prezentului real. Liniile care discern din lumea autorului și liniile care coboară la nivelul cititorului pot fi trasate în mai multe feluri. În orice caz, a transforma liniile realității de conținut într-o notație înseamnă a uni firele unei viziuni și a le lăsa să treacă prin „ochiul” structurii ca atare, pentru a le putea reînnoa în țesătura altei viziuni, cea a cititorului.

Interpretarea notației textului necesită o anumită regularitate și produce

practici diferite. Totuși, la nivelul său cel mai înalt, conținutul textului se „deschide” de la elemente la evenimente, care constituie un reper fundamental. În cazul interpretării structurii de conținut, cititorii înțeleg textul într-un mod mai tangibil și mai personal. În felul acesta, în timp ce structura textului oferă o canalizare a fluxului de unități de conținut, contingenta este izvorul acestora. Dacă textul ar avea o structură cristalină, ar fi puține lucruri de descoperit și de relatat. Însă textul trebuie să „agreseze” cititorul într-un mod imprevizibil.

Așadar, o structură de conținut a textului ce propune o informație culturală poate fi interpretată, după cum am menționat, în diverse modalități, toate personalizate, noi propunând o ofertă de lectură și de interpretare, cu anumite sugestii propedeutice și metodologice, din multiplele variante posibile. Jocul cognitiv și lectura ludică pornesc de la un îndemn general, care îngăduie o înțelegere la primul contact cultural.

1. Urmărește aventura onirică a eului-actor surprinsă inedit de poetul Vasile Romanciuc și vizualizează evenimentele din spațiul poetic al textului, încercând să-i înțelegi mesajul/semnificația contextuală a evenimentelor.

SPECTACOL

*Într-un spectacol, în vis,
eram împărat.*

*Coroana-mi săpă fruntea
până la sânge,
încât strigai disperat:
dă-te jos de pe gândurile mele,
cătușă de aur!*

*Iar tronul,
tronul acela
ce mult semăna
cu scaunul lupului
din Capra cu trei iezi!*

*Măscăriciul curții cânta:
ești bogat, Măria Ta,*

*bogat, bogat, bogat,
c-un obraz de sărbători
și cu altul de purtat!*

*Mulțumesc, Soare, că m-ai
trezit.*

*Că nu m-ai lăsat
să-ncep vreun război,
să pun în lanțuri
vreo țară.*

*Nu e nimic mai frumos
decât al zilei
antract de lumină,
în care poți umbla printre ai tăi
nearătat cu degetul,
fiind cu-adevărat împărat –
OM fiind!*

Legăturile de analiză urmează într-o tonalitate dezvoltativă, suprimând structura integrală în părți, într-o convertire interpretativă a notației textuale. Cititorul, în acest cadru de analiză, printr-o acțiune meditativă, face posibilă semnificarea informației de bază, decriptarea fiind rezultatul forței gândirii lui personale.

2. Expune-ți propria opinie, în raport cu sugestiile pe care le declanșează comparația intertext:

*Tron ... semănând ... cu scaunul lupului
din Capra cu trei iezi!*

Urmează implicarea unor semne convenționale, care au o proeminență determinantă, lărgind cadrul nemijlocit al structurii de conținut a textului și reprezentând o concentrare a gândirii cititorului. Vehiculul realmente caracteristic aici este acela de a deosebi lucrurile reale de cele imaginate, detașându-le din mediul lor natural și plasându-le într-un alt mediu, unul posibil.

3. Dezvoltă începuturile propuse, astfel încât să obții trei argumente prin care să-ți exprimi adeziunea față de atitudinea eului liric din ultima secvență a textului:

- *Stare de frumos și fericire ...*
- *Te miști / locuiești în spațiul luminii ...*
- *Poți fi împărat peste propria-ți viață ...*

Deschiderea textului urmează calea identificării unor grile de conținut spiritual, unde fiecare celulă poate exista într-un număr mare de stări, prinzând viață conform unor reguli relativ simple, care oferă întregii structuri de conținut a textului să oscileze de la o stare la alta și arată fiecărei celule cum să treacă dintr-o stare la cea următoare. Cititorul încearcă o separare a informației utile, în care elementele textului reușesc să se cupleze cu structurile gândirii lui, transformându-se într-un „constructor” din nou al textului.

4. Recitește poezia și surprinde stările de spirit ce definesc două atitudini contradictorii exprimate de eul liric. Completează tabelul cu elemente textuale adecvate.

<i>Disperare și nesiguranță</i>	<i>Satisfacție și frumos</i>
<i>lexeme / imagini</i>	<i>lexeme / imagini</i>
...	...

Rafinamentul simbolic al poeziei, planul său arhitectural este o combinare între jocul liber al imaginației autorului și cel al cititorului. Când înțelegerea se apropie de desăvârșire, fragilitatea sentimentelor se îmbină cu această înțelegere, textul rămânând a fi un exemplu edificator al unei evoluții covârșitoare a cititorului în înțelegerea sa, eventualitatea mărturiilor sale afective fiind satisfăcută totalmente. De aici și următoarea sarcină pentru cititor.

5. Precizează ce simbol invocă autorul la „ieșirea” din starea de vis a eului.

5.1 Întocmește o listă de semnificații arhetipale ale acestui simbol și scrie, în paralel, două-trei sugestii contextuale pe care le comportă în poezie. Formulează două concluzii în raport cu intersecțiile și deosebiri de sens și semnificație ale acestuia.

5.2 Formulează acum un argument prin care să justifici preferința autorului pentru simbolul respectiv.

Translând punctul de vedere al autorului, cititorul apelează la semnificația structurii de conținut în ansamblu, cu o aspirație prezentă că simbolul poate revela adevărul pe care îl ascunde o realitate. Astfel, cititorul încearcă o „subordonare” a textului, explicându-i minunatele elemente de adaos simbolic la mesajul realmente dur, dar echilibrat și destoinic.

6. Lansează idei, în structură de enunțuri finite, prin care să explici adecvarea titlului la mesajul textului. Urmărește reperatele:

----- *explicarea sensului propriu al termenului*
Spectacol ----- *interpretarea sensului figurat al termenului*
----- *raportarea ideii de spectacol la conceptul de lume, soartă, destin uman*

7. Construiește două metafore proprii, utilizând inventarul de lexeme ale autorului: coroană, gând, lanț, tron, om, lumină, sărbătoare, fiind.

După claritatea pe care și-o asumă prin elucidarea simbolurilor, cititorul, influențat de text, inspirat de conservarea semnificațiilor de conținut, poate să se substituie autorului, întrebându-se, în felul acesta, ce se va întâmpla în realitatea sa, dacă notația textuală i se încredințează lui personal. Luând textul ca model, el se „ocupă” de o structură proprie.

7.1 Angajează formulele poetice pe care le-ai obținut în structura unei poezii proprii cu același titlu – Spectacol.

Operatorul mintal al cititorului îi oferă șansa mișcării spre mai mult și

mai interesant. Având la dispoziție un alt text, el are de ales între câteva structuri de conținut. Cu două texte tangibile, spațiul de interpretare crește de câteva ori. Varietatea generează cantitate, dar și surprindere, un amplasament meditativ mult mai efectiv. Firește, această intercorelare nu este necontroversată, deoarece cititorul se află într-o *stare necognitivă*, în care explicarea poate eșua în sensul înțelegerii pentru comparare. Cauza poate fi aceea a nesiguranței punerii în acord a relațiilor bazate pe analogie cu coerența și regularitatea raporturilor ce definesc structura de conținut a textului. Se confirmă, astfel, în virtutea unei comparații de dialectizare, tendința de a-l apropia dreptat pe cititor de text.

8. Documentează-te cu o altă viziune asupra noțiunii de spectacol din perspectiva eului-spectator și a achizițiilor spirituale pe care acesta le poate dobândi, urmărind discursul liric propus de poetul Iulian Filip.

SPECTACOLE

Înainte să înceapă spectacolul	parcă să-l strivească,
în scena plină de jocul	bat din palme mult înainte
<i>luminilor, umbrelor;</i>	de jocul în scenă
înainte de începutul	al umbrelor și al puținei lumini,
care mereu întârzie,	din care
se sting toate luminile,	fiecare
se dă pe spectatori,	urmează să se aleagă cu <i>ceva</i> –
pe sală, pe scenă	cu lumină mai multă,
tot întunericul posibil	cu măcar o umbră de lumină,
și spectatorii prind să bată din palme,	ori cu umbră de-ntuneric...
parcă să sperie întunericul,	Cât poate duce...
să-l fărâmițeze, să-l spulbere,	Ce poate alege...

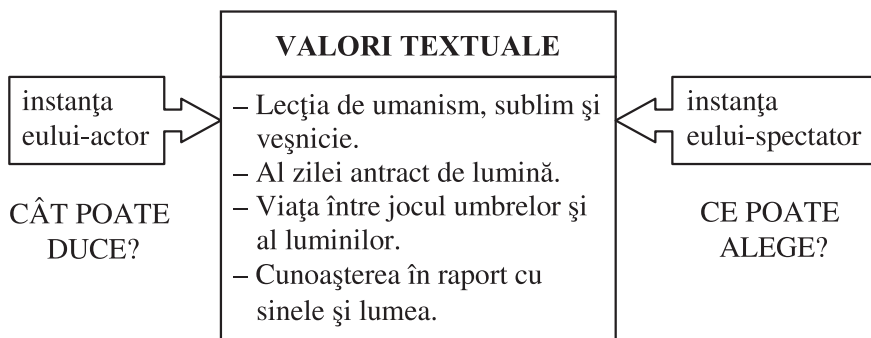
9. Comentează, într-un text coerent de 10 rânduri, valoarea stilistică a verbelor din text, relevând rolul lor la crearea atmosferei și la configurarea metaforei luminii.

10. Expune-ți punctul de vedere:

- Poate fi considerată antiteza *lumină-umbră*, utilizată în text, un nucleu semantic ce conturează spațiul poetic al textului?
- Raportează aceeași figură de stil la contexte sociale actuale și explicite.

În același spirit, cititorul concepe textul prin definirea prealabilă a conținutului, prin parcurgerea unui demers interpretativ, care reduce necunoașterea prin excelență și care, adeseori, trezește cititorului un deliciu estetic. Textul, văzut ca o notație, apare, în cele din urmă, ca rezultat al unei structuri utile, întrucât își are sursa într-o realitate naturală sau virtuală, însă totuși realitate.

11. Pune în relație de sens mesajul ambelor poezii și formulează o temă pentru un text argumentativ pe care să-l construiești, descifrând schema:

Complexitatea interpretării textului pune în valoare importanța lui majoră, care definește textul ca atare. Legat de acest aspect, ar trebui să observăm că acțiunile pe care le operează cititorul vizează o dimensiune fundamentală a textului, în speță funcția sa culturală. Această situație vine să confirme faptul că textul conține o semnificație valorică degajată din specificul relației dintre semnele textuale, fie aceasta o rețea de „rudonii” sau nu.

12. Extinde-ți aria lecturii tematice, conturând, în câteva tușe, într-un portret - robot, ipostaza persoanei căreia i se adresează poetul Liviu Damian (cel reperat în pronumele personal TU).

SPECTATORI

Plăcere mai mare nu este,
Privești cum alții ca tine
De azi, de ieri, din poveste
Pe scenă fac rău ori bine.

Fotoliu-i comod și în jur
Parfumuri, tăcere, răcoare,

Și-o lacrimă vrea să apară
Pe gene, și-un tremur în piept.

Așa ne deprindem cu vremea
Cum inți să privim dintr-o parte
Cum omul cântă ori geme,
Cum intră în viață și-n moarte.

Pe scenă c-un tainic murmur
Eroul iubește ori moare.

Dar ce ne vom face-ntr-o seară
Când toamna, de-afară, din ploii
Destinul în prag o s-apară
C-un deget întins către noi?

13. Explică, în două-trei teze, efectul schimbării persoanei: de la a II-a singular la I-a plural, în raport cu ideea de personalizare a sentimentului de trăire cu rost a vieții.

14. Analizează două dintre antitezele poeziei, comentând semnificația lor intratextuală.

15. Interpretează sugestia, în text, a indiciilor de cronotop din ultima strofă.

Astfel, printre tentativele de a opera un conținut axat pe structură, se înscrie extinderea, reluându-se premise avansate în calitate de mijloc specific al cunoașterii. Aceasta se poate produce datorită unei coerențe structurale a conținutului, care, în fiecare actualizare a sa în plan comparativ sau referențial, este susceptibil de a produce un efect cognitiv și afectiv conotativ, suficient pentru a favoriza plăcerea.

16. Comentează semnificația întrebării retorice din finalul textului, pe care s-o raportezi la una dintre afirmațiile lui Eugen Lovinescu:

- **Mila noastră pentru cel ce suferă (aici suferința actorului în scenă ca joc) e mărită de grija că am putea să suferim și noi aceleași dureri; ca și dânsul, suntem în voia destinului ce plutește deasupra noastră, așteptând să ne lovească.**
- **Soarta noastră nu e în împrejurările din afară, cum se crede, ci în noi, în caracterul, în voința noastră. Ne clădim destinul pe care-l dorim și îl merităm.**
- **Suntem făuritorii propriului nostru destin: ne ridicăm și cădem prin noi.**

Considerațiile propedeutice pe care le-am prezentat servesc intenției de a promova ideea notației textului în practica de lectură. Întemeierea acestei noțiuni în forma unei acțiuni aplicative are șansele unei reușite atunci când va fi acceptat demersul normativ la nivelul primei dileme de conținut.

Din perspectiva pragmatică, interpretarea are ca suport, în opinia lui G. Țugui, plăcerea dublată de asumarea unei misiuni, de a-i învăța și pe alții cum să privească textul, ce să caute în el și cum să găsească ceea ce caută. Acest obiectiv didactic constă în stimularea unui comportament

activ față de text, în incitarea elevului cititor către o interogare a textului vizavi de finalitatea lui și a modalităților prin care această finalitate este atinsă. Prin urmare, analiza fundamentează înțelegerea textului, iar acest lucru face posibilă explicația, iar pe o treaptă mai sus explicația devine interpretare. [3, p. 140]. Înțelegerea este un proces care durează în timp, ca rezultat fiind elaborat un sens prin identificarea obiectelor gândite și a relațiilor dintre ele. Din esența înțelegerii face parte o senzație subiectivă de triumf și de adecvare.

În perspectivă curriculară, interpretarea textului implică activități didactice exersate pe țesătura propriu-zisă a structurilor textuale diverse, care se deschid elevului cititor prin variate lumi ficționale. Important rămâne însă CUM-ul metodologic de a-l apropia pe cititor de „vocile” textului, de a-l sensibiliza expresiv prin optici interesante de interpretare a elementelor unui text, așa încât să-l învestim cu încrederea unui cititor avizat, capabil de a realiza de-construcția și re-facerea/re-asamblarea elementelor primordiale ale textului, spre înțelegerea mesajului global al acestuia.

Promovând consecvent educația pentru lectură și spirit această viziune de formare/dezvoltare a competenței textuale și având probitatea caracterului ei funcțional, ilustrăm dezideratele teoretice pe care le susținem și la care aderăm prin sarcini de lucru, asamblate într-un test de înțelegere și interpretare a lecturii, ce vizează conceptele de *competențe, valori și atitudini* din perspectiva valorificării lor în „opera” de formare a unui cititor cultivat, urmărind finalități curriculare relevante.

Conceput să fie aplicat pe un eșantion de cititori avizați, respectiva construcție didactico-interpretativă se axează pe abordarea praxiologică a unor texte literar-artistice, cu multiple posibilități de interpretare funcțională.

Prima parte a testului vizează interpretatum-ul inițial al textului, sarcina incluzând explicarea cuvintelor într-o relație diversă:

- **Consultă un dicționar adecvat pentru a explica sensul următoarelor sintagme:** *zile albe; nopți albe; lume albă; vers alb; săptămână albă.*

Condiția de a lucra cu sursa de referință constituie calea de acces a cititorului în lumea textului literar. Aici cititorul este angajat în operația de identificare a sensurilor și de raportare a acestora la contextul poetic prin care textul se deschide cititorului într-un mod surprinzător, altfel decât la prima impresie postlectorală, din perspectiva *eului* creator, din intenția lui de a comunica valori semantice inedite.

- **Precizează ce figură de stil constituie fiecare îmbinare și completează formula traiectului liniar cu informația necesară:**
Sintagma → Sensul → Figura de stil ce-l comunică.

Această probă de ordonare a informației vehiculate face posibilă operația de transfer a elementelor informaționale către elevul cititor care își conturează deja o primă viziune asupra demersului ce urmează.

În planul unei didactici a lecturii, suntem la etapa de automotivare a lectorului spre a înainta în propriul demers de interpretare cu siguranța faptului că a realizat judicios comprehensiunea anumitor elemente textuale, ce îi vor facilita accesul la semnele integralizatoare ale textului de comentat.

- **Citește poezia lui Liviu Damian, intenționând să înțelegi semnificația mesajului concentrat în formula poetică – *Albă dimineața*.**

Albă dimineața	Albă dimineața
albă dragostea.	albă-ți este glezna.
Mi-au trecut pe față	Mi-au trecut pe față
lacrima și-o stea	lacrima și bezna.
Albă dimineața	Albă dimineața
albă și tăioasă.	albă și departe.
Mi-au trecut pe față	Mi-au trecut pe față
lacrima și-o coasă.	lacrimă și moarte.

Deoarece interpretarea de text este condiționată de receptarea adecvată a acestuia, e necesar ca, până a intra în lumea de imagini, idei și motive din text, să dirijăm comportamentul prototextual al elevului cititor prin sarcini de receptare, care ar facilita calea de acces spre o interpretare fezabilă. Aici putem vorbi despre aplicarea unui „cum” interpretativ de factură comprehensivă. În cazul analizat, invitația de a înțelege semnificația mesajului se articulează explicit pe structura laitmotivului, ce construiește câmpul lexico-semantic al poeziei și menține atenția cititorului pe filonul comunicării lirico-textuale.

Sarcinile formulate în continuare vizează căutarea „nespusului” din text, cititorii având un reper de sensibilizare afectivă:

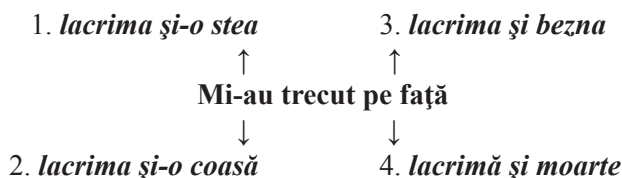
- **Definește imaginea pe care o emană titlul poeziei; Comentează, succint, sugestia ei în text; Parcurge câmpul vizual și imagistic al textului, relaționând sugestia titlului cu lexemele-semne ale *bucuriei* și *tristeții umane*. Ce concluzii poți face?**

Așadar, concluziile vor deriva din achizițiile lectorale, dobândite în cadrul unor sarcini anticipative, menite să „developeze filmul” construcției lirice, adică a textualității, prin observarea și explicarea exercițiului de conlucrare a elementelor de text eterogene spre comunicarea unor stări definitorii ale *eului liric*.

- **Formulează două argumente cu referire la valoarea de inedit pe care o are cromonimul *alb* în relație de sens cu substantivul-simbol *dimineața* și în structura imaginilor: *albă – dragostea, albă și tăioasă, albă-ți este glezna, albă și departe.***
- **Probează-ți convingerea, urmărind, prin semnificația laitmotivului, ideea de *parcurs al unui dat uman ontologic, existențial.***

Competența de argumentare vizată prin sarcini de tipul celor formulate aici devine primordială pentru șirul de activități ce presupun lucrul nemijlocit pe text. Or, pentru tot ce observă, descoperă, constată, optează un cititor avizat trebuie să aibă o argumentare. Aspectul de evaluare aici va fi axat pe aprecierea argumentelor juste, valide în raport cu textul.

- **Descifrează imaginea iconică și definește stările de spirit pe care le penetrează eul liric, consumându-și condiția destinului său previzibil:**

Depășirea stereotipurilor în raționare, interpretare, sintetizare trebuie să constituie un obiectiv de interes al pedagogiei lecturii. În demersul analitico-interpretativ acest obiectiv se poate realiza prin itemi ce presupun competența de modelare a informației oferite de textul de analizat, în scopul relevării noilor valențe artistice pe care le conține textul, spre a recepta frumosul artistic imanent operei și a lansa mesaje proprii în raport cu tema sau motivele lui dominante. Cititorul „vine în întâmpinarea” textului pe care îl interpretează prin spiritul său de observație și prin intenția neexprimată de a-l „deschide” eului său interpretativ.

- **Descoperă, prin lectura textului următor, o altă semnificație personalizată a *albului* în creația aceluiași poet – *Romanță în alb.***

Stau la spital și aștept.
Nu vine prietenul, nu.
Inima bubuie-n piept.
Nu vine prietenul, nu.
Stau la spital, nu mă plâng.
Nu vine prietenul, nu.
Speranța în brațe o strâng.
Nu vine prietenul, nu.
Alții apar, mă cuprind.
Nu vine prietenul, nu.
Lumini în ferestre s-aprind.
Nu vine prietenul, nu.
Ast'noapte din nou l-am visat.
Nu vine prietenul, nu.
Stătea chiar aici, lângă pat.
Nu vine prietenul, nu.

C-un smoc de pelin rourat.
Nu vine prietenul, nu.
Și palid la față era.
Nu vine prietenul, nu.
Iar lumea în jur îngheța.
Nu vine prietenul, nu.
Iertați un reproș fără rost.
Nu vine prietenul, nu.
Dar tu pe la câți nu ai fost –
Mă-ntreabă tăcerea – dar tu?
...Stă sora la post și veghează.
Un tren se aude plecând.
Un gând ca un înger de pază
Îmi zice: veni-va. Curând.

Competența de autocunoaștere și autorealizare prin lectura și interpretarea diverselor texte constituie o oportunitate în activitatea de formare a cititorilor pasionați. Extinderea ariei de lecturi obligatorii și de plăcere se va face în deplină consonanță cu obiectivele urmărite de formator sau de cititor, în cazul celor performanți, și va avea în vedere, prioritar, paralele tematice, de mesaje textuale evidente. În situația de interpretare a textului liric, se vor urmări similitudini de imagini, motive, stări, trăiri, ipostaze ale eului liric, semnificația cronotopului, apartenența de gen, specie etc.

- **Raportează sensurile noțiunii de *romanță* la mesajul textului și explică, într-un enunț finit, intenția autorului prin formula din titlu.**

Romanță:

- S1 - poem narativ care celebră un erou, un fapt istoric deosebit;
- S2 - poezie lirică, duioasă și sentimentală, exprimând un sentiment de ușoară melancolie;
- S3 - cântec duios și trist;
- S4 - lucrare vocală cu un conținut lirico-dramatic;
- S5 - piesă instrumentală cu un caracter cantabil, melodic.

- **Rescrie din poezie anumite semne ale timpului și ale spațiului, completând tabelul:**

Timp și spațiu real	Timp și spațiu virtual
–	–
–	–

Redimensionarea textului devine, prin realizarea următoarelor sarcini, o esență corelativă a „jocului acțional” al textului, cititorul având un motiv în plus de a se „pierde și a se regăsi” în acest text.

- **Alege varianta și pronunță-te argumentat: ce motiv conturează, în text, versul-refren: *Nu vine prietenul, nu.***
 - Motivul așteptării zadarnice, disperate?
 - Motivul așteptării tensionate?
 - Motivul așteptării împlinite?
- **Relaționează acum raționamentele tale cu sensul versurilor ce transmit stările „eului-locutor” al textului.**
- **Meditează: vocea lirică ce transpare din text este o mască a autorului?**
- **Angajează-ți opinia într-un scurt comentariu al problemei general-umane, formulată prin întrebarea retorică: *Dar tu pe la câți nu ai fost/ –Mă-ntreabă tăcerea – dar tu?***
- **Consultă un dicționar de vise comentate și descifrează apoi semnificația, în text, a motivului *visului repetat* ca semn al destinului, urmărind detaliile:**
 - A. Cum este surprinsă proiecția celui invocat.
 - B. Ce mesaj comunică prin simbolul ancorat în text: *un smoc de pelin rourat.*
 - C. Cum potențează semnificația visului motivul *lumii glaciale, distante?*

În felul acesta, relațiile pe care le implică cititorul în valorificarea faptelor și a nefaptelor din text îl conduc la descoperiri impresionante, astfel încât va putea realiza cu „surprindere” următoarele probe ale testului:

- **Coparticipă la o eventuală dramă a *Romanței în alb*, trăită de un presupus prieten al tău și întreține un posibil dialog prin care să-i susții moralul, să-l fortifici spiritual.**
- **Construiește-ți discuția din replici convingătoare, reperând idei din afirmațiile filozofului Francis Bacon la temă: *Cele mai grave boli își au originea în suflet, iar, pentru a le evita, avem nevoie de un prieten care este cel mai bun leac. Cu el ne împărtășim bucuriile și durerile, îndoielile, speranțele, bănuielile și intențiile pe care le***

avem în inimă și ne frământă; Prietenia are o influență magnifică asupra spiritului uman, este asemeni pietrei filozofale care era căutată cu atâta pasiune de alchimiști; Prietenia este o experiență, trăirea căreia le este dată doar oamenilor cu suflet deosebit și nobil, oamenilor sensibili.

- **Obiectivează-ți experiența de cititor avizat și scrie un eseu nestructurat în care să tratezi problema sentimentului de prietenie ca revelație umană atotcuprinzătoare. Ghidează-te de ideile propuse, astfel încât să poți da un caracter analitic lucrării tale:**
 - a) prietenia face posibil faptul fundamental al vieții umane: ființarea omului între oameni;
 - b) despre universul camaraderiei se poate spune că este pur și simplu public. Prietenia însă nu mai este participare la o etapă exterioară eului, ci dăruire veritabilă de la o persoană la altă persoană;
 - c) prietenia face posibilă înălțarea în sfera cunoașterii prin intermediul celuilalt;
 - d) prietenia se întreține prin înțelegere și comunicare.

Parcursul analitic al modalităților de interpretare a textului converg, în felul acesta, spre următoarele idei de referință:

1. În lucrul la text formatorul urmează să valorifice un „Cum” metodologic interpretativ cu valoare acțională intrinsecă, astfel ca cititorul să poată privi textul „în față”, descoperindu-i misterele ascunse în procesul de constituire a lui;
2. A face „jocul acțional” al textului este un obiectiv de anvergură al activității de lectură bazate pe textul literar, posibilitățile de redimensionare a lui fiind una dintre sarcinile de bază în cadrul educației pentru lectură și spirit;
3. Textualitatea rămâne a fi una dintre coordonatele esențiale ale textului și descoperirea factorilor, care ajută textul să fie text, indică emolumentele educaționale ale interpretării acestuia din perspectiva cititorului ce se „regăsește” în partitura textului.

Bibliografie:

1. BORGMANN, A. *Ancorarea în realitate*. Chișinău: Editura Tehno-Info, 2003.
2. PLETT, H. *Știința textului și analiza de text*. București: Editura Univers, 1983.

3. ȚUGUI, Gr. *Interpretarea textului poetic: repere teoretice și metodologice*. Iași: Editura Universității „A.I. Cuza”, 1997.
4. ROMANCIUC, V. *Recitirea proverbelor*. Chișinău: Știința, 2007.
5. FILIP, Iu. *Elegia dramatică a golului*. Ploiești: Editura LVS Crepuscul, 2007.
6. DAMIAN, L. *Saltul din efemer*. București-Chișinău: Litera Internațional, 2003.

*conf. univ. dr. **Adrian GHICOV**,
formator național*

TOP-10 CĂRȚI „MUST READ” – METODĂ MODERNĂ DE PROMOVARE A CĂRȚII ȘI LECTURII PRINTRE ADOLESCENȚI

„Există doar o cale de a deveni om cult – lectura.”
(Andre Maurois)

Lectura și biblioteca au un rol important într-o societate liberă, contribuind la informarea membrilor comunității și implicarea activă a acestora în dezvoltarea democratică a societății, realizarea dreptului la opinie și libera exprimare.

Mai multe sondaje sociologice, realizate în ultimii ani, constată diminuarea interesului pentru lectură, reducerea obișnuinței de a citi sistematic, îngustarea și uniformizarea lecturilor. De exemplu, *Eurobarometrul 2013*, care face referire la 28 de țări ale Uniunii Europene, inclusiv România, arată o descreștere a numărului de persoane care măcar o dată în an au vizitat biblioteca ori au citit o carte, printre motivele principale fiind invocate insuficiența timpului (36% din respondenții din România) și limitarea posibilității de a alege (23% în România)⁶.

Studiul „Utilizarea timpului”⁷, realizat în Republica Moldova în 2012, scoate în evidență reducerea semnificativă (aproape în jumătate), către vârsta de 15 ani, a volumului de timp acordat lecturilor zilnice (invers proporțional cu timpul petrecut în Internet). Această tendință se manifestă până la vârsta de 44 de ani, adică pe toată perioada activă a vieții, în care omul se formează și se dezvoltă profesional, creează o familie, educă copii.

Studiile menționate confirmă ceea ce bibliotecarii, de fapt, cunosc din practică – adolescenții reprezintă categoria cea mai problematică (pentru că manifestă un interes mai scăzut pentru lectură), dar și cea mai importantă (pentru că de ei depinde calitatea cititorilor de mâine). Adolescenții își trăiesc viața într-un ritm alert, influențat de suprasolicitarea în școală și expansiunea tehnologiilor moderne de informare și comunicare. Pentru a-i menține în aria bibliotecilor și a le întreține constant interesul pentru lectură, bibliotecile trebuie să abordeze o nouă tactică, să-și redimensioneze activitatea, implementând idei inovative, metode originale de acțiune.

Analizând datele statistice menționate mai sus, putem deduce că

6. Survey shows fall in cultural participation in Europe // file:///C:/Users/AUDIO%20VIDEO/Downloads/IP-13-1023_EN.pdf

7. Cât de îndrăgită este lectura de către moldoveni? // http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Utilizarea_timpului_RM/Note_analitice_rom/09_brosur_ROM.pdf

insuficiența timpului e determinată, în primul rând, de ritmul alert de viață, iar „alegerea limitată” – de dificultățile de orientare în masivul produselor editoriale și informaționale.

Tradițional, rolul de reper în lumea cărților revine bibliografiilor de orientare, care, de obicei, sunt elaborate de adulți (bibliotecari, profesori) și se bazează pe profesionalismul și experiența lor, inclusiv experiența lor de cititori. Pentru adolescenți însă părerea celor de-o vârstă cu ei contează mult mai mult decât sfaturile adulților. De cele mai multe ori, ei sunt reticenți față de orice încercare de a-i încadra în anumite limite și obligațiuni.

Pornind de la ideea cunoscutului psiholog francez Françoise Dolto care afirmă: „*Trebuie să susținem cauza adolescentului întotdeauna: în relații, cerințe, drepturi și obligațiuni*”⁸, am elaborat un program de promovare a lecturii, în care rolul de experți le revine anume adolescenților.

Programul „**Top-10 cărți „Must Read” pentru adolescenți**” a fost inițiat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în februarie 2014.

Scop: sporirea interesului pentru lectură, dezvoltarea abilităților de apreciere critică a cărților citite, promovarea cărților prin forme interactive de activitate.

Obiective:

- Stabilirea Top-10 cărți care, în opinia adolescenților, sunt „Must Read”, adică trebuie citite neapărat;
- Studierea lecturii adolescenților din punctul de vedere al conținutului, diversității și calității;
- Analiza practicilor de lectură în mediul adolescenților, inclusiv cu utilizarea tehnologiilor informaționale;
- Analiza factorilor care influențează lectura adolescenților în mediul tradițional și digital.

Grup-țintă: adolescenți cu vârsta de 14-18 ani.

Participanți: licee și colegii din mun. Chișinău și suburbii. În cadrul fiecărei instituții școlare a fost creat un grup de experți (8-12 elevi pasionați de lectură), în rol de organizator local fiind bibliotecarul care a coordonat activitatea grupului.

Forma de activitate: Conferința cititorilor de tipul „Prezentarea cărții”.

Programul a inclus câteva etape:

1. Etapa pregătitoare (februarie-martie 2014): elaborarea, distribuirea regulamentului și materialelor metodice, lansarea programului,

8. Дольто, Франсуаза. На стороне подростка // http://royallib.com/book/dolto-fransuaza/na_storone_podrostka.html

- înregistrarea instituțiilor participante, formarea grupurilor de experți;
2. Desfășurarea conferințelor locale în licee (aprilie-septembrie 2014):
 - prezentarea publică a cărților;
 - alcătuirea listei cu 10 cele mai importante cărți, în opinia adolescenților (altele decât titlurile incluse în curriculumul școlar);
 - scrierea textelor de prezentare pentru fiecare carte inclusă în listă;
 - expedierea listei elaborate și a textelor argumentative pe adresa organizatorilor.
 3. Analiza și cumularea datelor prezentate (octombrie 2014).
 4. Conferința de totalizare, elaborarea listei finale „Top-10 cărți „Must Read” pentru adolescenți”. Prezentarea rezultatelor studiului, elaborarea recomandărilor (noiembrie 2014).

Responsabilitățile au fost repartizate astfel:

- Bibliotecarii din instituțiile de învățământ:
 - formează grupele de participanți/experti;
 - organizează conferințele locale;
 - prezintă organizatorilor rezultatele (lista cărților și textele argumentative pentru fiecare carte inclusă în listă);
- Organizatorii (BNC „Ion Creangă”):
 - elaborează regulamentul, materialele metodice;
 - cumulează informațiile prezentate;
 - elaborează lista finală „Top-10 cărți „Must Read” pentru adolescenți”;
 - organizează conferința de totalizare;
 - prezintă (fac publice) rezultatele studiului, formulează recomandări.

În program s-au implicat 12 instituții de învățământ (șase cu predare în limba română, șase cu predare în limba rusă). Din ele, 10 licee din municipiu (liceele „George Meniuc”, „Ion Creangă”, „Orizont”, „Spiru Haret”, „Acad. C. Sibirschi”, „Antioh Cantemir”, „Anton Cehov”, „Mihail Koțiubinski”, „Nikolai Gogol”, „Olimp”), Liceul „Alexandru cel Bun” din or. Sângera și Colegiul Național de Coregrafie.

În perioada aprilie-octombrie 2014, în fiecare instituție au fost create grupe de inițiativă, s-au desfășurat conferințe ale cititorilor pentru a alege cele mai apreciate / importante cărți pentru adolescentul modern. Participarea în program s-a transformat într-un adevărat eveniment. De exemplu, la Liceul „Orizont” alegerea cărților „Must Read” pentru adolescenți a generat o acțiune amplă la nivel de liceu, continuând cu Conferința „10 cărți „Must

Read” pentru elevii de vârstă școlară mică”. La Liceul „N. Gogol” s-a înregistrat un interes sporit pentru lectură și bibliotecă. Cu această ocazie, bibliotecarii au „descoperit” cititori pasionați, care anterior nu frecventau activ biblioteca școlară, pentru că aveau la dispoziție o bibliotecă bogată în familie sau preferau să citească pe Internet.

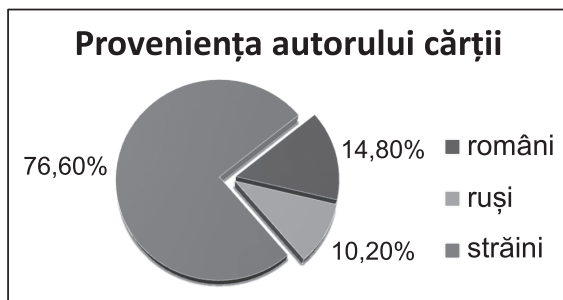
Rezultatele conferințelor locale au fost trimise la BNC „Ion Creangă”, instituția organizatoare și coordonatoare a programului. În total au fost propuse 103 titluri de carte care, în opinia elevilor-experti, sunt „Must Read” și trebuie citite de adolescenți. Fiecare titlu a fost însoțit de o prezentare textuală, alcătuită din *formular* și *argument*.

Formularul trebuia să ofere informații despre cartea prezentată: numele autorului, titlul, anul primei publicări, țara, un citat semnificativ din carte; de asemenea, participantul trebuia să indice de unde a luat această carte pentru a o citi (din biblioteca personală, de la biblioteca școlară sau publică, de la prieteni, colegi, din Internet).

Argumentul în format eseu trebuia să conțină răspunsuri la următoarele întrebări: *De ce această carte trebuie citită neapărat de către adolescenți? Timpul și locul acțiunii. Personajele principale. Ce problemă abordează autorul? Prin ce este interesantă cartea în ansamblu? Cât de interesantă, importantă este în contextul actual? Ce episod te-a impresionat mai mult? De ce? Care personaje ți-au părut mai interesante? De ce? Ce impresii ți-a lăsat limbajul, stilul autorului? Ce expresii, fraze deosebite ți-au rămas în memorie? Ce sentimente, idei, gânduri ți-a provocat lectura acestei cărți? Cum te-a influențat pe tine personal această carte? Se spune că din cărți învățăm, de aceea consideri această carte ca fiind un manual de ... (ex.: prietenie, dragoste, toleranță etc.)? Argumentele prezentate ne-au ajutat să evaluăm nu doar calitatea operelor alese, dar și nivelul de înțelegere și percepere a textului citit, capacitatea de a aprecia critic și de a formula concluzii.*

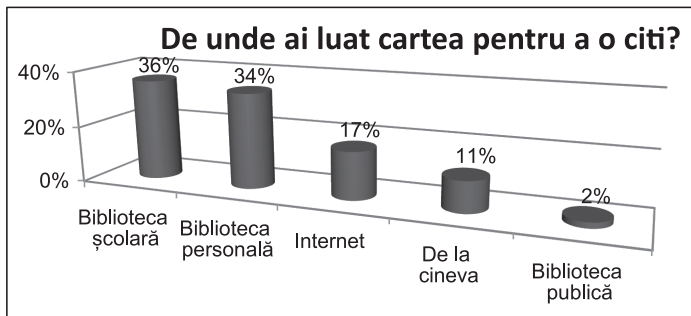
Analiza cantitativă a formularelor a demonstrat următoarele:

1. Adolescenții, în special cei din școlile cu predare în limba rusă, au dat preferință operelor din literatura universală. Această situație, probabil, poate fi explicată astfel: cărțile autorilor contemporani sunt pre-

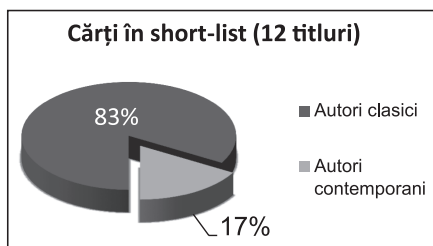
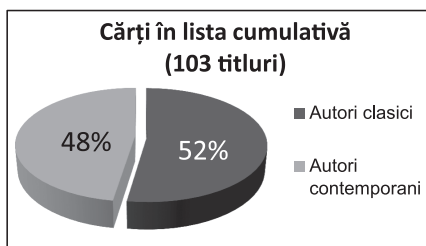

zente insuficient pe piața din RM, iar operele autorilor clasici sunt incluse în programele școlare și, deci, nu puteau fi incluse în top.

2. Principala sursă de cărți pentru această categorie de cititori este biblioteca școlară (36%) și biblioteca personală (34%), după care urmează Internetul (17%). Cota ce revine bibliotecilor publice este destul de mică – 2% (în opinia noastră acest indicator a fost influențat de faptul că programul s-a derulat în școli și, evident, au fost menționate în primul rând bibliotecile școlare).

3. Dacă ne referim la alegerea între autorii clasici și autorii contemporani, trebuie să menționăm că în lista cumulativă ei sunt prezenți în proporție aproape egală – 52% și 48%, pe când în short-list (lista finală) situația este radical alta – 83% și 17% – dovadă a faptului că operele verificate în timp sunt, totuși, cele care merită în primul rând să fie incluse în categoria „Must Read”.

Formatul în care a fost realizat acest program-studiu ne-a permis să limităm considerabil influența din partea adulților, altfel probabil nu apăreau în listă așa titluri ca: „Sunt o babă comunistă!” (Dan Lungu), „Исповедь Zadrota” (Дмитрий Шахов), „50 дней до моего самоубийства” (Stais Cramer), „Interviu cu un vampir” (Anne Rice). În același timp, prezența lor în listă denotă anumite tendințe în lectura adolescenților și importanța temelor abordate.

Pentru a vedea în ce măsură este înțeles conținutul textelor citite și la ce atrag atenție în primul rând, le-am propus participanților să aleagă un citat semnificativ din cartea prezentată. Iată câteva exemple:

Ray Bradbury „Fahrenheit 451”	
„Câți oameni cunoșteați, capabili să-ți răsfrângă propria ta lumină?”	„У этой книги есть поры, она дышит. У нее есть лицо. Ее можно изучать под микроскопом. И вы найдете в ней жизнь, живую жизнь, протекающую перед вами в неисчерпаемом своем разнообразии.”
„Cândva noi vom înțelege atât de multe lucruri, încât vom construi cea mai mare mașină, vom săpa cel mai mare mormânt și pentru vecie vom îngropa războiul.”	
Alexandre Dumas „Contele de Monte-Cristo”	
„Prietenii de azi, sunt dușmanii de mâine”.	„У каждого человека есть своя страсть, грызущая ему сердце, как у каждого плода есть свой червь. Есть знающие и есть ученые, – одних создает память, других – философия.”
F. S. Fitzgerald „Marele Gatsby”	
„Гэтсби верил в зеленый огонек, свет неимоверного будущего счастья, которое отодвигается с каждым годом.”	„Cel mai singuratic moment în viața unui om este atunci când privește cum se prăbușește viața lui și tot ce poate face e doar să privească pasiv.”

Este evident că, deși majoritatea participanților au manifestat responsabilitate în realizarea acestei sarcini, pentru unii a fost dificil să aleagă un citat care exprimă cel mai exact mesajul cărții, limitându-se la niște citate arhicunoscute și utilizate frecvent.

„Deseori, o carte ce lasă o amprentă puternică asupra cugetului tânăr, constituie o adevărată epocă în viața omului.” (Samuel Smiles). Argumentele prezentate ne-au permis să identificăm impresiile pe care le-au lăsat cărțile citite asupra adolescenților și să înțelegem de ce consideră că anume aceste cărți trebuie citite:

„Această carte nu e o banalitate, cum gândesc unii adolescenți, ea ne arată viitorul. Viitorul care nu zâmbește nimănui. Astfel de viitor nu

trebuie permis. În ziua de astăzi, problema abordată de autor este cea mai actuală. Noi urmăm tehnologiile, evitând influența lecturii.”

„M-a impresionat episodul în care personajul principal a întâlnit „oameni-cărți”, adică un grup de persoane care au învățat fiecare câte o carte pe de rost pentru a nu uita cine sunt și de unde vin. Această carte, cu siguranță, poate schimba gândurile oricărui om.” (Ray Bradbury „Fahrenheit 451”).

„1984” de Orwell e un roman politic, pe care trebuie să-l citească orice adolescent care vrea să înțeleagă ce înseamnă politica adevărată și cum ea manipulează, se joacă cu destinele oamenilor și le controlează viețile.”

„Эту книгу нужно прочесть, потому что очень мало существует книг, способных вместить в себя столько правды о жизни.” (Victor Hugo „Omul care râde”).

„Nu prea plâng atunci când citesc o carte, dar asta m-a emoționat până la lacrimi. Când îți dai seama că oamenii sunt atât de cruzi, simți ura pentru ei, dar când îți dai seama că până și tu ești crud prin ceea ce faci, poate uneori fără să vrei, devine dureros.” (Victor Hugo „Omul care râde”).

„Această carte este atât de românesc scrisă și gândită încât nu-ți vine a crede că autorul n-a mai pășit în Basarabia de la 9 ani.” (Paul Goma „Din calidor”).

Sunt interesante și răspunsurile la întrebarea „Această carte poate fi considerată un manual de...?”:

„Această carte este manualul perfect al..., nu spun al dragostei, pentru că dragostea lor era probabil mai distrusă decât ei înșiși, ci al vieții, al principiilor, al valorilor spirituale; deși Gatsby avea totul, el avea nevoie de Daisy ca să fie în sfârșit fericit.” (F.S. Fitzgerald „Marele Gatsby”).

„Эта книга – прекрасный учебник человеческой психологии, здесь в полной мере раскрывается суть двоемыслия, чувств и предательства в условиях тоталитарного режима. Прочитав этот роман, я понял, что такое настоящая человеческая свобода.” (George Orwell „1984”).

Printre cărțile prezentate sunt „manuale” din care poți învăța bunătatea și prietenia, valorile morale și rezistența, ignoranța și toleranța (ultima cu referire la cartea *Interviu cu un vampir* de Anne Rice).

Orice clasament / rating trebuie să fie în primul rând obiectiv, iar criteriile de evaluare să corespundă parametrilor aleși.⁹ În Top-10 cărți „Must Read”,

9. Особенности составления рейтинга литературных произведений <http://blog-books.ru/articles/osobennosti-sostavleniya-rejtinga-literaturnyx-proizvedenij-1651.html>

pe care l-am obținut în final, au fost incluse titlurile menționate de cei mai mulți participanți și poziția în clasament. Calculele s-au efectuat după următorul algoritm: $R=(P1+P2+...Pn) \times N$, unde R – rating, P – numărul de puncte acordate cărții evaluate de echipa liceului, N – numărul de echipe care au inclus cartea respectivă în lista lor.

Lista finală a fost făcută publică la conferința de totalizare, în data de 28 noiembrie 2014.

În „Top-10 cărți „Must Read” pentru adolescenți” au intrat următoarele cărți:

1. Ray Bradbury „451° Fahrenheit”
2. Ernest Hemingway „Bătrânul și marea”
3. Oscar Wilde „Portretul lui Dorian Gray”
4. Francis Scott Fitzgerald „Marele Gatsby”
5. William Shakespeare „Romeo și Julieta”
6. Alexandre Dumas „Contele de Monte-Cristo”
7. Victor Hugo „Omul care râde”
8. George Orwell „1984”
9. Hector Malot „Singur pe lume”
10. Aleksandr Beleaev „Capul profesorului Dowell”
11. Aureliu Busuioc „Și a fost noapte...”
12. Antoine de Saint-Exupery „Micul Prinț”.

Am decis ca lista finală să conțină 12 cărți, deoarece trei din ele au acumulat același punctaj, situându-se pe poziția a opta.

Fiecare instituție participantă la proiect a prezentat o carte intrată în top. Modalitățile de prezentare au fost cele mai diverse – prezentări PowerPoint, filmulețe video, înscenări, eseuri, dar toate au demonstrat perceperea profundă a textului și empatia față de personaje, sinceritatea în exprimarea opiniilor. Două cărți au fost prezentate în afara concursului: una din ele – „Maestrul și Margarita” de M. Bulgakov a fost prezentată de echipa Liceului „Spiru Haret”, care a susținut cu fermitate ideea că această carte, deși nu a intrat în topul final, este „Must Read” și trebuie citită de adolescenți; cealaltă – cartea autorului francez J.-C. Mourlevat, tradusă în limba rusă – „Зимняя битва”, a fost alegerea unui bibliotecar (cartea a fost prezentată la o ediție a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și este într-un singur exemplar într-o bibliotecă școlară din Chișinău).

Ne-a bucurat faptul că în listă nu se regăsesc cărți „întâmplătoare” sau „la modă”. Toate cărțile incluse, într-adevăr, sunt de valoare și contează foarte mult că au fost alese anume de adolescenți.

Lista este variată ca genuri și tematică. Faptul că include două antiutopii,

un roman filozofic, o povestire alegorică, denotă atitudinea adolescenților față de lectură ca mijloc de cunoaștere a lumii și a locului său în ea. Merită apreciat și faptul că toate cele 103 cărți menționate în lista cumulativă au fost expuse, fiecare participant având posibilitatea să le cunoască și, eventual, să-și elaboreze propriul Top-10 cărți pe care, cu siguranță, le va citi. Participanții la conferința finală au solicitat continuarea programului.

Care sunt elementele de noutate ale acestui program de promovare a lecturii?

1. Elaborarea unui clasament/rating.

Un clasament al operelor literare are menirea, mai întâi de toate, să-l orienteze pe cititor în multitudinea și diversitatea cărților, ceea ce este foarte important și necesar în contextul exploziei informaționale și insuficienței totale de timp, resimțită de foarte multă lume, inclusiv de elevi. Importanța elaborării unor topuri ale celor mai buni autori sau ale celor mai bune apariții editoriale este susținută activ de reprezentanții bibliotecilor¹⁰ și editurilor.¹¹

2. Alegerea cărților „Must Read”.

Cărțile care au intrat în top nu sunt neapărat cele mai bune, cele mai preferate sau cele mai populare printre adolescenți, dar sunt cele mai importante opere care au influențat evoluția literaturii. De exemplu, cartea „451° Fahrenheit” de Ray Bradbury poate să nu fie printre cărțile preferate, dar trebuie neapărat citită pentru a înțelege niște lucruri esențiale despre cultură, despre cărți și rolul lor în dezvoltarea civilizației umane. Romanele „1984” și „Ferma animalelor” de George Orwell pot părea plictisitoare pentru unii, dar sunt printre cele care trebuie citite neapărat. În linii mari, toate operele literare incluse în programa școlară pot fi considerate „Must Read”. Multe din ele pot să nu placă, dar ele trebuie citite pentru a deveni un om cult.

3. Conferințele cititorilor într-un nou format (de la comunicări tradiționale – la prezentări interactive).

Datorită acestui format, participanții nu doar fac schimb de opinii și impresii despre cărțile citite, dar elaborează și un clasament al celor mai importante cărți, în opinia lor. Conferințele scot în evidență aspecte interesante pentru monitorizarea intereselor de lectură și abilităților de comunicare ale adolescenților. Și nu în ultimul rând, vom menționa interesul manifestat de adolescenți pentru produsul final al conferințelor – clasamentul Top-10.

10. Библиотека нового типа <http://xn--80aacacvtbthqmh0dxl.xn--p1ai/model.html>

11. http://mignews.com.ua/bezumnyj_mir/obschestvo/4308691.html

4. Includerea cărților electronice în Top-10 cărți „Must Read”.
5. Participarea elevilor din școli cu predare atât în limba română, cât și rusă ne-a ajutat să înțelegem mai bine unde și cum se intersectează interesele și preferințele lor de lectură.
6. Excluderea controlului sau influenței autoritare din partea adulților.

Cunoscutul întreprinzător american Henry Ford spunea: „*A fi împreună este un început. A rămâne împreună este un progres. A lucra împreună este un succes!*”. Având în vedere rezultatele colaborării eficiente, pe care am avut-o pe parcursul a 10 luni cu toate instituțiile participante în program, ideea a fost una de succes și merită să aibă continuitate. În opinia noastră, ea poate fi dezvoltată în trei direcții:

1. Extinderea la nivel republican (ca exemplu poate servi Children’s Choices Reading List – acțiune susținută de Asociația Internațională pentru Lectură – International Reading Association / IRA);
2. Conferințe tematice și elaborarea clasamentelor pe teme aparte;
3. Internet-vot (un exemplu ar fi site-ul <http://www.adme.ru/>).

La etapa actuală am optat pentru a doua direcție – organizarea conferințelor tematice. Astfel, în februarie 2015, am organizat conferința „**Top-10 cărți „Must Read” despre dragoste**” și planificăm încă două: „**Top-10 cărți „Must Read” în vacanță**” și „**Top-10 cărți „Must Read” care aduc schimbarea**”. Ar fi posibilă și o îmbinare a ultimelor două direcții, atunci când clasamentul elaborat în cadrul conferințelor ar putea fi plasat în rețelele sociale pentru discuții și completări.

În calitate de moderator al acestor conferințe, m-am convins încă o dată că nu e deloc ușor să-i provoci pe adolescenți la discuții sincere și schimb de opinii, dar, dacă reușești, rezultatele sunt evidente. Aș vrea să închei cu un citat din Arthur Conan Doyle: „*S-ar putea ca opiniile mele să nu coincidă cu ale voastre și ceea ce-mi place mie să nu vă placă vouă, dar să reflectăm și să discutăm despre cărți e minunat, indiferent la ce concluzii ajungem.*”¹²

Lolita CANEEV,
șef secție „Mediatecă”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА – ОКНО В ИНФОРМАЦИОННЫЙ МИР

В условиях развития глобального информационного общества особенно необходима грамотная политика культурного развития подрастающего поколения, органичным сегментом которой должна стать библиотечная политика в интересах детей.

12. Дойл, Конан Артур. За волшебной дверью // <http://thelure.ru/artur-konan-dojl-za-volshebnoj-dveryu.html>

Современная детская библиотека является „территорией детства”. Прежде чем перейти к вопросу о перспективах развития библиотек, обслуживающих детей в XXI веке, попытаемся проанализировать ее сегодняшнюю специфику в контексте современных мировых тенденций развития библиотечного обслуживания подрастающего поколения.

В настоящее время информационно-библиотечное обслуживание детей осуществляют библиотеки, находящиеся в подчинении двух ведомств – Министерства Культуры и Туризма и Министерства Образования. Сложившаяся практика распределения ответственности основана на том, что сеть школьных библиотек, находящихся в ведении Министерства Образования, обеспечивает учебно-воспитательный процесс в школе, а общедоступные библиотеки разного уровня, которыми руководит Министерство Культуры и Туризма, удовлетворяют потребности детей в духовном и интеллектуальном росте, самообразовании, социальной адаптации, проведении досуга. В современных условиях во многих развитых и развивающихся странах именно школьные и детские библиотеки наравне со школами дают детям возможность бесплатно получать лучшие детские книги и журналы, работать на компьютерах и в Интернете, пользоваться мультимедиа, получать новые сервисы – услуги удаленного доступа к базам данных, прибегать к помощи квалифицированных библиотекарей.

Однако у нас эти возможности ограничены. Чем вызваны эти ограничения? Назовем самые важные проблемы.

Несмотря на то, что дети стали читать несколько меньше, они остаются одной из самых читающих категорий пользователей общедоступных библиотек. Насколько соответствуют главной своей задаче – обеспечению читательских потребностей – фонды библиотек?

Фонды документов составляют основу работы любой библиотеки. Причем, наряду с печатными изданиями, все большим спросом пользуется электронная продукция. Особенность детского запроса состоит в том, что детям нужны материалы здесь и сейчас. Они не могут и не хотят ждать. Их запросы определяются либо школьным заданием, либо сиюминутным интересом. Отсюда главное требование к фонду детской библиотеки – достаточность, современность и качество документов, предназначенных детям. Все библиотеки приобретают электронные издания, а также больше краеведческой литературы. Фонды детской литературы недостаточно обновляются, во многих регионах прослеживается явная тенденция к их сокращению.

Нехватку детской литературы в какой-то мере компенсирует подписка на периодические издания для детей и подростков. Но, несмотря на рост цен, суммы, выделяемые на подписку, остаются неизменными. В связи с этим сокращается количество экземпляров и названий подписных изданий, а это, в свою очередь, влияет на неудовлетворенность читательских запросов в оперативной информации. В сельских библиотеках для детей выписывается в среднем 1-3 издания, в некоторых – ни одного.

Есть опасение, что кризис и сокращение финансирования в первую очередь скажется на уровне и качестве комплектования библиотек, а значит – на уровне удовлетворенности пользователей-детей. Одной из острых проблем является отсутствие полноценного механизма регулирования, поддержки и распространения лучших и новых книг, ведущее к тому, что новая и качественная литература для детей и подростков не попадает в небольшие районы и села. Особое значение дети придают уровню оснащённости библиотек современной техникой, возможности пользоваться компьютерными технологиями и правом свободного доступа в Интернет. Однако уровень информатизации библиотек, обслуживающих детей, очень неоднороден. Существует огромный разрыв в степени оснащённости ИКТ библиотек крупных городов и районов, детских и публичных библиотек.

Оснащение библиотек персональными компьютерами и подключение к Интернету позволило существенно модернизировать и обогатить информационные сервисы, предоставляемые детям. Система автоматизации библиотек ИРБИС позволила большинству библиотек работать не только над созданием собственных баз данных, но и вести автоматизированный учет читателей, регистрацию новых поступлений. Эта система позволила библиотекам Азербайджана войти в республиканскую библиотечную корпорацию, стать участниками создания сводного электронного каталога библиотек республики (Libnet.az).

Государственная Детская Библиотека им. Ф. Кочарли в 2003 году, в рамках реализации проекта „Создание интернет-классов для детей и юношества”, получила базовые комплекты современного компьютерного оборудования и оргтехники. В результате два года дети обучались компьютерной грамотности. Главной задачей компьютерных курсов являлось обеспечение пользователям широкого доступа к информационному пространству, а также обучение детей и подростков пользованию компьютером, методике поиска и отбора

информации в сети Интернет. Читателям библиотеки предоставили самые современные информационные услуги: электронные книги и периодические издания, информационные базы данных, издания на CD-ROM и DVD, свободный доступ к ресурсам сети Интернет. Постоянно идет обновление Web-сайта библиотеки. Пополняется информация о фондах, мероприятиях и услугах библиотеки, пользующихся повышенным спросом книгах и периодике. Электронный каталог библиотеки представлен на сайте и доступен круглосуточно для ведения информационного поиска удаленными пользователями.

Однако, несмотря на активную работу и стремление детских библиотек работать в развивающемся информационном пространстве, в целом уровень включенности в него, также как и уровень сервисов библиотек, обслуживающих детей, крайне недостаточен. Эта ситуация крайне негативно отражается как на библиотеках, так и на их юных пользователях. Стремительно увеличивается информационный „разрыв” между детьми и библиотекарями.

В рамках Государственной программы поддержки и развития чтения были проведены серьезные социологические исследования, мониторинги, давшие возможность обобщить динамику чтения молодежи в возрасте от 5 до 14 лет. В настоящее время в сельских библиотеках проводится мониторинг социокультурных потребностей детства и детского чтения. Исследования, проведенные Государственной детской библиотекой, показывают, что „библиотечные” дети (те, кто регулярно ходят в библиотеку) – это не только развитые читатели, но и развитые зрители и слушатели. Детские и школьные библиотеки остаются тем местом, где многие дети могут получить не только книги и журналы, но и советы, что именно действительно стоит читать из потока зачастую далеко не лучшей литературы.

Библиотекари, работающие с детьми, пытаются остановить падение читательской грамотности детей, отторжение от чтения. Главная их задача – дать юному читателю возможность получить радость от чтения лучшей художественной литературы, научиться читать для духовного роста и развития.

Самый главный вопрос последних лет, это – как и что читают дети и подростки? Ведь даже одна книга, прочитанная в детстве, может оставить след на всю жизнь.

Главной целью нашей библиотеки является привлечение как можно большего количества детей, в том числе методом проведения

различных мероприятий, не только текущих встреч и юбилеев, но прежде всего глобальных мероприятий, которые охватывают и приводят в движение разные структуры, разные организации. Например, в 2014 году, ко дню биоразнообразия (22 мая) наша библиотека провела городской конкурс „Объединим краски всего мира” на изготовление кукол из натуральных материалов. Конкурс проходил среди домов детского творчества столицы по 5 номинациям. Каждый дом творчества выбрал страну, которую представлял слайдом, выставкой книг, танцем, народным костюмом и куклой, которая была выполнена из биоматериалов. Этот конкурс был освещен телевидением, присутствовали послы стран выбранных детьми, представители ЮНИСЕФ. Конкурс получил резонанс по всей стране. На мероприятии присутствовали больше 200 детей. Все это привлекло еще больше читателей в библиотеку.

В нашей библиотеке часто проводятся опросы среди всех групп читателей (например, „Почему мы не читаем?”, „Каким должен быть библиотекарь?”). Проведя сравнительный анализ, мы пришли к выводу, что старшие школьники мало читают, потому что у них нет времени. Сказывается большая загруженность учебным процессом. Маленьких детей просто не приводят в библиотеку взрослые. Поэтому, может все-таки надо начинать с работы со взрослыми, чтобы родители, бабушки и дедушки более серьезно относились к посещению библиотеки и находили для этого время. В октябре мы провели день пожилых людей. Пригласили наших самых маленьких читателей с их бабушками и дедушками провести этот день вместе с нами. Показали слайды, и наш психолог провела беседу о том, что в каждом возрасте есть место для развития и осуществления различных идей и мечтаний. Дети подготовили для своих родных отдельное поздравление. И мы раздали им специально приготовленные листы для пожеланий старшего поколения своим внукам. Сфотографировали их на память и устроили выставку их пожеланий и фотографий. Создали мост старшего поколения к младшему вне дома. И это одно из многих мероприятий в цепочке привлечения и детей, и взрослых в библиотеку.

Сейчас, в 21 веке, библиотека выходит из рамок нашего старого понимания – пришел – взял книгу. Библиотека это информационный центр. Это место встречи, пространство свободы разнообразных интересов. Подросток, например, хочет отдельный зал, в котором можно посидеть, отдохнуть, посмотреть кино или почитать книгу, поиграть на компьютере или просто послушать музыку.

С 2012 года в библиотеке каждое воскресенье проводятся уроки

детской психологии и часы сказок. На уроках проверяют умственное развитие детей, выявляют таланты и способности каждого ребенка. В часы сказок детям читают сказки и рассказы, проводятся интерактивные игры.

Важным направлением деятельности библиотеки является работа с детьми с ограниченными возможностями. Еще в 2006 году, при содействии неформальной организации „Оксфом”, наша библиотека получила аудио кассеты, всего 150 наименований „Говорящих книг”. „Говорящие сказки” также представлены на сайте библиотеки. На сегодняшний день библиотека готовит большой проект совместно с неформальными организациями для привлечения и обучения детей с ограниченным зрением и совсем незрячих. Для этого у нас устанавливается специальное оборудование, на базе которого будем проводить языковые и компьютерные курсы. Таким образом, наша библиотека делает все, чтобы дети с ограниченным зрением чувствовали себя наравне с другими детьми.

По мере развития новых информационно-коммуникационных технологий сегодняшние дети и подростки все больше перемещаются в киберпространство, и использование возможностей этой среды для развития и поддержки чтения детей и юношества в ближайшей перспективе станет особенно важным.

В последние годы специалистами нашей библиотеки был проведен ряд исследований, в которых изучалось поведение детей, подростков, юношества в киберпространстве. Основные выводы, приведенные ниже, были опубликованы в изданиях и отдельных статьях, предназначенных для библиотекарей, работающих с детьми:

1. Поведение детей и подростков в Интернете отличается от поведения взрослых: они более свободны в сети и многие из них проводят там свой досуг, они просто любят путешествовать по сети. Такие занятия, как просмотр клипов, мультфильмов и фильмов, прослушивание музыки, часто сопровождаются скачиванием из сети этих ресурсов.
2. Самое предпочитаемое занятие детей и подростков в Интернете – это общение в разной форме.
3. Интернет не „угнетает”, а, скорее, поддерживает чтение. Кроме поиска разнообразной информации, дети активно читают юмористические страницы и анекдоты, новости, книги, доступные в сети, электронные версии журналов, а также тексты электронных энциклопедий.
4. Интернет поддерживает как чтение, так и письмо (переписку по

- электронной почте, общение на форумах и в блогах и др.).
5. Подростки больше нацелены на общение, слушание музыки и, в целом, на развлекательную аудиовизуальную культуру. Каждый десятый опрошенный отметил, что ему нравится читать „сетевую литературу”. Сегодня в сеть перемещаются не только любители компьютерных игр и те, кто предпочитает просто общение, но и те, кто нуждается в художественной литературе, информации о том, что сегодня интересно читать и знать его сверстникам.
 6. Способности ребенка к чтению в подростковом возрасте во многом определяют использование им Интернета и чтение в киберпространстве.
 7. Развитые читатели не только обладают более высокой культурой в целом, но и гораздо лучше ориентируются в насыщенной информационной среде и обладают более активной гражданской позицией. Те, кто лучше читают, гораздо лучше ориентируются в информационном пространстве и медиасреде в целом. Их выбор более осознан и дифференцирован. У развитых читателей выше „качество” медиа употребления – они гораздо более грамотны и как читатели, и как зрители, и как слушатели. Таким образом, они в большей степени обладают основами как читательской, так и информационной культуры.
 8. В целом Интернет усиливает познавательную активность детей, стимулирует приобретение новых знаний в самых разных областях в зависимости от индивидуальных предпочтений. И, таким образом, он предоставляет много возможностей тем, кто любит читать. Интернет – это мощный инструмент, который можно использовать как для развития личности, так и для ее деградации.

Кто и как может помочь детям и подросткам? Сегодня ответом на „вызовы” Интернета является выстраивание новых структур, механизмов и сервисов, которые берут на себя роль помощников по популяризации литературы и конкретных авторов. Это – сайты библиотек, а также сайты издательств, журналов, персональные сайты писателей.

Shahla GAMBAROVA,
director, Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kociarli”,
Azerbaijan

ECUAȚIA COMUNICĂRII – FACTORI ȘI PREMISE DE

DESCHIDERE ȘI INOVAȚIE ÎN BIBLIOTECĂ

Cu toate că noțiunea de comunicare este veche, acest concept a provocat interesul specialiștilor în structurile infodocumentare în ultimele decenii. Aceasta se datorează atenției sporite pe care societatea o acordă competențelor comunicative, considerate factori principali ai dezvoltării sociale. Cunoașterea mecanismelor comunicării conduce, în mod inevitabil, la creșterea performanței în procesul de instruire și educație al microsistemelor societății. În acest context, biblioteca reprezintă o componentă activ-participativă de formare și îmbunătățire a abilităților de comunicare.

Conceptul de comunicare implică o serie de atribute și metodologii menite să satisfacă cerințele comunității. Biblioteca este spațiul unde se comunică intens și divers, iar aici avem în vedere în primul rând relațiile cu publicul, întrucât o bibliotecă înseamnă un sistem de relații cu instituții și public divers. Relațiile comunicaționale vizează informarea, socializarea, educarea, stimularea, aprecierea și interacțiunea. Biblioteca este instituția creatoare de evenimente, de situații comunicaționale utile din toate punctele de vedere ale utilizatorilor.

Formula de succes a comunicării în structurile infodocumentare poate fi determinată de o serie de componente: coordonare, cercetare, colaborare, canal de comunicare, cod, conținut, creativitate, inovație, experiență. În continuare, vom încerca să definim aceste componente din punct de vedere al activității bibliotecii. Dicționarul explicativ al limbii române (DEX) descifrează acești termeni în felul următor:

Termenul *coordonare* înseamnă *a îndruma în sens unitar o serie de activități desfășurate în vederea aceluiași scop*. Biblioteca astăzi are drept obiectiv adoptarea de activități adecvate de formare și informare a utilizatorilor în raport cu structura anului școlar sau universitar și dinamica lecturii. În acest sens, biblioteca își exercită funcția sa educativă și culturală (recreativă), participând activ la dezvoltarea prin carte a valorilor morale ale tinerelor generații.

Termenul *cercetare* înseamnă *a examina, a cerceta, a verifica, a sonda, a aprecia, a întreba, a vizita, a fi în relații*. Realizarea periodică a unor studii detaliate asupra utilizatorilor și a nevoilor acestora de informare este un imperativ al timpului pentru ca biblioteca să devină o instituție indispensabilă comunității.

Sensul cuvântului *colaborare* se descrie astfel: *a lucra împreună; a participa la elaborarea unei opere sau la realizarea unei acțiuni comune; a coopera; a conlucra*. Biblioteca reprezintă structura de informare cea mai apropiată de cetățean. Prin atribuțiile și funcțiile sale ea își păstrează

calitatea de instituție culturală, fiind ancorată în realitatea actuală a comunității pe care o servește. Aflată încă în plină transformare, biblioteca urmează să inițieze acorduri de colaborare cu agenții comunitari pentru evaluarea necesităților locale și dezvoltarea unor noi servicii. Pentru a-și păstra poziția importantă în societate, biblioteca trebuie să răspundă exigențelor prin dinamism, ascensiune, colaborare, performanță și calitate.

Termenul *canal* determină *calea de transmisiune unilaterală a programelor sonore sau vizuale; cale de acces a informațiilor*. Canalele de comunicare reprezintă „drumurile”, „căile” urmate de mesaje, având un suport tehnic reprezentat de toate mijloacele tehnice care pot veni în sprijinul procesului de comunicare (mijloace de comunicare): telefon, fax, calculator, mijloace audio-video.

Codul poate fi explicat drept *ansamblu de reguli privind comportarea cuiva; sistem de semne sau de semnale convenționale care servește la transmiterea unui mesaj, a unei comunicări*. Codul folosit în comunicarea dintre oameni se numește limbă naturală, iar comunicarea bazată pe limbile naturale – comunicare verbală. Pentru a avea relații de cooperare reușite, trebuie să învățăm a comunica eficient.

Sensul termenului *conținut* redă *fondul de idei și afectiv al unei opere literare sau artistice; cuprins, temă*. Formarea competenței de receptare a operei literare prin diverse tehnici reprezintă cheia succesului activităților culturale. Biblioteca constituie un loc aparte în dezvoltarea curiozității intelectuale a copiilor și adolescenților.

Prin *creativitate* înțelegem *capacitatea de a crea, de a produce valori*. În instituția modernă un accent mult mai evidențiat se pune pe dezvoltarea imaginației și creativității bibliotecarilor. Astăzi tot mai frecvent este promovată ideea că bibliotecile sunt plasate perfect pentru a ajuta utilizatorii să-și dezvolte imaginația și creativitatea, dar și să-și publice rezultatele eforturilor de creație.

Termenul *inovație* presupune *schimbare, introducere a ceva nou într-un sistem, într-o practică, într-o activitate*. Inovația garantează noi servicii și practici de bibliotecă care contribuie la dezvoltarea comunității.

Experiența este o încercare spre a cunoaște cum se petrece un lucru; *cu-noștința lucrurilor câștigate prin observațiune și practică*. Experiența profesională reprezintă cel mai important factor care influențează oportunitățile de carieră în domeniu, care devine mai apoi rețeta succesului fiecăruia.

Totalitatea elementelor enumerate alcătuiesc formula de deschidere și inovație în biblioteca noastră. Tehnicile și metodele comunicaționale diferă de la un grup la altul, ținând cont de scopurile scontate, obiectivele,

criteriile de vârstă, numărul de participanți.

În continuare vă prezentăm activitățile organizate în acest sens.

Clubul micilor cercetători, unde biblioteca susține copiii laborioși, interesați de studiul individual și de procesul învățării prin descoperire. Scopul proiectului este formarea competenței de cercetare științifică incipientă la copii cu vârsta cuprinsă între 9 și 10 ani.

Proiectul de cercetare constituie o componentă inseparabilă, continuă și organică a activității educative. Raportat la specificul disciplinei, presupune procesul de *coordonare* de către coordonatorul proiectului a activității de investigație individuală a copilului, având drept finalitate abordarea, valorificarea, descoperirea și interiorizarea unor conținuturi epistemologice inovative prin dimensiunea *actului creativ* și investigativ al copilului, în context educațional. Primele rezultate obținute în acest sens au fost participarea a doi copii la Conferința republicană „Micii cercetători”, aflată la cea de-a VI-a ediție, cu următoarele comunicări tematice: *Drepturile copilului și Școala – un spațiu al solidarizării și accesului la valorile europene*.

Clubul de dezbateri este organizat pentru tineri cu vârsta între 14 și 18 ani. Există câteva motive pentru a iniția un asemenea club de dezbateri formale. Prezentăm câteva din ele: dezvoltarea abilităților de comunicare ale tinerilor, acumularea cunoștințelor, dezvoltarea gândirii critice, dezvoltarea capacității de organizare a ideilor, identificarea problemei din multiple unghiuri de vedere, formularea întrebărilor, justificarea deciziilor, dezvoltarea abilităților retorice, abilităților de lucru în echipă.

Dezbaterile sunt atractive. Lucrul în comun transformă membrii de echipă în prieteni. Unul dintre momentele dezbaterii formale (debate) este regula susținerii alternative de către aceleași persoane a celor două poziții de afirmare/negare. Metoda dezbaterii presupune abordarea unei moțiuni din două puncte de vedere opuse. Rolul dezbaterilor nu este doar acela de a susține o moțiune, ci de a recunoaște faptul că ambele părți ale unei probleme controversate merită o egală atenție și o prezentare completă a argumentelor care îi susțin cauza. A nega că există argumente valabile împotriva poziției preferate, înseamnă, de fapt, negarea ideii de dezbateri. În acest fel, dezbateriile de pe poziții opuse a unei moțiuni se justifică din punct de vedere educațional. Susținerea celor două poziții opuse într-un debat, încurajează participanții să aștepte luarea unei decizii până când toate argumentele au fost prezentate și luate în considerație.

Una dintre temele abordate în cadrul clubului de dezbateri din bibliotecă a fost: Între bibliomanie și bibliofobie – motivație pentru lectură. Obiectivul

propus evidențiază stimularea motivației pentru lectura conștientă, realizarea rolului formator al acesteia și încurajarea unei gândiri critice. Tipul activității a fost ales unul educațional în format Karl Popper care afirma următoarele: „*Eu pot să nu am dreptate, tu poți avea dreptate, dar, cu un efort comun, noi ne putem situa mai aproape de Adevăr*”. Moțiunea *Bibliofobia nu este un obstacol spre succes* a servit drept punct de pornire în derularea dezbaterii.

Clubul de exegeză literară BiblioFag(urile) organizat pentru tineri cu vârsta de 11-13 ani. Obiectivele clubului:

- Promovarea valorii cărții și a impactului formator al lecturii în rândul tinerilor;
- Formarea deprinderii de lectură creativă și conștientă a tinerilor;
- Promovarea lecturii cu acțiuni prin impact asupra societății;
- Solidarizarea tinerelor elite de lectori activi în cadrul unei comunități cu interese comune.

Proiectul „Biblioteca mămicilor” are rolul de a răspunde nevoii de întărire a capacității familiei de a crește copilul, ajutând la dezvoltarea abilităților parentale și la îmbunătățirea cunoștințelor privind propria persoană și relațiile conjugale. **Coordonarea** se referă la procesul de ghidare a mămicilor în diverse domenii psihosociale, printre care menționăm psihopedagogia, psihologia socială, psihologia personalității, psihologia familiei. **Metodologia investigatională** (cercetarea) utilizată în cadrul ședințelor informativ-formative presupune psihodiagnoza aspectelor discutate și, prin urmare, o autocunoaștere mai bună și o comprehensiune a relațiilor sociale. **Experiența** acumulată de către mamă se raportează atât la experiența comunicațională cu alte mame, cât și la informațiile prezentate de moderatorul clubului. Pe de altă parte, și bibliotecarii obțin noi abilități de interacțiune cu grupul de referință.

Rezultatele demonstrate înseamnă conjugarea eforturilor pentru rezolvarea ecuației, care determină formula succesului bibliotecii în comunitate.

Bibliografie:

1. CALLO, Tatiana. *Educația comunicării verbale*. Chișinău, 2003.
2. MUCCHIELI, Alex. *Arta de a comunica: metode, forme și psihologia situațiilor de comunicare*. Iași, 2005.

Angela TIMUȘ,
*director, Filiala „Maramureș”,
BM „B.P. Hasdeu” Chișinău*

BIBLIOTECA PENTRU COPII MAI ATRACTIVĂ PRIN SERVICIILE INOVATIVE

Bibliotecile publice contribuie substanțial la educația copiilor, îmbogățindu-le și dezvoltându-le personalitatea. Dacă anterior bibliotecile se confruntau mai puțin cu concurența din partea altor instituții, astăzi, când există o multitudine de oferte – televiziune, internet, centre sociale, centre de agrement etc., ele trebuie să-și sporească eforturile pentru a menține constant interesul publicului beneficiar și a atrage noi utilizatori. Provocările îi mobilizează pe bibliotecari să fie creativi și inventivi, să regândească formele și metodele de activitate a bibliotecii, să diversifice serviciile care să corespundă nevoilor comunitare, aspirațiilor și intereselor unui public divers, să acționeze în consens cu sloganul „Biblioteca mai mult decât bibliotecă”.

O bibliotecă modernă trebuie să ofere copiilor:

- Libertate (libertatea de a citi, a se informa, a comunica, libertatea ideilor și opiniilor etc.);
- Acces la informație (variata, pe diverse suporturi);
- Educație (care este un proces continuu și nu se termină odată cu absolvirea școlii sau a universității);
- Distracție (activități ludice și de divertisment);
- Siguranță (spații sigure, modalități de informare și comunicare în siguranță).

Alături de serviciile tradiționale, bibliotecile trebuie să se orienteze spre servicii moderne, inovative, care să sporească utilitatea, atractivitatea și interactivitatea lor. O accelerare a procesului de modernizare a Bibliotecii Publice Raionale „V. Alecsandri” Telenești s-a produs grație programului Novateca, care a schimbat radical activitatea bibliotecilor publice din republică. Biblioteca noastră a devenit mai atractivă prin oferta de servicii noi, precum:

- acces la Internet și asistență în folosirea Internetului și resurselor online;
 - instruire individuală și în grup **în utilizarea calculatorului**;
 - lecții de siguranță și etică în mediul virtual;
 - instruire și oportunități de utilizare a tehnologiilor de comunicare (rețele sociale, bloguri, skype);
 - expoziții online;
 - informare prin e-mail despre activitățile organizate la bibliotecă ș.a.
- Deși tehnologiile informaționale sunt tot mai prezente în biblioteci,

promovarea cărții și a lecturii printre copii, dezvoltarea creativității lor rămâne o prioritate a activității bibliotecare. BPR „V. Alecsandri” Telenești și-a propus să realizeze, în 2014, mai multe proiecte și programe axate pe nevoile anumitor categorii de beneficiari și bazate pe parteneriate locale eficiente.

Clubul „Căsuța cu povești” – un program de lectură pentru preșcolari și elevi de vârstă mică. Scopul programului este stimularea interesului pentru lectură de la vârsta cea mai fragedă. Copiii sunt antrenați în activități diverse, prin care sunt încurajați să citească, să descopere, să exploreze, să se familiarizeze cu lumea poveștilor, să **învețe** a comunica, să-și **manifeste** personalitatea, să-și **dezvolte** creativitatea (lecturi, dicuții, vizionări, desene în baza lecturilor, jocuri interactive, literare, cognitive etc). La ședințele clubului participă activ și părinții, bunicii, educatorii.

Programul extramuros „Cu cartea la cei mici” („Mai aproape de utilizatori. Bibliotecarii în grădinițe și școli.”) presupune deplasarea bibliotecarilor la grădinițele și școlile din oraș, unde sunt organizate expoziții și prezentări de carte, lecturi teatralizate, jocuri literare, victorine, concursuri de desene în baza textelor citite. Astfel, biblioteca vine mai aproape de publicul său, își face cunoscută oferta în alte spații decât propriile săli, confirmă utilitatea sa pentru comunitatea servită.

Astăzi, bibliotecile sunt antrenate într-un proces continuu de educație a generației în creștere, promovează programe de formare pentru tinerii utilizatori, fără a repeta însă standardele școlare. La Telenești se lucrează cu succes în acest aspect, realizate fiind mai multe programe prin care ne propunem să-i informăm pe elevi și cadrele didactice despre posibilele situații de risc și să-i instruim cum le pot preveni și cum își pot proteja viața proprie și a semenilor lor în asemenea situații:

- Programe de siguranță pentru viață, **„Învățăm să ne protejăm”**:
 - ✓ Învățăm să ne protejăm în caz de incendiu;
 - ✓ Învățăm să ne protejăm în caz de cutremur;
 - ✓ Regulile de circulație și consecințele încălcării lor;
 - ✓ Electrocutarea – pericol pentru viață;
 - ✓ Ploile torențiale aduc inundații.
- Programe de educație pentru sănătate:
 - ✓ Tinerete fără SIDA;
 - ✓ Alege să fii sănătos;
 - ✓ Cunoștințele te salvează: primul ajutor premedical;
 - ✓ Mai informat – mai protejat.
- Programe de formare pentru copii și adolescenți:

- ✓ Instruiri în prestarea serviciilor de voluntariat;
- ✓ Instruiri în planificarea strategică pentru consiliile locale de copii și tineri;
- ✓ Instruiri pentru părinți.
- Programe de educație pentru implicare, toleranță interetnică și aderare la Uniunea Europeană:
 - ✓ Proiectul „Diferite culturi – aceeași țară: Împreună în Europa” (realizat în colaborare cu Biblioteca Publică pentru Copii din or. Comrat).

La ședințe participă specialiști din domeniul corespunzător tematicii abordate; se aplică diferite metode de instruire: filmulețe la temă, discuții, victorine, studii de caz, simularea unor situații de risc.

Sala de lectură și agrement a BPR „V. Alecsandri” este o sală multifuncțională care oferă servicii diverse și interactive, punând la dispoziția utilizatorilor opt calculatoare. Bibliotecarii din această secție au organizat pentru beneficiarii copii „**Clubul curioșilor**”. Programul acestui club este bine organizat, scopul fiind nu numai să le ofere posibilitatea de a naviga pe Internet și a folosi jocurile electronice, dar și de a educa utilizatori multilateral dezvoltați. Grație atitudinii binevoitoare a bibliotecarilor care au transformat biblioteca într-o casă caldă cu mult suflet, numărul copiilor care vin în acest oficiu este impunător – 55-60 în fiecare zi. Aici își găsesc alinarea mulți copii din familii vulnerabile sau copii ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare. Copiii au posibilitatea să se informeze, să-și pregătească temele pentru acasă, să discute prin skype cu părinții și bunicii plecați, să fie instruiți, individual sau în grup, în dependență de nivelul de cunoaștere a calculatorului.

„**Vacanță cu peripeții în împărăția cărților**” – este genericul programului realizat în cadrul Taberei de vară organizate la bibliotecă. Programul este foarte apreciat de copii și părinți pentru că le oferă oportunități de dezvoltare socio-culturală, informațională, comunicativă și posibilitatea de a petrece o vară de neuitat la bibliotecă. Are la bază următoarele principii:

- **învățarea prin practică;**
- dezvoltarea abilităților;
- lucrul în echipă;
- **înțelegere și ajutor reciproc;**
- **încrederea în forțele proprii;**
- dezvoltarea spiritului creativ și inovativ.

Copiii sunt antrenați în activități generate în mare parte de ei înșiși, dar

cu conținut îmbogățit de bibliotecari, orientat spre dezvoltarea orizontului cultural și valorizarea potențialului creativ al participanților:

- jocuri interactive în aer liber;
- concursuri cognitive tematice;
- lecturi teatralizate;
- ateliere de creativitate și pictură ș.a.

La solicitarea copiilor care frecventau tabăra, biblioteca a organizat cursuri de instruire în utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare „ABC-ul calculatorului”. Lecțiile au avut loc de două ori pe săptămână. În realizarea programului au fost implicați adolescenții voluntari selectați în baza unui concurs. În 2014, pe lângă bibliotecile din raion au fost organizate 16 tabere de vară după modelul celei de la Telenești.

„**Biblioteca vine la tine cu prieteni**” este un alt program realizat cu ajutorul voluntarilor. A fost constituit un grup de voluntari din rândul adolescenților, care vizitează la domiciliu persoanele care, din anumite motive, nu se pot deplasa la bibliotecă, aducându-le cărți, ziare, reviste. Pe lângă serviciile de informare, ei le oferă comunicare și susținere morală, felicitându-i cu ocazia zilei de naștere sau altor sărbători și organizând în zona unde aceștia locuiesc lecturi publice, recitaluri de poezie și alte activități. Atenția pe care le-o acordă bibliotecarii și voluntarii le face viața un pic mai frumoasă.

Un impact deosebit îl au campaniile de lectură cu genericul „**Cărțile care ne ajută să rămânem oameni**”. Ele se desfășoară în toate localitățile din raion cu scopul de a promova lectura și a atrage noi utilizatori în biblioteci. Popularizarea cărților propuse pentru lectură în cadrul acestor campanii se face prin diverse forme de activitate: prezentări de carte, lecturi individuale și în grup, discuții, conferințe literare etc. Punctul culminant îl constituie conferințele de totalizare, în cadrul cărora cititorii își împărtășesc impresiile despre cărțile citite.

Identificarea talentelor locale, încurajarea și dezvoltarea lor este un alt obiectiv important al bibliotecii publice. Festivalul bienal al tinerilor condeieri „**Pe o ramură de grai**” a ajuns la a VIII-a ediție cu genericul „Copilărie – lume de poveste”. La acest festival participă copiii talentați cu vârsta de 7-18 ani (în total, la cele opt ediții au participat peste 200 de copii și adolescenți). Fiecare ediție finalizează cu editarea unei plachete de versuri, care are ca titlu denumirea festivalului.

Concursul Raional de Lectură și Artă, ajuns la ediția a IV-a, este organizat în parteneriat cu Școala de Arte Plastice și susținut financiar de

Consiliul Raional Telenești. Bibliotecarii de la Secția copii organizează lectura operelor scriitorului selectat pentru concurs (de obicei, sunt selectați autori care au o aniversare). Elevii Școlii de Artă, care sunt și beneficiari ai bibliotecii, citesc operele recomandate și materializează mesajul lor în lucrări artistice executate în diferite tehnici de lucru. De obicei, la concurs participă circa 70 de elevi, rezultatul fiind 70 de tablouri lucrate cu multă măiestrie, care ulterior completează colecția de tablouri din Sala de lectura a BPR Telenești, și, desigur, lectura cărților în baza cărora se produce această minune. Apogeul programului îl constituie întâlnirea cu scriitorul (care este și președinte al juriului) și înmânarea premiilor de către președintele raionului.

„Biblioteca nu are granițe” este un proiect virtual, rezultat al parteneriatului educațional între Colegiul Național „Ion C. Brătianu” și Școala Gimnazială „N. Iorga” din Pitești, România și BPR „Vasile Alecsandri” Telenești, Republica Moldova. Scopul proiectului este facilitarea procesului de cunoaștere de către tinerii din Pitești și Telenești a valorilor culturale comune ale neamului nostru. În cadrul acestui proiect, elevii din România și Republica Moldova, susținuți de bibliotecari și profesori, s-au implicat în diferite activități: concursuri de creație literară, concurs de scrisori adresate personajelor literare preferate, concurs de desene în baza lecturilor, maraton de lectură „Citim aceeași carte” („Fărâme de suflet” de Aurelian Silvestru, „Tema pentru acasă” de Nicolae Dabija). Participanții și-au promovat foarte frumos țările și orașele lor, au realizat un schimb de opinii și impresii despre cărțile propuse pentru lectură. Produsele acestui proiect sunt incluse în volumul „Biblioteca nu are granițe” postat pe pagina <http://www.bpotelenesti.md/files/Biblioteca%20nu%20are%20granite.pdf>.

O altă activitate prin care promovăm lectura și creativitatea este **„Ringul părinților inteligenți”** – o competiție între familiile care citesc. Ediția a V-a s-a desfășurat sub genericul „Noi uniți suntem prin carte” și a întrunit cinci familii reprezentate prin trei generații de cititori: copii, **părinți, bunici. Concursul a inclus următoarele probe:**

- Prezentarea familiei de cititori (rolul lecturii în familie);
- „Toți venim dintr-o poveste” – probă dramatică;
- „Răspunzi și te proslăvești dacă multe cărți citești” – licitație literară.

Anul bibliologic 2014 a avut ca obiectiv major relansarea bibliotecilor publice ca centre comunitare. Biblioteca Publică Raională „V. Alecsandri” Telenești, în calitate de centru metodic pentru bibliotecile publice din

raion, inclusiv bibliotecile pentru copii, a lansat ideea de a organiza în incinta bibliotecilor rurale „Ungherașe Comunitare” cu genericul „Cetățeni informați – comunitate puternică”, care să ofere informații despre:

- istoria localității, folclorul local;
- personalități remarcabile locale;
- componența consiliilor locale și raionale, datele de contact ale consilierilor și primarilor;
- date de contact ale instituțiilor din teritoriu;
- Legea privind accesul la informație, Declarația cu privire la drepturile copilului ș.a.

Succesele noastre sunt în mare parte rezultatul parteneriatelor realizate. Partenerii noștri – instituțiile de învățământ, medicale și sociale din teritoriu, conștientizează rolul educativ și informativ al bibliotecii în comunitate și contribuie la implementarea cu succes a programelor și proiectelor planificate. Oferirea de servicii inovative este un factor important, care asigură atractivitatea bibliotecilor, transformându-le în instituții flexibile, vibrante, relevante.

*Maria FURDUI, director,
Aurelia DOBJANSCHI, director adjunct,
Biblioteca Publică Raională „V. Alecsandri” Telenești*

BIBLIOTECA „NICOLAE TITULESCU” – FURNIZOR DE IDEI ȘI PROIECTE NOI

*Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma
unei biblioteci, alte persoane consideră că ar fi o grădină,
alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna
ca o bibliotecă și aici mă aflu eu...*

(Jorge Luis Borges)

Am porni de la explicația că, *biblioteca* este un termen provenit din îmbinarea cuvintelor grecești *biblios* – carte și *theke* – cufăr. Deci, Biblioteca este un adevărat centru unde se acumulează informații în cărți, reviste, ziare și aceste colecții sunt oferite cititorilor. Biblioteca viitorului reprezintă și noi oferte intrigante care extind ariile de solicitare ale utilizatorilor noștri.

Biblioteca pentru copii „Nicolae Titulescu” este mereu orientată să ofere tuturor vizitatorilor o ambianță plăcută, atractivă, să predisună la lectură, comunicare, dar și la asimilarea valorilor estetice. Iată de ce, în anul 2014, în vederea realizării acestor obiective, ne-am angajat să

ne promovăm instituția într-un mod aparte și destul de original – prin **Proiectul „Transformăm Biblioteca în ceva deosebit...”**, ideea fiind lansată la prima ediție a Zilelor Fedex desfășurate la Biblioteca Minicipală „B.P. Hasdeu”.

Conceptul nostru a avut o bună prestație pe parcursul întregului an, având ca obiectiv primordial promovarea imaginii bibliotecii în comunitate, atragerea și loializarea cititorilor, și a inclus activități inovative cu un generic pentru fiecare lună a anului. În implementarea ideilor i-am avut alături pe partenerii noștri: liceele „Iulia Hasdeu”, „Mircea cel Bătrân”, „Pro Succes”, „Elena Alistar”, Gimnaziul „Nicolae Costin”, Centrul pentru copii „Sparta”, Grădinița „Spicușor”, Grădinița nr. 156.

Biblioteca pentru copii trebuie să fie un spațiu care îl intrigă pe copil, îi formează gustul estetic și nu doar cărțile trebuie să fie elementul care îl îndeamnă la cunoaștere și delectare. S-o luăm de la bun început... În luna lui **Faur** ne-am propus să transformăm biblioteca în **Casă mare** cu un generic frumos și tradițional: *Vă invităm în Casa Mare a Bibliotecii Nicolae Titulescu*. Avem un neam înzestrat cu cele mai frumoase tradiții și obiceiuri populare și prin această activitate ne-am propus să le promovăm. Am înscenat o șezătoare pe potrivă: cu flăcăi și fete mari, cu cele mai vechi cântece și dansuri populare, cu bucate tradiționale. Am îmbinat voia bună, gluma, dansurile, cântecele cu munca – am împletit, croșetat, brodat, depănat, întocmai cum o făceau strămoșii noștri.

În luna **mărțișoarelor** am transformat biblioteca în muzeu. În colaborare cu elevii Liceului „Iulia Hasdeu”, cu profesoara de istorie, dna Eugenia Martea, și cu muzeul liceului am făcut un popas la **Biblioteca-muzeu „Nicolae Titulescu”**. Pe parcursul întregii luni am colecționat obiecte vechi, specifice trecutului istoric al neamului nostru (obiecte, unelte, vase ș.a.). Prin această acțiune am promovat valorile naționale și meșteșugurile populare: lemnăritul, fierăritul, brodatul, olăritul etc. Elevii nu doar au admirat exponatele din muzeu, ei au participat și la o masă rotundă unde au prezentat comunicări despre meșteșugurile respective.

Luna lui **Prier** este timpul când totul revine la viață. Culoarea verde ne bucură, pământul miroase a reavăn, oamenii devin mai frumoși. Și a venit momentul să transformăm spațiul nostru în **Biblioteca verde!** Aceasta pentru a insufla cititorilor noștri dragostea și respectul față de *verdele luminat* ce ne înconjoară. Cititorii au îngrijit florile din bibliotecă, au citit informații, texte, poezii, ghicitori despre natură.

Plină de emoții pozitive a fost și luna **mai**, când ne-am propus să transformăm biblioteca într-un **atelier fotografic**. Pentru cei mai activi cititori am organizat o sesiune foto în bibliotecă, în preajma bibliotecii,

în sânul naturii. Sperăm că expoziția de fotografii expusă în bibliotecă, postarea pe rețelele de socializare i-a motivat pe toți să frecventeze biblioteca cu drag și să rămână în continuare cititorii ei fideli.

Cu surprize plăcute a venit luna **ianie**, când instituția noastră s-a transformat în **Biblioteca surprizelor**. Cititorii au avut parte de diferite surprize primite în dar: baloane, rechizite școlare, cărți, reviste, dulciuri, jucării, fundițe pentru fete etc. Ce am obținut în schimb, ne întrebați? Vă răspundem: emoții pozitive, zâmbete, licăriri în priviri și multă, multă bucurie! Lucruri mărunte, dar care îl fac fericit pe cititorul nostru, iar pentru noi contează mult acest lucru. Astfel am reușit, și prin această metodă, să promovăm biblioteca, să-i motivăm și să-i loializăm pe cititorii noștri.

Utilizatorii bibliotecii noastre sunt pasionați și de dans. Dansăm și în timpul activităților noastre, și în afara lor. Din aceste considerente, în luna **iulie**, am transformat biblioteca într-un **ring de dans**. S-au dansat diferite stiluri: dansuri populare, moderne, sportive ș.a.

Luna **august** e luna omagiilor! Își sărbătoresc zilele de naștere atât bibliotecarii, cât și mulți dintre cititorii noștri. A venit momentul să transformăm biblioteca în... **Biblioteca omagiilor**. Gazda acestui frumos eveniment a fost *Trolleybook-ul pe roți* din Parcul de odihnă „Valea Trandafirilor”. Bibliotecara omagiată, născută chiar pe 26 august, în ziua când am preluat cârma (volanul) trolleybook-ului, și cititorii omagiați au rămas plăcut impresionați de surpriza oferită de noi. O zi de naștere într-un *Trolleybook al cărții* o poți petrece doar o singură dată în viață! Trăsnită idee, dar frumoasă! Torta, lumânările, balonașele multicolore, florile, inimioarele, petalele de trandafir, cântecul „La mulți ani” i-a surprins de-a binelea pe sărbătoriți. Credem că ne-a reușit să provocăm emoții frumoase celor mai fideli membri ai *familiei* Bibliotecii „Nicolae Titulescu”.

Deoarece în luna **septembrie** sărbătorim Ziua Cunoștințelor, am transformat biblioteca în **Erudite-Cafe**. Ingredientele au fost: jocurile interactive, șahul, integramele, puzzle-le, rebusurile care i-au motivat pe cititorii noștri să gândească, să se informeze, să-și demonstreze cunoștințele.

E firesc ca în luna **octombrie** să transformăm Biblioteca „Nicolae Titulescu” în **Bibliotecă-școală**. Să le aducem un omagiu tuturor profesorilor școlari cu care colaborăm, să le dăruim flori, să le exprimăm recunoștința noastră pentru misiunea nobilă pe care o îndeplinesc. Aceste versuri ne-au fost ca motto: „Scump și drag învățător, carte ai și ne dai carte...”.

Genericul lunii **noiembrie** a fost **Biblioteca – Centru de cultură pentru studenți**. Am dedicat această lună studenților, fiindcă ei sunt cei care aduc schimbarea, care văd lumea prin prisma inovației și a progresului, dar

totodată nu-și uită rădăcinile, care sunt activi, visează, își pun dorințele în aplicare și reușesc. În acest context, pe 17 noiembrie, am sărbătorit și Ziua Internațională a Studenților, organizând o activitate dedicată tinerilor.

În luna *decembrie* biblioteca a fost inundată de cei dornici de a ne aduce cele mai frumoase urături. Din aceste considerente, biblioteca a devenit **Ceată de urători**. Cititorii au demonstrat că cunosc obiceiurile și tradițiile neamului, prezentând urături din diferite regiuni ale Moldovei.

Proiectul dat este unul educativ, inedit, cu priză la cititori, de aceea sperăm că va avea continuitate.

Un alt proiect realizat pe parcursul verii a fost „**Poienița Verii**”, care a avut drept scop familiarizarea copiilor cu *lumea frumosului*. În realizarea proiectului i-am avut alături pe copiii de la Centrul pentru copii „Sparta”, Centrul de Creație „Luceafărul” și cititorii Bibliotecii „Nicolae Titulescu”. Proiectul a demarat chiar la începutul verii și în curând au apărut primii participanți, primele lucrări confecționate de ei, primele flori, primele emoții pozitive și bucuria de a avea o adevărată *poieniță* în bibliotecă. Am fost destul de inspirați și am reușit să aducem în *poienița* noastră și *ecoul* mării. Tocmai din Bulgaria, de pe litoralul Mării Negre, am adus un sac cu scoici, dar nu în zadar... Copiii au confecționat din ele bijuterii, tablouri, suvenire. Le-a plăcut atât de mult, încât am preluat ideea și în trolleybook.

Ne-am extins aria de activitate și prin organizarea unui master-class „Învățăm tehnica quilling”. Participanții au realizat lucrări deosebite, fiind îndrumați de o profesoară de la Centrul pentru copii „Sparta”.

Poienița Verii i-a adunat în mijlocul său și pe cei care au dorit să-și confecționeze brățări din panglici de mătase. Sub îndrumarea dnei Irina Barabaș, copiii au învățat tehnica împletirii, confecționând brățări de diferite forme, mărimi, culori.

La întrebarea „Ce poți face dintr-o frunză?” cei prezenți în *Poieniță* au răspuns cu ușurință. Am avut nevoie doar de frunze, clei, hârtie, foarfecă, fantezie și creativitate. Rezultatul muncii a fost o mulțime de animăluțe și păsări confecționate de copii împreună cu bibliotecarul.

Impactul acestui proiect a fost unul de succes. La final am adunat toate *roadele Poieniței* și ne-am bucurat împreună de lucrările, expozițiile, impresiile participanților. Astfel, am reușit să atragem mai mulți copii la bibliotecă și să le ajutăm să-și petreacă eficient timpul liber în perioada estivală.

„**Vreau să-mi citești!**” este genericul unui proiect din România, care, pe parcursul verii, s-a derulat cu succes și la Biblioteca „Nicolae Titulescu”. Fiind o activitate intergenerațională, acest proiect s-a realizat cu participarea a cinci familii – copiii, părinții și bunicii lor, care au fost

implicați în activități de lectură și lucru asupra textului. Am avut niște sedințe extraordinare, emotive, educaționale. Împreună am citit, am cântat, desenat, înscenat, ne-am distrat, am dăruit inimioare. Am meditat asupra multor lucruri sfinte, cum ar fi: bunătatea, părinții, recunoștința, iertarea, compătimirea. Pentru a fi mai atractiv, am inclus atribute, precum: calendarul emoțiilor, firul magic, borcânașele cu cuvinte necunoscute, coșulețul cu povești, copacul care la finele activității a înverzit, a înflorit și a dat roade. Participanții au primit aplauze, cuvinte de recunoștință, medalii, diplome. Iată câteva din impresiile lor: „*Acest proiect ne-a redat buna dispoziție, ne-a îndemnat să citim în continuare, să atragem și mai multă atenție copiilor noștri.*” (Familia Ababii); „*Am descoperit și alte familii îndrăgostite de carte, pe proprii copii în altă ipostază, noi texte, sfaturi înțelepte. Vă mulțumim.*” (Familia Cojocari); „*Mi-a plăcut acest proiect, deoarece am fost alături de mama, de bunica, nu numai acasă, dar și la bibliotecă. Împreună ne-am simțit minunat.*” (Corina Leahu); „*Un proiect educativ, deopotrivă pentru copii și părinți. Un program frumos, util, cu suport emoțional.*” (Lidia Kulikovski).

O altă idee inovativă, pe care am realizat-o, a fost **workshop-ul „Ilustrează-ți cartea!”**. Activitatea a avut ca scop familiarizarea cititorilor cu modul de elaborare a unei cărți ilustrate. Workshop-ul s-a desfășurat în incinta bibliotecii, timp de două zile. În prima zi, participanții au creat textul cărții în baza unor cuvinte selectate, care formează contextul de poveste (balaur, copac fermecat, sabie, prinț, prințesă). Textul elaborat a fost împărțit în fragmente, iar fragmentele respective au fost repartizate pentru a fi ilustrate. Astfel, fiecare participant a primit câte o pagină din carte cu textul pe care trebuia să-l ilustreze. În ziua următoare, copiii au realizat macheta, coperta cărții. Textul, ilustrațiile și designul au fost îmbinate într-o carte deosebită cu genericul „Poveste fără sfârșit”.

A acțiunile realizate contribuie la îmbunătățirea imaginii bibliotecii în comunitate, la încurajarea și motivarea cititorului să citească. Biblioteca „Nicolae Titulescu” este utilă comunității din sectorul Botanica al municipiului. Toate aceste proiecte, idei inovative, munca noastră zi de zi denotă faptul, că profesia de bibliotecar e o artă, o artă de care ești îndrăgostit o viață. Iar atunci când ești îndrăgostit, realizezi lucruri frumoase și mărețe.

Aliona NOSATĂI,
șef Filiala „Nicolae Titulescu”,
BM „B.P. Hasdeu” Chișinău

ACTIVITATEA EXTRAMUROS – O STRATEGIE VIABILĂ A BIBLIOTECII

Este oare biblioteca instituția de organizare ideală a lecturii după principii și reguli stabilite? În unele surse biblioteconomice se evidențiază câteva postulate mai moderne: „*Mizele lecturii publice nu se bazează numai pe biblioteci*” sau „*În era Internetului trebuie să mergem să căutăm publicul acolo unde se află acesta*”. Care este totuși misiunea bibliotecii? se întreabă bibliotecarii. Dacă de-a lungul veacurilor bibliotecile erau orientate mai mult spre carte, acum interesul lor se concentrează mai mult pe utilizator și pe modul în care informația poate fi pusă la dispoziția acestuia. În contextul actual, biblioteca poate să-și realizeze misiunea doar în condițiile unei infrastructuri informatizate, susțin unii specialiști în domeniu. Alții sunt de părerea că numai utilizarea tehnologiilor moderne nu fac biblioteca „centru de informare și instruire, centru de cultură și agrement”.

Și noi, bibliotecarii de la Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Bălți, considerăm că acest factor nu este dominant. Desigur, tehnologiile moderne sunt un suport important, mai ales acum, când copiii de la o vârstă foarte mică mănuiesc mai bine un telefon mobil, un laptop, o imprimantă, un stick, un CD, decât o carte. Pentru a-i face pe copii să înțeleagă că și lectura își are rostul ei, noi am căutat permanent modalități de a susține cartea și biblioteca. Astfel, a fost amenajată „Odăița poveștilor” ca o reamplasare a Teatrului de Păpuși. A fost realizat un șir de proiecte: „Povestea Copilăriei. Joc-Lectură-Cunoaștere” (2009), „Colecția bibliotecii – sursă de informare pentru copii” (2010), „Lectura – cea mai bună învățătură” (2011-2012), Clubul „Albinuța” (2010-2012). În așa mod, ne orientăm continuu spre ceva nou. În conceptul nostru, o inovație se produce și prin inițiativă, creativitate, dinamism, curaj, istețime, pasiune. „Inovații sunt nu numai cele de cotitură în istoria umanității sau cele legate de dezvoltarea noilor tehnologii. Majoritatea inovațiilor referitoare la îmbunătățirea produselor sau a serviciilor se produc în biblioteci aproape zilnic. Inovația nu este altceva decât schimbarea”, menționează bibliologul Lidia Kulikovski¹³.

Un mediu propice inovării este și activitatea extramuros. O idee veche modificată și realizată la un nou nivel. Fără a prezenta definiții, analize și evaluări a acestui fenomen, despre care s-a scris și s-a vorbit nu o singură dată, vom încerca să punctăm ceea ce a reușit Biblioteca din Bălți.

13. Kulikovski, Lidia. Biblioteci versus inovații. In: *BiblioPolis*. 2009, nr. 1 (vol. 29), pp. 33-36.

Programul „Biblioteca vine la tine” a fost inițiat cu scopul de a merge la copii și de a le vorbi în mediul lor despre carte și lectură. Programul a fost gândit pentru o perioadă scurtă, însă funcționează deja de patru ani. Astfel, s-au încheiat niște relații de conlucrare cu Centrul de plasament temporar și reabilitare a copiilor, Centrul creștin de binefacere „Armata Salvării”, Centrul pentru copii cu disfuncții „Pro-Vita”. O bună parte din acești copii au devenit cititori ai bibliotecii.

În anul 2013, pentru a populariza și valorifica biblioteca, am derulat Proiectul „Cu mult drag pentru copiii bălțeni”. Proiectul a fost structurat în trei programe, două dintre care extramuros. „Aducem cartea în clasa ta” a fost destinat elevilor din școlile amplasate mai departe de bibliotecă. Obiectivul acestui program a fost de a familiariza copiii din diferite instituții de învățământ cu multitudinea și diversitatea documentelor de bibliotecă. Pentru ei au fost organizate medalioanele literare: „Cireșar cu cireșari – unde v-ați ascuns, ștregari?” – 65 de ani de la nașterea scriitorului Iulian Filip (Liceul „D. Cantemir”), „Guguță – eroul de succes al copiilor”, acesta fiind motto-ul activităților de promovare a creației scriitorului Spiridon Vangheli în anul 2013 – „Anul Vangheli” (în școlile alolingve), „Istorieare despre Neștiilă” – 105 ani de la nașterea scriitorului Nicolai Nosov (Școala Nr. 9), ora poveștilor „În palat la motanul încălțat...” – 385 de ani de la nașterea lui Charles Perrault (Liceul „N. Gogol”), ora literară „Sfaturi și povește spuse cu blândețe”, din Codul bunelor maniere (Liceul „M. Gorki”).

Pentru preșcolari s-au organizat câteva activități care au inclus metode complexe de realizare: lectură, pictură, înscenări, concursuri, integrale, jocuri etc. În grădinițele Nr. 7 și Nr. 18 au fost desfășurate ore de lectură: „Fiți cuminiți întotdeauna/ Și fiți buni, copiii mei!...” (135 de ani de la nașterea scriitoarei Elena Farago), „ABC-ul celor mici cu broscuțe și arici” despre creația scriitoarei Silvia Ursache, „Poezii din care creștem mari” din opera scriitoarei Agnia Barto. Iar pentru discipolii de la Centrul de plasament și reabilitare a copiilor au fost organizate două medalioane literare: „Versuri-licurici pentru dragi pici”, către Ziua Mondială a Poeziei și „Scriitorul care aduce zâmbetul”, către 65 de ani de la nașterea scriitorului Constantin Dragomir. Aceste activități au avut loc în cadrul programului extramuros „Cu cartea la cei mici”, scopul lor fiind popularizarea creației scriitorilor pentru copii și stimularea interesului pentru literatură și lectură de la o vârstă cât mai mică.

Pe parcursul anului, biblioteca s-a manifestat și ca partener în două proiecte: „Cartea – cheia către sufletul copilului”, realizat de Liceul Teoretic

„M. Eminescu” și „Cartea. Muzica. Copilăria”, realizat la Școala de Arte „C. Porumbescu”. Astfel, a fost reliefat rolul bibliotecii în comunitate.

Impactul acestui domeniu nu se rezumă doar la unele statistici de bibliotecă. Programele extramuros ne-au scos din limitele tradiționale ale activității, oferindu-ne o conexiune mai bună cu comunitatea – în cazul nostru cu instituțiile pentru copii din diferite cartiere ale municipiului. Unul din cele mai importante aspecte este faptul că echipa bibliotecii a înțeles că prin această formă de lucru noi putem să ne consolidăm ca centru comunitar. Pentru asta însă trebuie să muncim mult, iar capacitatea de a merge înainte trebuie să o găsim în noi și în utilizatorii noștri.

*Ana BOTEZAT, Natalia FOTESCU,
Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Bălți*

LUDOTECA – SERVICIU COMUNITAR

Ludoteca poate fi considerat un spațiu de antrenament creativ, care are ca rezultat apropierea copilului de carte și de bibliotecă, este un loc de învățare și divertisment, de socializare, unde copiii vin cu mare bucurie să asculte povești, să citească o pagină cu voce tare, să răsfoiască o carte, să participe la diverse activități adecvate vârstei și să se joace.

Tendința spre cunoaștere și informare determină Biblioteca Publică Crihana Veche, Cahul să organizeze diverse programe educative și creative. Pornind de la ideea că cititul îi deschide copilului noi orizonturi, îl ajută să exploreze noi lumi, îi stimulează curiozitatea, am inițiat Proiectul „Copiii și părinții citesc”, care a avut ca scop cultivarea deprinderii de lectură și altoirea dragostei de carte la copiii cu vârste de la 1 la 5 ani. Ne-am propus să-i învățăm pe micuți să aprecieze lectura și cărțile de la vârstă fragedă, până a învăța să citească.

Ne-am axat pe două obiective prioritare:

- crearea unui spațiu în bibliotecă destinat picilor;
- antrenarea a 50 de micuți în activități de lectură, jocuri, evenimente culturale și educative împreună cu părinții.

Se știe că pasiunea pentru citit începe încă din copilărie, când cei mici sunt fascinați de cuvintele părinților care le citesc, le povestesc diferite întâmplări sau le prezintă lumea înconjurătoare. Așadar, membrii familiei sunt primii care pot cultiva copiilor dragostea față de carte și lectură. Acest lucru depinde însă foarte mult de atitudinea lor și de faptul cum știu aceștia să-și încurajeze copilul. Iată de ce ne-am propus să organizăm o masă

rotundă cu genericul: „Cum poți să-i faci pe cei mici să iubească cititul?”, cu participarea unui psiholog, a bibliotecarilor, educatorilor, învățătorilor, care au oferit părinților sfaturi, recomandări.

În continuare, părinții au fost motivați să vină la bibliotecă și să le citească micuților, cu voce tare, din cărțile-jucării dedicate lor, să se implice în desfășurarea acțiunii, astfel încât sesiunea de citire să se transforme într-un joc de roluri, acesta ajutându-l pe copil să-și cultive imaginația, să-și dezvolte vocabularul, dar și să descopere mai multe despre lumea înconjurătoare. Jocurile și lectura au fost cele mai importante ocupații ale picilor în acest proiect și, în același timp, principalul izvor de noi experiențe și de cunoaștere.

Pentru a-i face pe copii să simtă la intensitate maximă evenimentele din cărțile citite, voluntarii bibliotecii au înscenat povești prin intermediul unui teatru de păpuși cu genericul: „Personaje preferate din povești adunate”. Un adevărat exercițiu de imaginație și creativitate l-au constituit atelierul de desen „Să pictăm cu degețelul” și atelierul de creație „Top model – prichindel”.

În concluzie, menționăm că activitățile din proiect:

- au contribuit la facilitarea accesului copiilor de vârstă mică la lectură, motivându-i să îndrăgească cartea;
- au oferit micuților oportunitatea de a însuși aptitudini legate de citit, care mai târziu se vor transforma în necesitate;
- au consolidat cunoștințele părinților despre educația copilului lor prin intermediul lecturii.

Realizarea Proiectului „Copiii și părinții citesc” a fost posibilă grație finanțării din partea Ambasadei SUA în Republica Moldova și susținerii de către partenerii noștri: Administrația publică locală, care a contribuit cu mijloace financiare pentru achiziția mobilierului și acoperirea cheltuielilor administrative, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” și Grădinița de copii „Clopoțel” din localitate, pedagogii oferindu-se să ne ghideze în activități.

Maria CUDLENCO,
director, Biblioteca Publică Crihana Veche, Cahul

SERVICII INOVATIVE DE BIBLIOTECĂ PENTRU COPIII AFLAȚI ÎN DIFICULTATE

*„N-ai decât să întinzi mâna spre bibliotecă
și să chemi la tine acest talisman fără de preț: CARTEA”*

(Charles de Montesquieu)

Biblioteca Publică pentru Copii din comuna Țibirica, raionul Călărași este orientată mereu spre extinderea și diversificarea serviciilor oferite, spre sporirea potențialului informațional. Toate acestea se realizează cu scopul satisfacerii celor mai variate interese și necesități de informare ale tinerilor beneficiari, inclusiv ale celor aflați în dificultate.

O bibliotecă publică din spațiul rural nu rezistă în timp dacă nu trăiește cu realizările și nu se implică în rezolvarea problemelor comunității. În prezent biblioteca noastră oferă servicii moderne, participă în proiecte de dezvoltare comunitară, provoacă și organizează evenimente comunitare, dezvoltă parteneriate comunitare eficiente. Deci, este o instituție care susține orice efort al comunității, orientat spre cunoaștere, cultură, informare, asigurarea libertății de expresie, impunându-se ca bibliotecă activă, inovatoare. Noile servicii publice, bazate pe necesitățile comunității și tehnologiile moderne de informare și comunicare, îmbogățesc vizibil calitatea vieții tinerilor, favorizează dezvoltarea durabilă a localității, creșterea potențialului de lectură, dezvoltarea intelectuală a copiilor și îmbunătățirea performanțelor școlare ale acestora. Biblioteca a devenit un loc de socializare atât pentru membrii comunității în ansamblu, cât și pentru copiii aflați în dificultate, spațiu de întâlnire a acestora, o alternativă sigură de petrecere a timpului liber. Biblioteca oferă posibilitatea de a îmbina plăcutul cu utilul, participând în cadrul diferitor activități culturale și cognitive. Pe lângă metodele tradiționale de activitate, eficiența cărora a fost demonstrată pe parcursul mai multor ani, am creat noi servicii, specifice unei biblioteci moderne, pe care le vom prezenta în continuare.

Pentru susținerea copiilor aflați în dificultate, am inițiat **Proiectul „BIBLIOTECA te iubeste!”**, care prevede diverse activități de lectură, distractive, întâlniri relaxante cu surprize plăcute, care par a fi simple, dar foarte importante. Deoarece părinții acestor copii nu întotdeauna le pot oferi îngrijirea convenită, căldura maternă, sfaturile de care au nevoie, îi atragem la bibliotecă, implicându-i în diferite activități. Le propunem lecturi care au legătură cu viața lor, fac referire la situații și personaje cu care se pot identifica. Celor pasionați de sport le oferim articole, informații despre diferite sporturi, posibilitatea de a juca șah și alte jocuri online. Celor

interesați de arta cinematografică le propunem informații despre filme și actori, posibilitatea de a viziona filme, povești preferate la calculator. De asemenea, oferim oportunități de dezvoltare și formare personală, însușire a deprinderilor de viață independentă, posibilități de învățare și informare pe diverse teme care îi interesează (de exemplu, remedii pentru sănătate, educația sanitară și modul sănătos de viață, drepturile copiilor, prevenirea violenței în familie, îngrijirea plantelor de cameră, menținerea unui acvariu, îngrijirea păsărilor de colivie etc).

Cu scopul de a stimula și valorifica potențialul creativ al copiilor, organizăm concursuri de desene pe care le expunem în bibliotecă. Serviciul „Comunicarea audio-vizuală la bibliotecă” le ajută copiilor să comunice cu părinții plecați la muncă peste hotare, motivându-i astfel să deschidă cât mai des ușile bibliotecii. Prin programul „Pregătirea temei pentru acasă” contribuim la ridicarea performanțelor școlare ale copiilor, oferindu-le diverse informații, susținere în realizarea referatelor, portofoliilor, ateliere de instruire („Cum să facem un poster” ș.a.). Un alt serviciu pe care îl prestăm și aduce avantaje membrilor comunității este scanarea documentelor. De exemplu, prin scanarea analizelor medicale membrii familiei, care sunt plecați peste hotare, se pot informa despre starea sănătății copiilor sau părinților rămași acasă.

Depunem toate eforturile pentru a apropia copiii de bibliotecă, pentru a-i antrena în activitatea bibliotecii și în viața comunității. Biblioteca organizează periodic campanii de generare a valorii serviciilor pe care le oferă, acțiuni de promovare prin intermediul rețelelor de socializare, materialelor promoționale destinate părinților, bunicilor, copiilor și adolescenților. Se observă o creștere a gradului de implicare a profesorilor, educatorilor, asistentului social în atragerea copiilor la lectură.

După fiecare activitate desfășurată urmează „O poză la bibliotecă pentru mămică mea”. Cu ajutorul aplicației PiZap, facem colaje de fotografii cu copiii participanți la activitățile noastre, pe care le trimitem părinților peste hotare, le postăm pe pagina de facebook. Astfel, părinții văd cum copiii lor sunt antrenați în activitățile extrașcolare. Ei stau cu ochii pe noi, ne apreciază, ne urmăresc permanent, așteptând postări noi despre activitatea copiilor în cadrul bibliotecii. Iar copiii simt că nu sunt singuri, că sunt importanți și asta îi încurajează și îi motivează mult.

Alfabetizarea informațională a acestui grup de copii este printre prioritățile bibliotecii. Realizăm Programul „**Învăță să te informezi**”, care include ore de inițiere în utilizarea computerului și Internetului. Realizăm periodic ore de instruire, materiale informative, pliante cu tema:

„Deschizi o carte, descoperi un univers”, „Ai dreptul să știi”, „Acces la informație: pas cu pas”, „Informează-te ca să fii puternic”, „Ești informat – ești protejat”, „10 reguli pentru o navigare sigură și plăcută pe Internet”, „Sfaturi utile pentru utilizatorii rețelelor de socializare” ș.a. Pentru a verifica cunoștințele, potențialul de utilizare a diverselor surse de informații, organizăm concursuri pentru cei mai abili navigatori pe Internet.

Scopul principal al acestor activități este de a apropia de carte aceste categorii de copii, de a diminua singurătatea și greutatea cu care se confruntă, de a le oferi șansa de a cunoaște și a lega prietenii cu alți copii la bibliotecă, de a scăpa de plictiseală într-un mod util și distractiv. Ne străduim să le oferim acestor copii o viață cât mai apropiată de cea a unui copil obișnuit, ca să nu mai resimtă atât de dureros sărăcia, problemele familiare și, mai ales, marginalizarea la care sunt supuși uneori. Dorim ca biblioteca să fie pentru ei o a doua familie care îi ocrotește și îi ajută să crească fericiți! În viitor, sperăm să diversificăm activitatea bibliotecii prin dezvoltarea unor servicii noi și să extindem astfel aria de încadrare a copiilor aflați în dificultate în procesul de instruire, formare, comunicare, socializare. Biblioteca va fi întotdeauna instituția pe care copiii o vor vizita pentru lectură și studiu, pentru a descoperi lumea imensă a informației, pentru a comunica și a se odihni în mod creativ. Susțin ideea bibliotecarului modern, care învață continuu, pentru a fi util și a se remarca în comunitate prin provocarea interesului față de tot ce este nou și prin pasiunea de a munci. A munci cu pasiune și inspirație înseamnă a depune în tot ce faci o fărâmbă din sufletul tău, înseamnă a te bucura de satisfacția succeselor obținute.

Raisa BORDEI,
director, Biblioteca Publică pentru Copii Țibirica, Călărași

„AUTODEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII”: Program de formare pentru adolescenți la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

În „Manifestul IFLA/UNESCO pentru biblioteca publică” se stipulează că biblioteca este „poarta locală spre cunoaștere, oferă condițiile de bază pentru învățarea pe tot parcursul vieții, câștigarea independenței în luarea deciziilor și dezvoltarea culturală a individului și a grupurilor sociale”.

Pentru fiecare categorie de utilizatori, bibliotecile trebuie să dezvolte servicii în conformitate cu necesitățile și interesele lor, să anticipeze anumite cereri venite din partea publicului.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” este preocupată în permanență de aspectul diversificării serviciilor și programelor pe care le oferă utilizatorilor săi, începând de la copiii cei mai mici și până la adolescenți, părinți, educatori, cadre didactice, cercetători, scriitori, ilustratori de carte, editori etc.

Repertoriul de servicii și activități al bibliotecii are la bază recomandările mai multor standarde ale IFLA, precum ar fi „Biblioteca publică: Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare”, „Ghidul pentru servicii de bibliotecă destinate copiilor”, „Ghidul serviciilor de bibliotecă destinate copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani”, „Ghid pentru servicii de bibliotecă destinate tinerilor”.

În ultimii ani, printre prioritățile bibliotecii este și diversificarea serviciilor și programelor destinate adolescenților, mai ales a celor orientate spre promovarea alfabetizării în diferite domenii, inclusiv a alfabetizării informaționale.

Din 2013 biblioteca desfășoară un program pentru adolescenți „Autodezvoltarea personalității”, care are ca scop formarea cunoștințelor și abilităților necesare în procesul de autodezvoltare și învățare pe parcursul întregii vieți.

Necesitatea unui astfel de program a fost determinată în procesul de studiere a intereselor adolescenților, care sunt utilizatori și non-utilizatori ai bibliotecii. S-a constatat interesul sporit pentru astfel de programe, dar care sunt oferite contra plată de mai multe instituții și organizații. Am considerat oportună oferirea gratuită de către bibliotecă a unui program de susținere a dezvoltării personale, prin atragerea partenerilor voluntari, pentru a asigura oportunități egale tuturor adolescenților.

În 2013 și 2014, programul a fost realizat în parteneriat cu Centrul de Instruire și Dezvoltare „Globo”, iar în continuare se caută și alți colaboratori în desfășurarea activităților. Este important ca voluntarii, formatorii implicați în realizarea acestui program să fie tineri, persoane motivate de a produce schimbarea în societatea noastră. În acest sens, inițiativa lui Victor Drosu, liderul Centrului „Globo”, a unui tânăr cu studii universitare și de masterat peste hotare, de a colabora cu biblioteca în prestarea unui program de formare pentru tineri a fost acceptată cu multă deschidere.

Între Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Centrul de Instruire și Dezvoltare „Globo” a fost încheiat un acord de parteneriat, în care au fost stabilite responsabilitățile părților. Biblioteca și-a asumat recrutarea participanților, asigurarea cu spațiu, suport informațional și logistic, promovarea programului, precum și participarea bibliotecarilor ca formatori. Centrul „Globo” a fost responsabil de asigurarea trainerilor, a materialelor pentru participanți. Temele acțiunilor din cadrul programului au fost selectate în corespundere cu interesele grupului-țintă.

Obiectivele programului „Autodezvoltarea personalității” sunt următoarele: 1) organizarea unui ciclu de seminare (de la 4 la 8) pentru adolescenți; 2) stimularea conștientizării de către adolescenți a necesității autodezvoltării și învățării pe parcursul întregii vieți; 3) formarea la adolescenți a cunoștințelor și abilităților practice necesare procesului de autodezvoltare și învățare pe parcursul întregii vieți.

Grupul-țintă spre care este orientat programul sunt adolescenții de 14-18 ani. În 2013 au participat la acest program 26 de elevi din 16 licee și colegii din Chișinău și suburbiile municipiului, iar în 2014 au absolvit programul 31 de elevi de la 17 licee și colegii din Chișinău, Orhei și s. Mereni, Anenii Noi. De fapt, numărul de participanți l-a depășit considerabil pe cel optimal de 10-15, ceea ce demonstrează interesul și cererea sporită a adolescenților pentru astfel de programe.

Pentru a recruta participanții, anunțul a fost afișat în bibliotecă, licee și colegii, s-a publicat pe site-ul web, blogul, pagina de Facebook ale partenerilor, s-a discutat cu utilizatorii și non-utilizatorii bibliotecii. Am constatat că cea mai eficientă cale de a informa potențialii participanți, chiar și în cazul adolescenților prezenți preponderent în spațiul virtual, rămâne a fi deocamdată comunicarea personală.

În faza pilot a programului, desfășurată în 2013, au avut loc 8 seminare cu următoarele teme: *Time management; Mind mapping; Metode și tehnici de memorizare; Codul bunelor maniere; Tehnici de citire rapidă; Redactarea CV-ului și a scrisorilor de motivație; Inițiere în drepturile omului;*

Leadership și dezvoltarea abilităților de comunicare. Pentru a facilita participarea tuturor doritorilor la seminare, acestea se organizau duminică și astfel programul s-a extins pe o perioadă de două luni. Din discuțiile cu adolescenții am tras concluzia că este o durată prea lungă, interesul lor se poate diminua și deja la a doua fază, ținând cont de lecțiile învățate, numărul seminarelor a fost redus la 4: *Time management, Mind mapping, Tehnici de citire rapidă, Redactarea CV-ului și a scrisorilor de motivație.* De fiecare dată, tematica seminarelor se poate schimba în dependență de preferințele grupului-țintă.

Metodele și tehnicile de instruire non-formală aplicate în cadrul seminarelor au fost variate: prezentări, demonstrații, discuții facilitate și activități în grup, exerciții, studii de caz, jocuri de rol și jocuri. La fiecare seminar formatorii și bibliotecarii le recomandau participanților surse de informare (cărți, resurse din Internet) la temele respective.

Comunicarea între participanții la program și formatori s-a produs și în perioada dintre seminare prin e-mail și Facebook. Fiecare dintre ei a primit prin e-mail prezentările în PowerPoint, materialele auxiliare, listele cu sursele informaționale recomandate. Astfel, ei au fost îndrumați să-și constituie un dosar cu diverse materiale la temele incluse în program, pe care în continuare să-l completeze și să-l utilizeze eficient.

Echipa de implementare a programului a solicitat un feedback de la participanți după fiecare seminar, întrebând ce le-a plăcut și ce nu le-a plăcut. La încheierea programului ei au răspuns la un chestionar și și-au expus părerile despre program în cadrul unei ședințe de totalizare.

Rezultatele feedback-ului expuse în acest articol sunt de la faza pilot a programului. Prima întrebare din chestionar s-a referit la sursa de unde au aflat participanții despre program. Cei mai mulți (14) au fost informați de către bibliotecari, 5 au aflat de la părinți, 4 de la profesori, 3 din Internet, 1 de la colegi, 1 de la trainerii. Participanții au fost rugați să aprecieze autenticitatea informației, utilitatea informației, prestația trainerilor, calitatea materialelor și suficiența timpului. Calificativul „excelent” cei mai mulți l-au atribuit pentru prestația trainerilor și calitatea materialelor. Cu „foarte bine” au fost apreciate autenticitatea și utilitatea informației, suficiența timpului. Foarte puțini au atribuit calificativul „mediu”, iar calificativele „slab” și „foarte slab” nu au fost aplicate.

Cât privește subiectele seminarelor, cel mai mult au fost apreciate *Tehnici de citire rapidă* (16); *Time management* (14); *Metode și tehnici de memorizare* (14); *Mind mapping* (13); *Inițiere în drepturile omului* (13); *Leadership și dezvoltarea abilităților de comunicare* (13); *Codul bunelor*

maniere (12); *Redactarea CV-ului și a scrisorilor de motivație* (11). Dar răspunsurile la întrebarea despre utilitatea temelor a schimbat surprinzător clasamentul: *Time management* (19); *Redactarea CV-ului și a scrisorilor de motivație* (19); *Mind mapping* (15); *Inițiere în drepturile omului* (15); *Metode și tehnici de memorizare* (14); *Leadership și dezvoltarea abilităților de comunicare* (10); *Codul bunelor maniere* (9); *Tehnici de citire rapidă* (7). Deci, respondenții sunt conștienți că anumite subiecte, chiar dacă nu sunt foarte atractive, le oferă cunoștințe și abilități necesare în viața lor socială și profesională.

Pentru organizatorii programului „Autodezvoltarea personalității” a fost important să afle dacă participanții doresc să participe și la alte programe similare și ce teme și-ar dori. Cei 24 de participanți, care au răspuns afirmativ la această întrebare, au nominalizat 35 de teme noi. Subiectele solicitate sunt diverse: *Cum să-ți alegi profesia; Arta oratorică; Marketing; Advertising; Despre discriminare; Dependența de alcool, droguri etc.; Pregătirea viitorilor jurnaliști; Blogging; Tehnici de autoapărare; Business skills; Comunicarea on-line; Cum să scapi de timiditate și altele.*

În cadrul întrunirii de finalizare a programului, adolescenții au relatat despre aplicarea în practică a cunoștințelor și abilităților obținute în cadrul programului. Cei mai mulți dintre ei au folosit metodele de organizare eficientă a timpului, tehnicile de memorizare, metoda mind mapping (gândire radiantă) la istorie, literatură, geografie.

Analizând rezultatele chestionarului și cele menționate de adolescenți la întrunire, putem afirma că acest program are un feedback pozitiv, este în concordanță cu interesele și preocupările grupului-țintă. Pentru noi, ca bibliotecari, este semnificativ și faptul că 14 dintre participanții în program, care nu erau beneficiari ai bibliotecii, au solicitat să-și ia un permis de utilizator.

Programul „Autodezvoltarea personalității” va fi desfășurat în continuare în Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, implicând și alte organizații non-guvernamentale ca parteneri.

Bibliografie:

1. *IFLA/UNESCO Manifestul bibliotecii publice 1994*. [Accesat 23.03.2015] Disponibil: <http://archive.ifla.org/VII/s8/unesco/roma.pdf>
2. *Biblioteca publică: Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare* / trad. din limba engl.: Irina Digodi, Vladimir Dunduc; red. șt.:

- Eugenia Bejan; Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (IFLA), Asociația Bibliotecarilor din R. Moldova. Chișinău: Epigraf, 2007. 92 p. ISBN 978-9975-924-57-3.
3. *Ghid pentru servicii de bibliotecă destinate copiilor*. [Accesat 23.03.2015] Disponibil: <http://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/guidelines-for-childrens-libraries-services-ro.pdf>
 4. *Ghid pentru servicii de bibliotecă destinate tinerilor*. [Accesat 23.03.2015] Disponibil: <http://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ya-guidelines2-ro.pdf>

Eugenia BEJAN,
director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

БЕЗОПАСНЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ – НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕТСКОЙ БИБЛИОТЕКИ

Того, кто не задумывается о далеких трудностях, поджидают близкие неприятности.
(Конфуций)

Дети, даже маленькие, могут очень хорошо понимать современную технологию, лучше чем их учителя или родители. Сегодня они знают только тот мир, в котором технология вплетена в каждый аспект их жизни. Она наполняет информацией их дружбу, образование и их понимание окружающего мира и людей. Информационные технологии, особенно Интернет, разделили реальность на две сферы: естественную и оцифрованную. События и изменения в одной из них уравновешиваются информационным влиянием на другую.¹⁴

Распространение персональных компьютеров, телекоммуникаций привело к тому, что проблемы информатики приобрели ярко выраженный социальный характер. Вместе с этим возникла необходимость позаботиться о безопасности массы людей, в том числе и детей, стремительно ворвавшихся в мир информационных технологий, не обладая при этом необходимыми знаниями и навыками. В „Руководящих указаниях для директивных органов по защите ребенка в онлайн-среде” отмечается: „У нас установлен законом возраст, с наступлением которого разрешается потребление спиртных напитков, и возраст, с наступлением которого разрешается водить автомобиль, но нет никаких авторитетных рекомендаций о возрасте, с которого дети могут безопасно самостоятельно выходить в интернет или писать текстовое сообщение другу на своем сотовом телефоне”¹⁵.

Согласно исследованию, проведенному российскими учеными в 2009-2010 гг., подавляющее большинство подростков выходят в сеть без какого-либо контроля или ограничений со стороны родителей¹⁶. С

14. Цымбаленко, С. Б. Влияние Интернета на российских подростков и юношество в контексте развития российского информационного пространства. Disponibil pe Internet: <http://mic.org.ru/4-nomer-2012/162-vliyanie-interneta-na-rossijskikh-podroستkov-i-yunoshestvo-v-kontekste-razvitiya-rossijskogo-informatsionnogo-prostranstva>

15. Руководящие указания для директивных органов по защите ребенка в онлайн-среде. Disponibil pe Internet: <http://www.itu.int/en/cop/Documents/guidelines-policy%20makers-r.pdf>

16. Пойманные одной сетью: социально-психологическое исследование представлений детей и взрослых об Интернете / Г. Солдатова и др. Disponibil pe Internet: http://www.razbiraeminternet.ru/files/chrestomathy/article_24.pdf

началом эпохи планшетов, смартфонов и бесплатного Wi-Fi проблема еще более усугубилась.

Возможности реального контроля уменьшились, в то же время интернет для детей, и особенно подростков – нечто интересное, развлекательное, приятное, полезное и дружелюбное. Это место, где они чувствуют себя в безопасности. Вернее, не чувствуют опасности.

Кто может помочь подростку сориентироваться в мире информационных технологий? Родители? Школа? Библиотека?

Согласно вышеприведенному исследованию, родители считают, что научить ребенка безопасности в сети – дело школы. Такого же мнения придерживаются и специализированные сайты по онлайн-безопасности^{17, 18}. Исследование *RISKS and safety on the internet*¹⁹ показывает, что 63% европейских школьников получили советы по пользованию Интернетом от родителей, а 58% от учителей, причем в неблагополучных семьях и более бедных странах роль учителей значительно возрастает. В исследовании, проведенном в 2011 г. в Молдове²⁰, ключевая роль отводится волонтерам из неправительственных организаций и учителям информатики. Следует отметить, что ни в одном из исследований не говорится о возможностях библиотек в этом вопросе.

Но Информатика, давая знания о фундаментальных свойствах информации и информационных процессов и обучая использованию средств обработки информации (т.е. информационным технологиям), не ставит своей целью формирование у учащихся ценностных ориентиров и ограничителей в использовании информации.

Важнейшим фактором успешной профессиональной и непрофессиональной деятельности, а также социальной защищенности личности в информационном обществе является информационная культура²¹, концепция которой выходит за рамки информационно-комму-

17. <http://www.siguronline.md>

18. <http://sigur.info/>

19. Risks and safety on the internet. Disponibil pe Internet: <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20%282009-11%29/EU-KidsOnlineIIReports/D4FullFindings.pdf>

20. Copiii din Republica Moldova: si(n)guri online?: studiu privind siguranța copiilor online. Disponibil pe Internet: http://lastrada.md/publicatii/ebook/Siguranța_copiilor_pe_net.pdf

21. Гейн, А. Г. Концепция формирования информационной культуры у учащихся общеобразовательных учреждений. Disponibil pe Internet: <http://files.school-collection.edu.ru/dlrstore/7ee38e4f-8909-4c1f-abbf-e26cb-5ff4f54/235.pdf>

никационных технологий и включает в себя обучение, критическое мышление и поведенческие навыки в пределах и вне профессиональных и образовательных границ²².

А формирование информационной культуры на сегодняшний день получило свое развитие прежде всего как практическая деятельность публичных библиотек и библиотек общеобразовательных учреждений²³.

Кроме того, библиотеки призваны держать связь с сообществами и воспитывать и обучать людей, а библиотекари могут выступать в качестве преподавателей и консультантов, а не только хранителей ключей или привратников Интернета²⁴. Согласно рекомендациям ЮНЕСКО, библиотекам следует проводить тренинги по использованию Интернета для своих пользователей, привлекая их внимание к сомнительному происхождению и потенциальной ненадежности части размещенной там информации. Библиотекарям следует поддерживать тренинги для школьных учителей по поиску и использованию онлайн-ресурсов, созданных для детей и несовершеннолетних, а также принимать участие в обучении детей ответственному использованию Интернета.²⁵

Следовательно, именно библиотеке должна принадлежать ключевая роль в обучении безопасному использованию информационных технологий.

Исходя из того, что безопасность онлайн – это сложное понятие, с множеством аспектов, к которым относятся: физическая безопасность, психологическая безопасность, репутация онлайн²⁶, – разовых мероприятий, таких как, например, День безопасного Интернета, для раскрытия темы недостаточно. Поэтому мной была инициирована программа по формированию информационной культуры подростков **„Безопасные информационные технологии“**. Это первая программа такого рода не только в Кишиневе, но и в Молдове в целом.

22. Рекомендации ИФЛА по медийной и информационной грамотности 2011. Disponibil pe Internet: <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/media-info-lit-recommend-ru.pdf>

23. Tcaci, Lilia. Cultura informației: prioritate a bibliotecilor în societatea cunoașterii. Disponibil pe Internet: <http://www.slideshare.net/cdbclub/l-tcaci-conferinte-zonale-2012>

24. 10 ways to make a public library work / Update your libraries. Disponibil pe Internet: <http://www.ifla.org/files/assets/public-libraries/publications/10-ways-to-make-a-public-library-work.pdf>

25. Рекомендации ИФЛА/ЮНЕСКО к Интернет-манифесту. Disponibil pe Internet: <http://www.ifap.ru/ofdocs/ifla/ifla11.pdf>

26. <http://www.siguronline.md/rus/o-nas>

Необходимые знания были получены сотрудниками отдела „Медиа-атка” на онлайн-курсах „Безопасные информационные технологии - 2012”, организованных на портале международного сотрудничества и поддержки гражданского общества в регионе Восточной Европы и Средней Азии *Civicportal.org*.

„Безопасность – это процесс, а не результат”, – писал Брюс Шнайер²⁷, американский криптограф, писатель и специалист по компьютерной безопасности, чьи слова стали девизом нашей программы.

Цель программы: Развитие у подростков навыков безопасного использования информационных технологий.

Достижение этой цели предусматривает решение ряда задач. К ним относятся:

- раскрытие роли информационных технологий в развитии общества;
- формирование у подростков умения действовать в новой информационной среде;
- формирование понятий о культуре и этике в сфере ИТ;
- стимулирование самообразования в области безопасного использования ИТ;
- продвижение в подростковой среде имиджа библиотеки как информационного центра.

В качестве целевой аудитории мы выбрали учащихся 6-9-х классов.

Деятельность в рамках программы проходила в несколько этапов:

1. Подписание партнерских соглашений с учебными заведениями.
2. Проведение лекций по формированию информационной культуры, которые были сгруппированы нами в 5 модулей: Влияние ИТ на физическое здоровье; Влияние ИТ на психическое здоровье человека; Зависимость; Защита личности в сети; „Незваные гости” – вирусы, спам и др.
3. Разработка группами участников собственных проектов в различной форме: фильм, презентация, постер (практическое задание в рамках модуля „Я в мире информационных технологий”).

Методы обучения: Презентации, в том числе PowerPoint, демонстрации, дискуссии, работа в группах, тесты, ролевые игры.

27. http://ru.wikipedia.org/wiki/Шнайер,_Брюс

Описание деятельности:

На первом занятии подростки узнают значение нового термина „информационные технологии”, а затем, в игровой форме, учатся различать что среди окружающих их предметов относится к информационным технологиям, а что – нет.

На следующем этапе, используя метод *brainstorming*, мы определяем, какие опасности поджидают нас в мире ИТ, разграничивая их на опасности для компьютера и опасности для пользователя. Важно, чтобы участники поняли: в безопасности не существует готовых рецептов. Можно только указать направление: на что нужно обратить внимание, чем пренебречь, что сделать обязательно.

В первую очередь следует обратить внимание на здоровье. В рамках модуля „*Влияние ИТ на физическое здоровье*” мы рассматриваем наиболее частые болезненные симптомы, связанные с влиянием электронных медиа. Учитывая, что лучше всего усваивается вывод, сделанный самостоятельно, мы предлагаем ребятам ролевые игры.

Модуль „*Влияние ИТ на психическое здоровье человека*” рассматривает следствия перегрузки нервной системы, виды информационных стрессов; специфические компьютерные стрессоры; критическое значение объема времени, проводимого ежедневно за компьютером. Материал цикла довольно сложный. Чтобы облегчить его восприятие, мы используем аудио- и видеоматериалы, предлагая ребятам после просмотра или прослушивания сделать выводы применительно к себе.

„*Техника - хороший слуга, но плохой хозяин*” – таково мотто модуля, рассказывающего о зависимости. Как подростки используют компьютер, в какие игры играют, что привлекает в игре, основные типы интернет-зависимости; психологические симптомы; с чего начинается зависимость – вот круг вопросов, рассматриваемых в рамках модуля. В заключение участники по желанию прошли тестирование. Анализируя результаты, мы выявили, что в каждой группе есть несколько детей, находящихся на грани зависимости.

Учитывая тот факт, что в подростковой среде зависимость от компьютера уступает место зависимости от мобильного телефона, мы предлагаем рассмотреть три типа владельцев телефонов: „киборги”, „зависимые” и „непривязанные”²⁸. Следует отметить, что большинство подростков 7-9-х классов относят себя к „зависимым”, причисляя к „непривязанным” старшее поколение.

28. Зависимость от мобильного телефона. Disponibil pe Internet: http://knowledge.allbest.ru/psychology/2c0a65635b3bc78b5d53a89521306d27_0.html

Одной из основных функций сети Интернет является общение. Именно на общение в первую очередь направлены ролевые игры, деятельность тематических порталов, а также социальных сетей, которым и посвящен модуль „*Защита личности в сети*”. Вышеуказанные исследования отмечают, что дети не осознают потенциальных опасностей онлайн общения, или пренебрегают ими. Для того чтобы изменить мнение, мы просим их для начала представить себе, какие неприятности могут произойти с ними в обычном парке аттракционов. Осознав, что даже в специально созданном для развлечений парке их могут поджидать неприятности, ребята с большей готовностью включаются в диалог о проблемах социальных сетей.

Выяснилось, что дети и молодые люди совершенно не думали о том, что если они не предпримут специальных шагов для ограничения доступа, например, установив свой профиль „секретным” или „только для друзей”, то будут полностью открыты для просмотра всем и каждому. Это делает их уязвимыми для интернет-хищников.

В общем, сайты общения в социальных сетях выявили проблему, связанную с тем, как управлять контентом, создаваемым пользователями, который является одной из функций, присущих Web 2.0.²⁹ Поэтому в рамках модуля мы предлагаем обсудить 4 главных табу для пользователей социальных сетей³⁰, а также рассматриваем такие понятия, как *кибер-буллинг*, *кибер-моббинг*, рассказывая что делать: чтобы не стать жертвой; если ты стал жертвой кибер-буллинга, моббинга; если ты стал очевидцем кибер-буллинга, моббинга и т.д.

Сегодня вряд ли кто будет спорить о том, что защищаться от вирусов надо. Вирусные угрозы отличаются впечатляющие скорости распространения. По теоретическим прогнозам, распространение „инфекции” по всей сети Интернет сегодня может произойти минимум за 15 минут, максимум – за несколько часов. Следовательно, пользователю Интернета необходимо знать основные признаки проявления вирусов, их виды, пути проникновения и способы защиты от них. Модуль „*Незваные гости*” - *вирусы, спам и др.* рассказывает ребятам об этом, а также об оценке сайтов, отборе, анализе и хранении информации, создании резервных копий. Отдельное внимание мы уделяем

29. Руководящие указания для директивных органов по защите ребенка в онлайн-среде. Disponibil pe Internet: <http://www.itu.int/en/cop/Documents/guidelines-policy%20makers-r.pdf>

30. <http://m.obozrevatel.com/culture/chego-ne-stoit-delat-v-sotsialnyih-setyah.-4-glavnyih-tabu.htm>

вредоносной программе Trojan.Winlock, которая привела подростка к суициду, когда ноутбук, которым он воспользовался в отсутствие родителей, был заражен.³¹ Таким образом, мы видим, что отсутствие информации может стоить жизни.

После каждого из модулей мы предлагаем полезные ссылки, стимулируя самообразование подростков.

Для библиотекарей не секрет, что подростки – самая трудная категория читателей. Они жаждут свободы, самостоятельности, общения на равных со сверстниками и взрослыми. В рамках последнего модуля *„Я в мире информационных технологий”* (практическое задание) ребятам была предоставлена возможность показать свое видение безопасности в мире ИТ, представляя и комментируя свои работы.

Результат:

Если говорить о традиционном понимании результатов библиотечного мероприятия – увеличении книговыдачи, то их нет. Потому что книг по этой теме пока очень мало, да и в сети материал настолько разрознен и разбросан, что найти может только тот, кто знает, что искать. И если это специфический цикл, то и результаты его специфические:

1. Участники ознакомились с информационным многообразием мира и возможностями его использования (в том числе узнали „правило трех источников”);
2. Участники осознали то, что новые информационные технологии являются источником не только удовольствия, но и потенциальной опасности;
3. У подростков пробудилась социальная ответственность;
4. Созданы предпосылки для самообразования в области безопасного использования ИТ;
5. Участники открыли для себя, что современная библиотека – это информационный центр, а библиотекарь – навигатор в мире информационных технологий;
6. На начальном этапе в программу была включена группа из 30 подростков, за год количество участников выросло до 268. Среди них учащиеся, учителя и родители из 6 лицеев муниципалитета Кишинэу: „N. Gogol”, „C. Sibirschi”, „M. Coșubinski”, „A. Cantemir”, „Liviū Rebreanu”, Теоретический лицей спортивного профиля;
7. Практически все участники стали читателями библиотеки.

31 <http://www.ntv.ru/novosti/254693/#ixzz3082j94T1>

8. Программа была представлена на семинаре школьных библиотечек, на Симпозионе в рамках Международного Салона Детской и Юношеской Книги (2014), на семинарах организованных комиссией „Cultura informației” ABRM в 2014 и 2015 гг.;
9. Были проведены лекции по республике – в г. Сынжере и селе Крихана Веке (Кахул);
10. Ряд школьных библиотечек внедрили наш опыт в свою практику;

Резонанс этого цикла гораздо больше, чем у многих традиционных мероприятий. Родители звонят учителям и рассказывают о том, как ребята учат их тому, что можно и чего нельзя в сети, и сами меняют свое отношение к компьютеру, мобильному, интернету.

Вот несколько отзывов о нашей программе: „В Интернете также опасно, как и в жизни. Но если обладать определенными знаниями и быть более аккуратным и осмотрительным, то можно себя обезопасить. И все, о чем мы говорили, я стараюсь соблюдать”. (Влад Цуркану, 9 класс); „Это была очень интересная и полезная лекция для меня. Мне помогло это в моей жизни. Я стала более внимательной к людям, которые заходили ко мне на сайт. Я не стала принимать дружбу от незнакомых людей. Я стала избегать плохих ситуаций в социальных сетях”. (Ангелина Герасименко, 7 класс); „Этот проект пошел мне на пользу. Многое я, конечно же, знала, еще большее стало для меня открытием. Например: что клавиатура компьютера является таким же рассадником инфекции, как и общественные места; что не всякие наушники полезны для нашего слуха (я теперь знаю, как их правильно выбирать); сколько времени можно проводить за компьютером без ущерба для здоровья и т. д. Мне было очень интересно!” (Виктория Галушка, 9 класс).

В мультимедийном обществе человеку уже мало обладать только навыками письма и чтения. В этом меняющемся мире библиотека проходит через процесс адаптации к требованиям информационного общества, предлагая новые полномочия и обязанности. Появление Интернета, вновь подтвердило роль библиотекаря – агента и просветителя в области использования и распространения информации, ее анализа и оценки, структурирования и организации для практического применения в обучении пользователей.

Lolita CANEEV,
șef secție „Mediatecă”,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

CONCURSURILE ONLINE – O NOUĂ MODALITATE DE PROMOVARE A BIBLIOTECII

Astăzi, una din problemele la care caută răspuns bibliotecile este cum să se reorienteze pentru a face față provocărilor și a supraviețui în era tehnologiilor și a informațiilor. Cum se poate realiza biblioteca noilor ritmuri ale societății? Indiferent de evoluția tehnologiilor, bibliotecarul trebuie să rămână în centrul activității bibliotecii, trebuie să-și schimbe imaginea, să se debaraseze de stereotipuri, să uimească utilizatorii cu servicii și oferte noi.

Promovarea eficientă a bibliotecii este foarte importantă pentru a atrage atenția utilizatorilor și mai ales a non-utilizatorilor. Internetul și instrumentele web oferă noi posibilități de promovare. Comunitatea virtuală se extinde rapid. Este cunoscut faptul că Facebook-ul este cel mai reprezentativ în acest sens, fiind cel mai popular instrument media pentru comunicarea cu membrii societății. Prezența bibliotecii în mediul virtual, inclusiv în rețelele sociale, oferă posibilități în plus pentru a face cunoscută instituția unui public mai larg, a promova colecțiile și serviciile oferite și, ca urmare, a spori interesul și a lărgi cercul de beneficiari ai bibliotecii.

Participând în Proiectul pilot de promovare a colecției de CD-uri cu programe educaționale „EduTeca”, seria „Anotimpurile”, am considerat realizarea acestuia ca fiind și o modalitate de promovare a bibliotecii.

Proiectul a fost inițiat de Compania Das Solutions, EduTeca Moldova și susținut de Programul Novateca. În cadrul proiectului a fost organizat Concursul de creație „EduToamna”, la care au participat biblioteci din cinci raioane ale republicii și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Concursul s-a derulat în perioada octombrie-noiembrie 2014 și a avut ca grup-țintă copii de 3-7 ani, părinți și educatori.

Trebuie să menționăm că rezultatele Concursului „EduToamna” și feedback-ul pe care l-am avut ne-au determinat să continuăm promovarea colecției respective (8 CD-uri educaționale despre anotimpuri pentru preșcolari) și, la nivel de Bibliotecă, să extindem proiectul, organizând concursuri similare dedicate și celorlalte anotimpuri ale anului. Coordonatorii proiectului la nivel de instituție au fost: Rodica Gangura, bibliotecar principal în secția „Mediatecă”, Eugenia Bejan, prim director adjunct al Bibliotecii, și Lolita Caneev, șef secție „Mediatecă”.

Scopul pe care l-am urmărit a fost promovarea Bibliotecii prin popularizarea colecției de CD-uri educaționale și atragerea unui număr cât mai mare de copii, părinți și educatori în activitățile creative și cognitive bazate pe conținutul acestor programe.

Obiective specifice:

- promovarea, prin intermediul rețelelor de socializare, a serviciilor și documentelor oferite de secția Mediatecă;
- stimularea interesului părinților pentru a veni împreună cu copiii la Bibliotecă;
- consolidarea relației părinte-copil prin activități comune desfășurate atât la bibliotecă, cât și în familie;
- formarea deprinderilor de lucru în echipă în familie ca alternativă de petrecere a timpului liber;
- crearea condițiilor pentru „descoperirea” celor 8 CD-uri din colecția „EduTeca”, seria „Anotimpurile” de către copii, părinți, educatori;
- încurajarea efectuării unor lucrări în baza CD-urilor din colecția „EduTeca” și promovarea lor.

La prima etapă dedicată anotimpului toamna, Biblioteca a colaborat cu Grădinița „Araș-Păcurăș”. La concurs au participat copii din trei grupe, susținuți de părinți și educatori.

Concursul a fost organizat în două etape:

1. La etapa de bibliotecă:

- au fost instalate licențele pentru CD-urile din colecția „EduTeca”, seria „Anotimpurile”, pe calculatoarele din secțiile Mediatecă, Biblioteca Picilor, Carte străină;
- copiii, educatorii, părinții au fost familiarizați cu filmulețele și jocurile interactive de pe CD-uri;
- copiii au realizat lucrări care să reprezinte personaje de pe CD-uri (fiecare copil și-a ales un personaj și l-a reprezentat printr-o lucrare executată din materiale caracteristice anotimpului toamna (frunze de diferite culori, flori de toamnă, semințe etc.);
- părinții sau bibliotecarii au fotografiat lucrările, expediind fotografiile pe adresa bibliotecii;
- juriul a desemnat 5 lucrări pentru următoarea etapă, expediind fotografiile pe adresa organizatorilor.

2. La etapa online:

- fotografiile lucrărilor câștigătoare în prima etapă au intrat în finala concursului, care s-a desfășurat în regim online pe pagina oficială EduTeca <https://www.facebook.com/eduteca.md> ;
- lucrările postate au fost evaluate prin *like* și *share*, primind câte un punct pentru fiecare apreciere și câte 3 puncte pentru fiecare distribuire;

- lucrarea cu cel mai mare număr de puncte a fost declarată câștigătoare, autorul ei fiind premiat cu setul complet de 8 CD-uri din seria „Anotimpurile” pentru preșcolari.

Am fost plăcut surprinși de faptul că în acest concurs nu doar am participat, ci am obținut și Premiul Mare. Beneficiara noastră, Amelia Talpalaru, a primit cele mai multe voturi – 1080 de *like-uri* din toată republica.

La solicitarea copiilor și părinților profund impresionați de experiența trăită, am decis să continuăm cu un alt concurs organizat în baza CD-urilor despre anotimpul iarna. Lucrările prezentate la Concursul „Vis de iarnă” au fost postate pe pagina de Facebook a bibliotecii <https://www.facebook.com/biblioteca.creanga>, care cu această ocazie a fost reorganizată pentru a da posibilitate tuturor doritorilor să vizualizeze și să voteze lucrările postate. Votarea a fost deschisă în perioada 14-25 ianuarie 2015. EduTeca ne-a susținut prin acordarea CD-ului pentru Premiul Mare, iar celelalte premii (cărți, diplome, materiale promoționale) au fost asigurate de bibliotecă.

Festivitatea de premiere și sosirea, cu acest prilej, a Bibliobuzului la Grădinița „Araș-Păcurăș” a fost o adevărată sărbătoare pentru copii, părinți, educatori. Cuprinși de euforia „Visului de iarnă”, copiii au solicitat organizarea următorului concurs consacrat anotimpului primăvara. Recent am lansat Concursul de creație „Copiii salută primăvara”, în care vor fi implicați copii din mai multe grădinițe, dar și elevi din clasele primare, care și-au exprimat dorința să participe.

În concluzie vom menționa următoarele:

- Întâlnirile cu copiii și părinții atât la bibliotecă, cât și la grădiniță, implicarea activă a părinților alături de copii în activități cognitive și creative constituie o metodă eficientă de a prezenta publicului biblioteca și serviciile oferite.
- Un rezultat important al acestui proiect este nu doar promovarea colecției bibliotecii, dar și popularizarea paginii de Facebook a instituției noastre (pe durata desfășurării concursurilor s-au înregistrat 7470 vizualizări, 1427 aprecieri, 117 distribuiri).
- Postarea lucrărilor pe pagina de Facebook, posibilitatea de a le vizualiza și evalua au stimulat interesul real al copiilor și mai ales al părinților față de bibliotecă (tot mai mulți părinți care ne-au descoperit în rețelele sociale, inclusiv prin concursurile organizate online, vin împreună cu copiii la bibliotecă, fiind interesați de colecția de materiale educaționale, de activitățile și serviciile pe care le oferim).

- Prin aceste concursuri, părinții și educatorii au descoperit o formă de exprimare a potențialului creativ al copiilor și de fundamentare a unui traseu educațional personalizat.
- Activitățile din cadrul proiectului îi motivează pe părinți, care, de obicei, sunt preocupați de serviciu și carieră, să dedice mai mult timp copiilor lor, să practice activități comune în familie, să participe împreună cu copiii în activitățile organizate la bibliotecă sau grădiniță.

În sprijinul celor menționate vin și opiniile părinților: „*Consider concursul foarte binevenit: mobilizează copiii, unește mai mult familia prin a face un lucru în comun, dezvoltă creativitatea și spiritul competitiv. Vă mulțumim și succese în viitor.*” (Galina Varzaru); „*Concursul ajută copilului să se dezvolte multilateral, să fie mai responsabil și îl motivează să participe la alte concursuri.*” (Sergiu Balan); „*Mulțumim pentru concurs. Am descoperit o nouă pagină a Bibliotecii „Ion Creangă”*” (Gabriela Armaș); „*Am trăit emoții frumoase împreună cu toată familia. Folosirea rețelei de socializare în activitățile organizate de bibliotecă este unul din pașii siguri spre modernizare. Multă perseverență și noi provocări.*” (Angela Talpalaru).

Rodica GANGURA,
bibliotecar principal, secția „Mediatecă”
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

ALEXANDRU GROMOV, UN PROSPERO BASARABEAN

E dificil să ne imaginăm, însă a existat un timp când nici gadgeturile în vogă astăzi, nici Google și nici Facebook nu apăruseră; pe atunci, oamenii comunicau ochi în ochi, dorința de a cunoaște și cultura generală contau extraordinar, iar prietenia colegilor de clasă nu se considera arhaism, ci adevărată bogăție. Era mare noroc să dai peste învățători cu har, înțelegători și atoateștiutori... Poezia aventurilor, setea descoperirilor, camaraderia anilor de școală, păstrată cu grijă de-a lungul vieții, fascinația necunoscutului, a orizonturilor infinite – iată, în mare, temele și subiectele celor peste 20 de volume de proză, scrise de prietenul nostru Alexandru Gromov, scriitor, eseist, cineast. Simpla înșiruire a titlurilor sună ca un poem și ne vorbește cu prisosință despre înzestrarea maestrului: *Culorile începutului, Ascensiune, Sâmburii adevărului, Cheița fermecată, Era sputnicului, Noi, nerăbdătorii..., Continentul enigmelor, Talazul lui Titus, Călătorii în necunoscut, Lăstarii răzbat primăvara, Povestea celor șapte voinicei, ...Și unul pentru toți, În ospeție la vrăjitori, Avangarda așteptărilor, Secolul vitezei, Alba culoare a înțelepciunii, Ștefan de pe linia 22, Noi trei și Atotvăzătorul, Prietenii lui meșter Micron, Aventurile lui Șurubaș cel poznaș, O vacanță în cosmos, Naufragiu pe Tlogra: pseudoanticipație, Asalt asupra infinitului, Expediția „Penelopa”: file pentru visători, Comoară cu brâu de argint... Îndemnul citit printre rândurile acestor proze de câteva generații de basarabeni: *Trăiește din plin, copile! Și trăiește cât poți tu de frumos! Să ajungi unde țintești!* – rămâne actual și în mileniul trei.*

În fosta URSS, lume a stereotipurilor, a limbajului de lemn, în universul searbăd, bântuit de „năluca comunismului”, Alexandru Gromov, erudit de modă veche, filolog nepereche ce-și iubea meseria ca nimeni altul, întruchipa cu vrednicie, împreună cu Anatol Gujel, Alexandru Cosmescu și alți câțiva, climatul intelectual din interbelic. S-a născut la 22 aprilie 1925 la Ismail, în sudul Basarabiei, lângă Dunărea albastră purtătoare de corăbii, tărâm magic al libertății. Studiile și le-a început la Brăila, continuându-le la Liceul „Sf. Andrei” din București. A avut profesori dăruți cu har, care i-au predat cu brio cursul trăitului frumos; e fascinat în mod special de lecțiile viitorului critic Șerban Cioculescu, spirit ales format la Facultatea de Litere și Filosofie din București, la Sorbona și la Collège de France.

Orfan de părinți, micul Alex e crescut de mătușile adorabile și protectoare. Din copilărie citea foarte mult și asculta radioul în câteva limbi străine. În anii de război, evacuat dincolo de munții Ural, a fost nevoit să muncească simplu strungar la Combinatul metalurgic din Magnitogorsk. Revenit la Chișinău, a absolvit Institutul Pedagogic de Stat (astăzi – Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”). Funcționează ca șef de redacție la „Cartea moldovenească”, secretar general de redacție la revista „Moldova”, redactor-șef la „Lanternă magică” și la revista „Intellectus”, editată de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

... Îi citisem cărțile în copilărie, iar când l-am întâlnit deja în calitate de colaborator, mi-a amintit de Prospero, magicianul înconjurat de cărți din *Furtuna* lui Shakespeare. Așa l-am și denumit în sinea mea, astfel îi ziceam toți cei 36 de ani în care am avut bucuria de a comunica. Prospero, fostul rege, înțeleptul ce s-a plasat în zona marilor virtuți, a compasiunii, a iubirii de aproape și a modestiei frizând smerenia. Prospero, magicianul exilat pe insula ce trebuie s-o civilizeze, împlânzind stihiiile și Calibanii prin puterea cuvântului vizualizat, prin carte: cartea apei, a oglinzilor, a plantelor sau alta din cele douăzeci și patru. Prin blânda Aritmetică sau orișicare știință ce este ființă nemuritoare, precum „Mintea fără de moarte” din *Naufragiu pe Tlogra*, în stare să dea oricând alte rădăcini pe lângă cele vechi, cunoscutele postulate. O mărturisește dumnealui însuși, în eseu *Talazul lui Titus*, consacrat regizorului Titus Jucov, regretatul Director al Teatrului „Licurici”: „M-aș mira foarte să aflu că Titus acceptă un text așa cum l-a prezentat autorul: în fiecare caz îl sucește și-l răsucește, doar să-l vadă așa cum îi vine lui – dintr-un unghi inedit. E mereu în căutarea declanșatorului ce transformă cuvântul în priveliște trăită, îl apropie de copil, croindu-și drum spre sufletul lui”. ...Adevărat e că suntem compuși, în firea noastră, din simțirile hărăzite de părinții din părinți, dar și din întâlniri, lecturi, spectacole și filme. În șirul de întâlniri formatoare, maestrul Alexandru Gromov, cineast, traducător de excepție (prin osârdia Domniei Sale au ajuns la copiii basarabeni scrierile lui Herbert Wells, Gustave Flaubert, Georges Simenon, Ray Bradbury, Alberto Moravia ș.a.), ocupă un loc de bun augur. Stegarul europenității prin cultura polivalentă, prin imaginație, prin felul de a fi și de a scrie.

Înghițisem pe nerăsuflăte uvrajele dumisale: *Taina Luceafărului* aș fi jurat că e scrisă peste Prut, în regat, întratât era deosebită de scriiturile cu care eram îndopați la școală; la douăzeci și trei de ani, am trimis o schiță la concursul anunțat de revista *Moldova* (publicasem, în numerele din debutul revistei, prin 1966, versuri însoțite de o poză de școlăriță silitoare,

cu coșițe și guleraș alb, fapt ce făcu să primesc câte 5060 de scrisori zilnic, nemulțămînd amarnic poștașul satului!) și, spre surpriza mea, am luat primul loc, invitată să fac parte din redacție. Alexandru Gromov era, la propriu, îngerul păzitor al literaturii de orientare europeană, prezență spirituală fertilizatoare: să te publici în paginile literare ale revistei echivala cu o diplomă de noblețe. Or, la *Moldova* nu apărea un rând fără viza (de la vîz) dumisale: ședințele de stilizare, pe pajiștea verde, erau fantasmagorice: maestrul la birou, concentrat pe text (cumpătat din fire, drămuia literele dactilografiate și economisea fiecă buchie – după redactare, textele erau asemenea unor desene avangardiste, împeștritate de semne și ieroglife meșteșugite, punând la încurcătură dactilografa), și mușteriii, cum ne spunea, adică noi, autorii, cumiști alături, indiferent de ce hram sau rang aveam, pe scaunul dărăpănat, tapițat cu verde (de aici și sintagma *pajiștea verde*). Manifesta o atenție specială, senzuală, față de pagina scrisă: se bucura ca un copil când afla o frază reușită, un cuvânt mustos, mai puțin rodat. Dar de te prindea cu fofărlica, glisînd pe pârția minimei rezistențe, adică text de suprafață, încropit în doi peri, mămulică mamă! Se aprindea iască, se zbuțuia ca leul în cușcă, se ridica de la birou, scotea foc pe nări, balaur al limbii române pe care o cultiva cu osîrdie, în toată presa. Pionier al literaturii de anticipație între Prut și Nistru, a ctitorit clubul „Solaris”, unde s-au format viitorii condeieri Ioan Mănăscuță, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Alexandru Roșu ș.a.

Apoi a fondat bilunarul *Lanterna magică* (aventură spirituală ce, din păcate, nuși are continuare: la bibliotecă se mai păstrează colecția de atunci, pepinieră de tinere talente de teatru și film, literatură, arte plastice, muzică), a girat nenumărate emisiuni la radio, întâlniri prin școli cu membrii societății „Limba noastră cea română”. Neostenit în a face bine, cultiva vocația prieteniei, servind de vrednic releu între generații: atunci când era, pur și simplu, periculos să-ți pui în relief sentimentele confesionale, ne conducea prin locurile de poveste unde se înălțau odinioară falnice lăcașe de cult buldozerizate criminal de sovietici: Biserica Sf. Vineri, Bunavestire, Soborul vechi cu Hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, Sf. Ilie, edificiile purtând efigiile frunțașilor Sfatului Țării. De parcă ar fi plantat în sufletele de douăzeci de ani mirabile semințe menite să poarte rod peste decenii: cu studenții mei urmez itinerarul fascinant, vorbindu-le, acum, de Alexandru Gromov.

Prin viul său grai, cunoșteam istoria, nescrisă, ba chiar interzisă a artei și a culturii basarabene, condimentată fastuos cu mici anecdote și vorbe de duh. Și, nicidecum mai puțin important, era expert, arbitru al eleganței în

arta conviețuirii, meșter neîntrecut în rânduiala sărbătorilor, vel paharnic la petrecerile colocviale de la revista *Moldova*, cele cu ritual nestrămutat și plin de farmec. Immurile țărilor europene, știute pe dinafară de monarhistul Alexandru Gromov, făceau deliciul celor prezenți.

...Scenarist și critic de cinema, prieten cu Emil Loteanu, Grigore Grigoriu și Vasile Zagorschi, îmi aduce în memorie o secvență din „What Dreams May Come”, film despre viață, moarte și disperare. Și anume dialogul dintre Chris Nielsen, personaj interpretat de Robin Williams, și Albert, îngerul interpretat de Cuba Gooding Junior. „Nu înțelegi că nu se poate?”, întreabă Albert, exasperat de încăpățânarea lui Chris de a merge până în Iad de dragul persoanei iubite. „Păi, nu are legătură cu faptul că înțeleg sau nu, – urmează replică. Are legătură cu faptul că intenționez să nu mă dau bătut niciodată”. Asemeni lui Alexandru Gromov, paznic de far al limbii și identității, balaur temerar ce și-a consacrat viața slujirii fără preget a culturii române și a Patriei cinstire, să nu ne dăm bătăuți în ideile noastre. Niciodată!

Larisa TUREA,
critic de artă

SCRIITORUL ION IACHIM – DE LA VOCAȚIA TEXTULUI FORMATIV LA SENSUL ÎNȚELES AL LUMII PRIN TERAPIA LITERATURII

Între cele două repere fundamentale care mențin echilibrul existențial: *viața și timpul*; între două fluvii de valori care proiectează omul pe cerul inspirației sale – *creația și creatorul* – domnul Ion Iachim își poartă ființa cu frumusețea și demnitatea omului ancorat în actul devenirii prin cuvânt, inspirat fiind de descoperirile profesiei pedagogice în toată gama ei de măiestrii. Profilul vocațional al Domniei Sale oscilează, făuritor, între misiunea didactică a profesionistului de la catedra școlară și viziunea complexă, realistă a ochiului de ziarist avizat (născut din inima educației naționale) asupra ideii de construcție, implementare și dezvoltare a politicilor educaționale care să facă viața sistemului mai incitantă și mai de real folos pentru societate.

Parcursul acțional-strategic al maestrului Ion Iachim jalonează un traiect axiologic de referință pentru istoria pedagogiei naționale, pentru actul creației artistice și pentru cel al educației literar-artistice în gimnaziu și liceu. Sunt felii de viață profesională ale meseriașului dăruit cu har și care

știe, cu chibzuință, muncă și satisfacție, să-l transforme în măiestrie. Cheia de lectură ludică a sugestiilor titlogramice și a semnificațiilor mesagistice pun în relief o flexibilă și complexă personalitate, un gânditor profund, un artist al sensibilităților și al vârstelor umane și, în mod egal, un creator prin definiție: *Apostol fără nimb* și *Lăcrămioara, Mia, Trăncănel, dragii mei elevi...*, texte-mărturisiri inedite ale experienței de pedagog, care profesionează, precum se va vedea, va deveni, în scurt timp, bună practică, inovativă; *Întoarcerea la mare*, nuvele și povestiri jucăușe pentru sufletul și imaginația micilor cititori, cărora autorul le dedică simpatia și penelul virtuozității sale; *Amintirile pițigoifului Zbanț*, un excelent tablou alegoric animalier al existenței, în care protagonistul, *alter ego* scriitorului, trăiește adevărurile vieții și le rostește cu deplină convingere că „Toate sunt trecătoare. Și viața. Rămân doar amintirile...”; *Iapa lui Kolceak cu dinți de diamant*, o construcție metaforică a realităților necruțătoare, ți pătoare până la strepezirea rațiunii, o narațiune despre forțe politice și torțe didactice în comedia propriilor interese, dar și despre duiosia viselor neverosimil de romantice, cu proteste în forul interior al omului și cu mântuitoarele semne ale Învierii; *Cu jăratul pe buze*, o demnă evocare a lui Ion Creangă, individualitate artistică consacrată prin viziunea asupra lumii, prin tipuri umane reprezentative și prin specificul limbajului, dar și ca om de excepție, o formulă epică inedită de rostire crengiană a spiritului românesc; *Ca floarea de măr, fericirea*, o pledoarie a adolescenței ca „o zi senină, liniștită, încât puteai să semeni fulgi de păpădie” și a primei tinereți, care „izgoni liniștea și voia bună din sufletul” tânărului personaj în formare (Mircea), cu pasiunea cărților, zborul frumos după idealuri și vise, cu steluțe în ochi, cu primul fior al îndrăgostirii, ca o dulce prăbușire de care ți-e frică și pe care o dorești „ca o tulburare plăcută în toată ființa”, „ca o fericire nouă, necunoscută” de la „era primăvară și în jur mustea viața” la „liniștea bogată a toamnei coborâtă în podgorii” și, firește, până la „ritualul de vrajă al iernii, încheat din proșteime, curățenie și visare”, autorul face natura să rezoneze la stările de spirit create și să determine realitatea vieții din roman, scriitorul creează o imagine complexă, reverberantă, a formării umane și spirituale, raportându-și personajele la un timp real, cel al devenirii, cu experiențe și afecte spectaculos de înduioșătoare uneori și emoționante, zguduitoare, dramatice alteori; *Decameron basarabean sau Dumnezeu i-a dat omului pușcă*, un „hățiș narativ” al realismului istoric, o durută și, în același timp, o admirabilă confruntare a destinului uman individual (Evdochim Vărzărescu, Mareșalul Ioan Botezătorul) și colectiv (tragica Basarabie) – legitime arhetipuri – cu aventurile istoriei; *Cireșe pentru Mareșal*, un roman istoric prin excelență, în pânza căruia fantasticul și realul conviețuiesc perfect spre

a evoca, naratorial și elocvent, personalitatea Mareșalului Ion Antonescu, angajat neobosit în ideea de reabilitare a Basarabiei și readucerea ei acasă, dar și reliefa omului Antonescu, dincolo de epoleți, în straiile libertății și ale sincerității omenești, Alistar Vărzărescu, un copil din Codreanca, îi facilitează protagonistului momente de revelații succesive, culminant fiind cel în care, grație resurselor expresive ale fantasticului, acesta face posibilă ultima dorință a eroului: îi aduce visatele cireșe, simbol al vocației în arta războiului și al destinului pe care îl parcurge cu demnitate Comandantul Suprem al Armatei Române, emoționantă fiind ideea testamentară rostită de acesta – „să nu mă uiți”, prezența acestuia în spațiul epic este organic legată de linia de viață a Mareșalului.

Cititorul empiric de beletristică, în mare parte elevi, bibliotecari, profesori, medici și oameni de artă (a se remarca publicul select și pretențios al creației scriitorului!), este obișnuit cu abundența detaliului realist și plastic din proza scriitorului și cu relieful divers al temelor pe care Ion Iachim le fixează în spațiul românesc al creației sale. Sumarizând, la o relectură critică a operei, teme și motive literare din creația lui Ion Iachim, identificăm o vastă arie de preocupări și de abordări inedite ale problematicii educaționale, preponderent lingvistică și literară, istorică, geografică și civică, fapt care se poate constitui în obiectul unui adevărat cross - curriculum. Suntem convingeți că valorificarea adecvată la orele de analiză și sinteză și angajarea în dezbateri, colocvii tematice, conferințe științifice și de creație a textelor artistice scrise de către Ion Iachim, cu certe valențe formative, printre care, cu valoare, impact și creativitate, se pot înscrie perfect și cele propuse de noi bibliotecarilor creativi, stimulează imaginația, libertatea de gândire, umanizarea cunoașterii și conduc, inevitabil, la dezvoltarea gândirii critice, opțiunea pentru valorile autentice, toleranța și deschiderile către opiniile altora:

- Alcătuiește un text argumentativ în care să ilustrezi, cu detalii din operă, faptul că romanul *Cu jăratul pe buze* de Ion Iachim este o lucrare realist-sentimentală și o metaforă a cunoașterii.
- Explică, aproape de text, semnele timpului și ale spațiului în raport cu valoarea protagonistului ca tip uman din *Cu jăratul pe buze* de Ion Iachim.
- Construiește o sinteză literară cu tema: *Omul față în față cu istoria neamului românesc în creația lui Ion Iachim*.
- Elaborează un eseu nestructurat în care să prezinți trei destine umane reprezentative pentru sentimentul de patriotism, demnitate și sacrificiu (în baza romanelor *Decameron basarabean* sau *Dumnezeu i-a dat omului pușcă și Cireșe pentru Mareșal* de Ion Iachim).

- Caracterizează specificul dimensiunii realiste, a sugestiei biblice și a incidenței fantasticului în romanul *Decameron basarabean sau Dumnezeu i-a dat omului pușcă* de Ion Iachim.
- Desfășoară, într-o compunere-discurs, tema *Ficțiune și document în viziunea realistă a scriitorului Ion Iachim*.
- Redactează un referat cu tema: *Personaje reale și ficționale în pânza narativă a textului „Cireșe pentru Mareșal” de Ion Iachim*.
- Argumentează tehnici narative postmoderne și impactul acestora în înțelegerea romanului *Decameron basarabean sau Dumnezeu i-a dat omului pușcă* de Ion Iachim.
- Demonstrează, pe baza a trei argumente, valabilitatea umană a unui personaj din romanul *Cireșe pentru Mareșal* de Ion Iachim.
- Scrie, într-un text coerent, o pledoarie cu tema sugerată de Ion Iachim în lucrarea *Ca floarea de măr, fericirea* prin vocea personajului Tihon: „În secolul zbuciumat al vitezelor, timpul se cere economisit. Ca și cuvintele.”
- Formulează o listă de zece argumente valabile pentru o dezbatere literară cu tema: *Vis și realitate, aspirații și rateuri în textul „Ca floarea de măr, fericirea” de Ion Iachim*.
- Compune, în limbajul potrivit textului *Cireșe pentru Mareșal* de Ion Iachim, un reportaj al evenimentelor de pe Frontul de Est. Propune imagini ce pot însoți reportajul tău. Prezintă-ți produsul la „Știri literare”.
- Selectează, după modelul titlului, cinci texte lirice din placheta *Ascult cum înflorește inul* de Ion Iachim. Elaborează, în baza textelor selectate, o schiță de portret a eului creat de Ion Iachim în texte lirice.
- Ilustrează, într-un poster-reclamă, ideea formulată de Ion Iachim: *Monotonía ucide pedagogia!*

Apreciind preferința pentru dezlănțuirea gândului îmbrăcat în fapte narative, atenția noastră de cititori hermeneuți se îndreaptă, de această dată, spre confesiunile poetice din *Ascult cum înflorește inul*, o bijuterie lirică în spațiul căreia iubirea, sentiment ancestral, văzut polifonic și policrom, bacovian, blagian și blandian, reappare în „sonetul florii de ametist”, „păpădie dragă cu surâsul trist” ca o „pâine albă pentru-un biet artist” și este trăită cu intensitatea unei „miocardite atipice”. Remarcăm diversitatea registrelor existențiale în care poetul Ion Iachim își proiectează eul de la momentul răsăritului, „până a călca în dimineață”, „cu pecetea celei mai lungi toamne” și până la ironica viziune a plecării care se va produce, indubitabil, „peste o mie de ani”. Textele au expresia ludicului, nuanțat

și convingător, în jocul subtil al ideilor: „*Erau mirați foarte: / De cazul aparte. / După care mi-au operat / Insomniile, bucuriile, / Viața de până la naștere / Și de după moarte...*”, în emoționante situații dramatice de sorginte metafizică. Discursivitatea poetică surprinde note ale ineditului: „*Mă dor ochii de singurătate / Și sufletul de mari neliniști, / Caut azurul unei liniști / Și-l bănuiesc spre-Amurg, departe.*”. Lumea interioară, puternic individualizată, a eului e populată de obsesia individuală a trecerii, imaginile poetice desemnând planul destinului dramatic al ființei în viziunea infinitei căutări, în singurătate, a sensului existențial: „*Tristeți adânci ascund în mine, / Cobor în timp, cobor în lut / Nu mă-ntreba de Rubens – pe-aici el nu mai vine, / Nu mă-ntreba de Creangă – pe-aceia n-a trecut.*”. La nivelul superior al mesajului, conotând și intertextualizând, poetul se reinventează cu resursele expresive ale hiperbolei și ale ironiei: „*Tu ai pe corp veșmânt de aur, / Veșmântul meu e violet, / Tu ești cu sânge de centaur, / Iar eu – un pseudopoet.*”. Eul se (auto)multiplică spre a ajunge la fiecare suflet drag, iar rostirea poetică devine mesaj testamentar: „*Atunci am să mă vâr într-o mie de plicuri / Și am să pun alături de cei o mie de eu / Câte o frunză de toamnă și câte un curcubeu*”. Între aceste ne-limite, infinite mărci ale fiindului teluric și spiritual, frunza de toamnă și curcubeul (două simboluri conotative cu largi semnificații poetice), se consumă bucuriile și dramele ființiale: „*Cu bucuria și cu ochiul / Ascult cum înflorește inul*”. Pentru eul liric, dragostea e viața însăși, o aventură inițiată prin care iubirea devine formă directă de confesiune, producând o sublimă explozie a stărilor: „*Eu sunt Crusoe, Robinson, / ... Pe stânca mea pierdută-n ceață / E-atâta dragoste de viață, / E-atâta dragoste de lume, / Că nici Defoe nu poate spune.*”.

În ierarhia axiologiei umaniste, Ion Iachim își zidește valorile pe condiția fundamentală a vocației: de la sensul textului visat, internalizat, creat și lansat spre sensul lumii și al vieții ca predestinare, cu amprentă stilistică definitorie, într-un registru creator impresionant și expresivitate lexicală variată a operei ca text cu certă identitate auctorială.

Nu este acesta un ideal al educației literar-artistice și/sau rostul metafizic al scriitorului consacrat?

Pentru că 2015 l-a surprins cu exercițiul matematic al anilor-mărgăritar zidiți într-o sumă de valori, îi urăm să rămână, în raport cu timpul perisabil, catarg eminescian, căruia însă vânturile și valurile destinului să nu-i dezmarginască setea de viață și creație în marea bucurie de a fi ca om și prieten, ca bunel și părinte, ca iubire, gândire și trăire, cu toate virtuțile acestor armonii existențiale.

conf. univ. dr. Adrian GHICOV

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL IBBY LA MEXICO

În perioada 10-14 septembrie 2014, la Mexico, a avut loc Congresul al 34-lea Internațional al IBBY (Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret) cu genericul „Fiecare e important”.

Toți copiii au dreptul la carte, la lectură, iar biblioteca este casa primitoare unde toți sunt egali – aceasta a fost ideea principală a congresului.

Un alt subiect abordat în cadrul acestui eveniment a fost ajutorarea prin carte a copiilor care au rămas fără părinți (părinți plecați peste hotare, părinți decedați, părinți cu diverse dificultăți).

La congres, în afară de sesiunile plenare, ședința Asambleei Generale a IBBY, au fost organizate paralel 19 sesiuni profesionale, la care s-au pus în discuție mai multe probleme legate de promovarea lecturii și a cărții pentru copii, printre care: *Books for People* în SUA, dedicată dotării bibliotecilor cu cărți, *The Bookbridge* în Suedia, care promovează metodele inclusive de stimulare a dezvoltării lingvistice la copii, *O Mundo* în Belgia, prin care s-a creat o colecție internațională de cărți ilustrate, *The Silent Book for Inclusion* în Italia, orientată, de asemenea, spre promovarea cărților ilustrate, *Right to Read* în Norvegia, care promovează cărțile audio și cele în braille pentru cei cu deficiențe de vedere, *Ubok.no* din Norvegia, care reprezintă un site în Internet unde tinerii își împărtășesc experiența de cititor, promovează proza pentru această categorie de vârstă.

Mai mulți cercetători ai literaturii pentru copii au vorbit despre temele abordate în prezent de scriitori: incluziunea, toleranța, viața tinerilor, existența stereotipurilor, migrația, copiii în situații de criză și altele. De asemenea, au fost comunicări consacrate problemelor ce țin de editarea cărților ilustrate (picture books), de traducerea cărților pentru copii și tineri, de rolul tehnologiilor informaționale moderne în promovarea cărții pentru copii.

Una din activitățile tradiționale, incluse în programul congresului, a fost înmânarea Premiului Hans Christian Andersen (Medalia de Aur și Diploma Andersen), instituite de IBBY în 1956. Premiul Andersen este cea mai înaltă distincție la nivel internațional în domeniul literaturii pentru copii. Din anul 2008 premiul este sponsorizat de Compania Nami Island din Korea de Sud.

Laureați ai Premiului Andersen pentru 2014 au devenit scriitoarea Nahoko Uehashi din Japonia și ilustratorul Roger Mello din Brazilia.

Povestirile scrise de *Nahoko Uehashi* reflectă valorile japoneze, evocând onoarea, simțul datoriei, puterea destinului și a sacrificiului. Lumea fantastică, pe care o creează, se bazează în special pe cea a Japoniei medievale, dar, în același timp, este produsul unei bogate imaginații. Scriitoarea crede că oamenii din toată lumea împărtășesc aceeași pasiune și plăcere, cea pentru povești.

Roger Mello are peste 100 de cărți ilustrate, fiind și autorul textului pentru 20 dintre ele. Stilul lui este unul eclectic, influențat de literatură, film, teatru, viața urbană, tehnologie, istorie, filozofie, artele plastice și, cel mai mult, de cultura pop și diverse legende.

Premiul IBBY-Asahi pentru promovarea lecturii, inițiat de IBBY și sponsorizat de Compania de Presă Asahi Shimbun din Japonia, a fost acordat în 2014 pentru două proiecte: *PRAESA* și *The Children's Book Bank*.

PRAESA (Proiect pentru Studiarea Educației Alternative în Africa de Sud) este o structură de cercetare independentă la Facultatea de Științe Umanistice de la Universitatea Cape Town și a fost creată în 1992. A implementat mai multe programe în vederea dezvoltării bilingvismului și alfabetizării bilingve în sistemul de învățământ primar și a desfășurat acțiuni pentru sporirea statutului limbilor africane în societate.

The Children's Book Bank (Banca Cărții pentru Copii) este o instituție din Toronto, Canada, care susține alfabetizarea copiilor, în special a celor din cartierele mai sărace, prin oferirea gratuită a cărților și altor activități. Cărțile sunt colectate și distribuite copiilor care nu-și pot permite să le procure prin „Banca Cărții” din Parcul Regent din Toronto. Pe parcursul a cinci ani au fost oferite gratuit peste 400.000 de cărți.

Cele mai bune cărți pentru copii, apărute în ultimii doi ani, au fost incluse în Lista de Onoare IBBY, iar autorilor li s-au înmănat Diplome de Onoare IBBY.

În anul 2014 au fost selectate 160 de cărți din 67 de țări, dintre care categoria *scriitori* – 67 laureați, *ilustratori* – 50 laureați, *traducători* – 43 laureați.

Republica Moldova a prezentat la congres 3 cărți: la capitolul *autor* – „Fărăme de suflet” de Aurelian Silvestru; la capitolul *ilustrator* – „Greierul care s-cri-cri-e” de Arcadie Suceveanu, ilustrator Olga Cazacu; la capitolul *traducător* – „Hai să ne jucăm” de Natalia Ciub, traducere din limba ucraineană de Arcadie Suceveanu.

Toate trei volume, dar și autorul Aurelian Silvestru, ilustratoarea Olga Cazacu și traducătorul Arcadie Suceveanu, au fost incluse în Lista de Onoare IBBY, 2014.

În anul 2016 cel de al 35-lea Congres IBBY va fi găzduit de Noua Zelandă. În acest context, Secției Naționale IBBY îi revine marea responsabilitate de a selecta cele mai bune cărți, care ar promova nu numai literatura pentru copii din Moldova, dar și imaginea țării.

Claudia BALABAN,
președintele Secției Naționale IBBY
din Republica Moldova

SUMAR

EVENTIMENT

<i>Claudia Balaban</i> SALONUL – LUMINĂ ETERNĂ A CĂRȚII	5
<i>Maria Harea</i> SĂ CITIM ÎMPREUNĂ. Campania Națională „Copiii Moldovei citesc o carte”	12
<i>Tamara Pereteatcu</i> CONCURSUL LITERAR „LA IZVOARELE ÎNȚELEPCIUNII”, ediția a XXIV-a „Dumitru Matcovschi”	14
<i>Mariana Ursu</i> CONCURSUL „PAGINI DIN ISTORIA FAMILIEI MELE”	16

TEORIE ȘI PRACTICĂ

<i>Dan Doboș</i> ARGUMENT: LITERATURA PENTRU COPII ȘI PENTRU ADOLESCENȚI	19
<i>Keștutis Urba</i> PERSONAJE INCOMPATIBILE ÎN POVEȘTILE CULTE	23
<i>Adrian Ghicov</i> TEXTUL CA NOTAȚIE SAU CUM GHIDĂM CĂTĂTORUL SĂ INTERPRETEZE INFORMAȚIA CULTURALĂ A UNUI MESAJ (coordonate teoretice și metodologice)	28
<i>Lolita Caneev</i> TOP-10 CĂRȚI „MUST READ” – METODĂ MODERNĂ DE PROMOVARE A CĂRȚII ȘI LECTURII PRINTRE ADOLESCENȚI	45
<i>Shahla Gambarova</i> ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА – ОКНО В ИНФОРМАЦИОННЫЙ МИР (Biblioteca pentru copii – fereastră în lumea informației)	54
<i>Angela Timuș</i> ECUAȚIA COMUNICĂRII – FACTORI ȘI PREMIZE DE DESCHIDERE ȘI INOVAȚIE ÎN BIBLIOTECĂ	61
<i>Maria Furdui, Aurelia Dobjanschi</i> BIBLIOTECA PENTRU COPII MAI ATRACTIVĂ PRIN SERVICIILE INOVATIVE	65
<i>Aliona Nosatâi</i> BIBLIOTECA „NICOLAE TITULESCU” – FURNIZOR DE IDEI ȘI PROIECTE NOI	70
<i>Ana Botezat, Natalia Fotescu</i> ACTIVITATEA EXTRAMUROS – O STRATEGIE VIABILĂ A BIBLIOTECII	75
<i>Maria Cudlenco</i> LUDOTECA – SERVICIU COMUNITAR	77
<i>Raisa Bordei</i> SERVICII INOVATIVE DE BIBLIOTECĂ PENTRU COPII AFLAȚI ÎN DIFICULTATE	79

PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI

<i>Eugenia Bejan</i> „AUTODEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII”: Program de formare pentru adolescenți la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”	82
<i>Lolita Caneev</i> БЕЗОПАСНЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ – НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕТСКОЙ БИБЛИОТЕКИ (Securitatea informațională – un nou trend în activitatea bibliotecii pentru copii)	87
<i>Rodica Gangura</i> CONCURSURILE ONLINE – O NOUĂ MODALITATE DE PROMOVARE A BIBLIOTECII	95

OAMENI ȘI CĂRȚI

<i>Larisa Turea</i> ALEXANDRU GROMOV, UN PROSPERO BASARABEAN	99
<i>Adrian Ghicov</i> SCRIITORUL ION IACHIM – DE LA VOCAȚIA TEXTULUI FORMATIV LA SENSUL ÎNȚELES AL LUMII PRIN TERAPIA LITERATURII	102

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

<i>Claudia Balaban</i> CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL IBBY LA MEXICO	107
---	-----

SUMMARY

EVENT

<i>Claudia Balaban</i> THE FAIR – AN ETERNAL LIGHT OF BOOK	5
<i>Maria Harea</i> LET’S READ TOGETHER. „Children of Moldova Read One Book” National Campaign	12
<i>Tamara Pereteatcu</i> „AT THE BEGINNING OF WISDOM” LITERARY CONTEST, 24 th issue „Dumitru Matcovschi”	14
<i>Mariana Ursu</i> „PAGES FROM THE HISTORY OF MY FAMILY” CONTEST	16

THEORY AND PRACTICE

<i>Dan Doboș</i> AN ARGUMENT FOR THE LITERATURE FOR CHILDREN AND TEENAGERS	19
<i>Kęstutis Urba</i> MISMATCHED CHARACTERS IN LITERARY FAIRY TALES	23

<i>Adrian Ghicov</i> TEXT AS A NOTATION OR HOW TO GUIDE THE READER TO INTERPRET THE CULTURAL MEANING OF A MESSAGE (Theoretical and methodological aspects)	28
<i>Lolita Caneev</i> TOP 10 „MUST READ” BOOKS – A MODERN WAY OF PROMOTING BOOKS AND READING AMONG YOUNG PEOPLE	45
<i>Shahla Gambarova</i> CHILDREN’S LIBRARY – A WINDOW TO THE INFORMATION WORLD	54
<i>Angela Timuş</i> COMMUNICATION EQUATION – ELEMENTS AND PREMISES FOR OPENNESS AND INNOVATION IN THE LIBRARY	61
<i>Maria Furdui, Aurelia Dobjanschi</i> MORE ATTRACTIVE CHILDREN’S LIBRARY THROUGH INNOVATIVE SERVICES	65
<i>Aliona Nosatâi</i> „NICOLAE TITULESCU” LIBRARY – PROVIDER OF NEW IDEAS AND PROJECTS	70
<i>Ana Botezat, Natalia Fotescu</i> EXTRAMUROS ACTIVITY – A VIABLE STRATEGY FOR THE LIBRARY	75
<i>Maria Cudlenco</i> LUDOTECA – A COMMUNITY SERVICE	77
<i>Raisa Bordei</i> INNOVATIVE LIBRARY SERVICES FOR DISADVANTAGED CHILDREN	79
LIBRARIANS PORTOFOLIO	
<i>Eugenia Bejan</i> „SELF-DEVELOPMENT OF THE PERSONALITY”: Training program for teenagers at „Ion Creangă” National Children’s Library	82
<i>Lolita Caneev</i> SAFE INFORMATION TECHNOLOGIES – A NEW TREND IN THE ACTIVITY OF THE CHILDREN’S LIBRARIES	87
<i>Rodica Gangura</i> ON-LINE CONTESTS – A NEW WAY OF PROMOTING LIBRARY	95
PEOPLE AND BOOKS	
<i>Larisa Turea</i> ALEXANDRU GROMOV, A BASARABEAN PROSPERO	99
<i>Adrian Ghicov</i> WRITER ION IACHIM – FROM THE VOCATION OF THE FORMATIVE TEXT TO THE THERAPY THROUGH LITERATURE	102
INFORMATION FROM ABROAD	
<i>Claudia Balaban</i> INTERNATIONAL CONGRESS OF IBBY IN MEXICO	107